Załącznik do Uchwały Zarządu Stowarzyszenia
Korona Północnego Krakowa nr 35/2026 z dnia 5 października 2026r.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ NA LATA 2023-2027

DLA OBSZARU GMIN: IGOŁOMIA- WAWRZEŃCZYCE, KOCMYRZÓW- LUBORZYCA, MICHAŁOWICE, SŁOMNIKI, WIELKA WIEŚ, ZIELONKI

Lokalna Grupa Działania

STOWARZYSZENIE KORONA PÓŁNOCNEGO KRAKOWA

Fundusze Europejskie | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | MAŁOPOLSKA

Podpisane elektronicznie przez Barbara Kawa (Certyfikat kwalifikowany) w dniu 2026-10-05.

PAŹDZIERNIK 2026R.

Podpisane elektronicznie przez Piotr Adamczuk (Certyfikat kwalifikowany) w dniu 2026-10-05.

Spis treści

Zastosowane skróty 4
Rozdział I – Charakterystyka partnerstwa lokalnego 4
I.1 Nazwa LGD 4
I.2 Proces tworzenia partnerstwa 4
I.3 Struktura LGD 5
I.4 Skład organu decyzyjnego 5
I.5 Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym 6
I.6 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD 7
Rozdział II – Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR 8
II. 1 Obszar objęty LSR 8
II.2 Mapa obszaru 9
II.3 Wewnętrzna spójność obszaru LGD 9
Rozdział III – Partycypacyjny charakter LSR 10
III.1 Partycypacja w tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju 10
III.2 Partycypacja w trakcie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju 12
Rozdział IV – Analiza potrzeb i potencjału LSR 13
IV.1 Potrzeby rozwojowe i potencjał obszaru 14
IV.1.1 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura 14
IV.1.2 Gospodarka i przedsiębiorczość 18
IV.1.3 Rynek pracy 20
IV.1.4 Sektor społeczny 22
IV.1.5 Problemy społeczne 23
IV.1.6 Zasady równości szans i niedyskryminacji 24
IV.1.7 Dziedzictwo kulturowe oraz zabytki 25
IV.1.8 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał dla rozwoju turystyki 26
IV.1.9. Obszary wiejskie, rolnictwo i rynek rolny 27
IV.1.10 Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne 28
IV.1.11 Zrównoważenie środowiskowe 28
IV.12 Grupy docelowe szczególnie istotne z punktu widzenia LSR, w tym grupy w niekorzystnej sytuacji na obszarze LGD: 29
Rozdział V – Spójność, komplementarność i synergia 30
V.1 Zgodność i komplementarność LSR 30
V.2 Sposób integrowania w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć 39
Rozdział VI – Cele i wskaźniki 40
VI.1 Specyfikacja celów, przedsięwzięć i wskaźników 41
VI.2 Powiązania pomiędzy diagnozą obszaru i ludności, analizą SWOT oraz celami 42

VI.3 Efektywność przedsięwzięć wskazanych w LSR, w kontekście problemów wskazanych w diagnozie obszaru 49
VI.4 Prezentacja powiązania poszczególnych celów oraz przedsięwzięć ze wskaźnikami produktu i rezultatu 50
VI.5 Zasady udzielania wsparcia na poszczególne zakresy 63
Rozdział VII – Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru 65
VII.1 Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD, w tym przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych.....66
VII.1.1. Opis sposobu powstawania poszczególnych procedur 66
VII.1.2 Cele procedur 66
VII.1.3 Założenia procedur.....66
VII.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów.....67
VII.2.1. Opis sposobu powstawania kryteriów 67
VII.2.2 Procedura zmiany kryteriów 67
VII.2.3 Główne założenia kryteriów: 67
VII.2.4 Powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami. 68
VII.3 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność i inkluzywność oraz przedstawienie ich definicji i zasad oceny, a także projektów partnerskich na obszarze LSR 69
VII.3.1 Innowacyjność 69
VII.3.2 Inkluzywność 70
VII.3.3 Partnerstwo 71
VII.4 Typy projektów innych niż operacje indywidualne 71
VII.4.1 Projekty grantowe 71
VII.4.2 Operacje konkursowe- operacje własne 71
VII.4.3 Projekty partnerskie 72
Rozdział VIII – Plan działania.....72
Rozdział IX – Plan finansowy LSR 73
Rozdział X – Monitoring i ewaluacja.....76
X.1 Zasady i sposób prowadzenia monitoringu 76
X.2 Zasady i sposób prowadzenia ewaluacji.....77
X.3 Procedura aktualizacji LSR 79
- Załącznik do LSR: 79
1. Cele i przedsięwzięcia 79
2. Plan działania – wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu 82
3. Budżet LSR – w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia.....89
5. Plan wykorzystania budżetu LRS 90
Zestawienie tabel i rysunków 91
Wykorzystana literatura 91

Zastosowane skróty

PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
FEM– Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027
EFRROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus;
LSR – strategię rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność;
LGD – lokalną grupę działania, o której mowa w ustawie RLKS;
RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność;

Rozdział I – Charakterystyka partnerstwa lokalnego

I.1 Nazwa LGD

Nazwa Lokalnej Grupy Działania to: Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. LGD działa w formie stowarzyszenia „specjalnego", posiadającego osobowość prawną, spełniającego wymagania przewidziane dla takiej organizacji w art. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. z 2022 r. poz. 943) zwanej dalej „ustawą RLKS".

I.2 Proces tworzenia partnerstwa

Proces tworzenia Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa został zainicjowany w momencie uruchomienia Pilotażowego Programu LEADER+ w roku 2006. Inicjatorami jego utworzenia byli przedstawiciele sektora publicznego, społecznego oraz gospodarczego, którzy postanowili zintegrować swoje działania na rzecz rozwoju regionu i włączyć mieszkańców przedmiotowego obszaru do współpracy.

Oficjalnie, Stowarzyszenie zostało powołane podczas zebrania założycielskiego w dniu 9 marca 2006r. i zarejestrowane w KRS pod numerem 0000256931 w dniu 16 maja 2006 r. Członkami założycielami byli przedstawiciele społeczności lokalnych 7 gmin położonych na północ od Krakowa i tworzących jego „koronę": Liszki, Zabierzów, Michałowie, Wielka Wieś, Zielonki, Kocmyrzów-Luborzyca, Igołomia-Wawrzeńczyce. Od 1 lipca 2015 r. teren działania Stowarzyszenia obejmował obszar 5 gmin, czyli Igołomię-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzycę, Michałowice, Wielką Wieś oraz Zielonki, a od września 2022 roku obszar LGD powiększył się o obszar gminy Słomniki.

Celem powstania Stowarzyszenia i następnie przekształcenia go w LGD była realizacja działań, które przyczynią się do wzrostu atrakcyjności i rozwoju gospodarczego całego obszaru LGD, poprzez aktywizację społeczeństwa i wykorzystanie unikalnych walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru.

Powołanie LGD poprzedził szereg spotkań informacyjnych o programie, w których uczestniczyli mieszkańcy, pracownicy administracji samorządowej oraz przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców. Spotkania te zapoczątkowały proces konsultacji i pracy nad Lokalną Strategią Rozwoju, którą miała realizować powstająca LGD.

W 2009 r. Stowarzyszenie stało się Lokalną Grupą Działania, która w drodze konkursu została wybrana przez Samorząd Województwa Małopolskiego (SW) do wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Kadra zarządzająca w LGD to Zarząd, w skład którego wchodzi 5 osób: prezes oraz 4 wiceprezesów, wśród tych osób jest przedstawiciel seniorów. Organem pełniącym funkcje kontrolne i nadzorcze jest Komisja Rewizyjna,

składająca się z przewodniczącego oraz 4 członków. Organem decyzyjnym jest Rada (18 członków).

Pracownicy LGD i jego Zarząd posiadają długoletnie doświadczenie niezbędne do zarządzania LGD i realizacji operacji, przewidzianych w LSR i w dokumentach o podobnym charakterze. Wszyscy obecni pracownicy (4 osoby) pracują w biurze LGD od wielu lat (w tym 2 osoby są zatrudnione nieprzerwanie od 2009 r.), przez co posiadają dużą obszerną wiedzę i wysokie kwalifikacje, które systematycznie podnoszą. Zaplecze administracyjne LGD ma także wymiar materialny – jest nim wyremontowana powierzchnia biurowa wyposażona w meble oraz niezbędny sprzęt biurowy, który jest systematycznie unowocześniany. Posiadany lokal pozwala na komfortową pracę pracowników, ale także na swobodę prowadzenia doradztwa oraz szkoleń dla małych grup zarówno stacjonarnie jak i on-line. Elementem bardzo usprawniającym proces wdrażania operacji, kontakty z beneficjentami i prowadzenie polityki informacyjno-promocyjnej jest stała współpraca z koordynatorami gminnymi LGD (w każdej z gmin członkowskich), którzy pozostają w ścisłym kontakcie z biurem LGD i ze swoimi odpowiednikami w pozostałych gminach. Doświadczenia ostatnich 16 lat jednoznacznie wskazuje, że jest to doskonałe rozwiązanie, które nie tylko przyczyniło się do stworzenia trwałego, sprawnego kanału przepływu informacji na linii LGD – gminy, ale także pomiędzy gminami członkowskimi. Wszystko to powoduje, że praca biura LGD przebiega sprawnie, a obsługa beneficjentów jest profesjonalna. W latach 2009–2021 LGD przeszło liczne kontrole przeprowadzone m.in. przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a żadna z nich nie wykazała większych błędów czy uchybień.
Stowarzyszenie posiada długoletnie i nieprzerwane doświadczenie w realizowaniu projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym przede wszystkim w realizacji projektów LEADER. W trakcie wdrażania podejścia LEADER od 2015 roku udało się zrealizować 5 projektów grantowych oraz 3 projekty współpracy. Ponadto w latach 2015-2022 zrealizowano ponad 15 projektów z innych źródeł finansowani, szczególnie należy tu wskazać na nieprzerwane pozyskiwanie od 2018r. funduszy na prowadzenie Ośrodka Działaj Lokalnie w ramach programu Działaj Lokalnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Wieloletnie doświadczanie i sukcesy we wdrażaniu LSR i innych projektów, wysoko wyspecjalizowana kadra, odpowiednie zaplecze lokalowo-techniczne, a także zgromadzone środki finansowe są gwarantem prawidłowego i skutecznego gospodarowania środkami publicznymi.

I.3 Struktura LGD

Na dzień składania wniosku w skład LGD wchodzi 82 członków, z czego:

- 6 członków reprezentuje sektor publiczny;
- 10 członków, to przedstawiciele sektora gospodarczego;
- 66 członków pochodzi z sektora społecznego.

Skład grupy jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności. W jej skład wchodzą kobiety i mężczyźni, osoby 50+, seniorzy (osoby 60+) i osoby młode (do 35 lat), przedsiębiorcy i rolnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz zwykli mieszkańcy. Ponieważ część członków LGD łączy doświadczenia zarówno z dziedziny przedsiębiorczości jak i działalności społecznej, zapewniona jest odpowiednia współpraca i wymiana doświadczeń między tymi sektorami. W ramach poszczególnych sektorów (publicznego, gospodarczego i społecznego) nie istnieją żadne dominujące grupy interesu, które miałyby jakikolwiek wpływ na proces podejmowania decyzji w LGD.

I.4 Skład organu decyzyjnego

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa, organem decyzyjnym LGD w zakresie wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, jest Rada. Może ona liczyć 14 – 18 członków, a Statut gwarantuje, że każda z gmin – członków Stowarzyszenia – ma w Radzie jednego przedstawiciela. Członkowie Rady nie mogą pełnić innych funkcji we władzach Stowarzyszenia. Skład Rady spełnia warunek, że ani władze publiczne,

ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie ma więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny. Sektory inne niż publiczny są postrzegane łącznie tzn. nie ma konieczności zapewnienia podczas głosowania obecności przedstawiciela z każdego sektora.

Według stanu na dzień złożenia wniosku, Rada liczy 18 członków, w tym:

- 6 członków reprezentuje sektor publiczny, co stanowi 33,33 % składu Rady;
- 2 członków reprezentuje sektor gospodarczy, co stanowi 11,11 % składu Rady;
- 10 członków jest przedstawicielami sektora społecznego, co stanowi 55,56 % składu Rady;

Członkowie Rady reprezentujący sektor publiczny, gospodarczy i społeczny w większości są również mieszkańcami obszaru LGD, jednakże zaliczono ich do ww. sektorów ze względu na ich dominujące funkcje w społeczeństwie (publiczne, gospodarcze czy społeczne).

W sumie zatem, sektor społeczno-gospodarczy jest reprezentowany przez 12 członków (66,66%), co spełnia wymagania statutowe.

Przedstawiony skład Rady spełnia następujące warunki:

1) przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mają więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez ten organ;
2) żaden z członków Rady nie pełni równocześnie funkcji członka Komisji Rewizyjnej ani członka Zarządu, ani nie pozostaje z członkami Zarządu lub Komisji Rewizyjnej w stosunku bliskiego pokrewieństwa;
3) żaden z członków Rady nie jest zatrudniony w biurze LGD;
4) w składzie Rady są przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami LGD;
5) w skład Rady wchodzą przedstawiciele następujących grup interesu sektora publicznego, sektora społecznego sektora gospodarczego,
6) w składzie Rady znajduje się więcej niż jedna kobieta;
7) w składzie Rady znajdują się przedstawiciele seniorów;
8) w składzie Rady znajduje się przedstawiciel OSP oraz KGW;

W ramach sektora publicznego, społecznego ani sektora gospodarczego nie istnieje żadna pojedyncza grupa interesu, która posiadałaby więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Zgodnie z Regulaminem Rady, Zarząd LGD prowadzi rejestr interesów członków Rady. Jest to dokument zawierający informacje na temat zajmowanych stanowisk, pełnionych funkcji, prowadzonej działalności zawodowej/ gospodarczej / społecznej / naukowej i innej przez poszczególnych członków Rady, pozwalające na identyfikację faktu i charakteru ich powiązań z wnioskodawcami / poszczególnymi operacjami. Każdy członek Rady zobowiązany jest do udzielenia Zarządowi informacji o dotyczących go aktywnościach i – jeśli dotyczy – podmiotach / instytucjach, z którymi aktywności te są związane, a także – na żądanie Zarządu – do przedłożenia odpowiednich dokumentów na tę okoliczność. Rejestr interesów członków Rady sporządzany jest na podstawie składanych przez nich *Oświadczeń na potrzeby określenia grup interesu w związku z oceną i wyborem operacji do finansowania w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.* Dodatkowo na mocy zapisów Statutu Zarząd LGD jest zobowiązany do systematycznej weryfikacji członków Rady LGD pod kątem ich przynależności do poszczególnych sektorów oraz grup interesu.

I.5 Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym

Zasady członkostwa w Radzie i prac organu decyzyjnego regulują zapisy Statutu i Regulaminu Rady LGD, natomiast szczegółowe mechanizmy wyboru i oceny projektów określone są przez *Procedury wyboru i oceny operacji*, *Procedury wyboru i oceny oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców*, a także *Procedury wyboru i oceny*

operacji własnych LGD, zwanych dalej *Procedurami wyboru i oceny*.

Zgodnie ze Statutem LGD, do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z zapisami art. 33, ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, ustawy o RLKS, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Rada podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy składu.

Członkowie Rady będący osobami fizycznymi uczestniczą w jej pracach, w tym biorą udział w głosowaniu nad jej uchwałami, osobiście, a członkowie będący osobami prawnymi – przez organ uprawniony do reprezentowania tej osoby prawnej albo pełnomocnika umocowanego do uczestniczenia w pracach rady. Udzielenie dalszego pełnomocnictwa do uczestniczenia w pracach rady jest niedopuszczalne.

Zgodnie z *Procedurami wyboru i oceny,* w procesie decyzyjnym zostały zastosowane rozwiązania gwarantujące:

- zachowanie określonego parytetu poszczególnych sektorów przy ocenie i wyborze operacji;
- bezstronność w podejmowaniu decyzji poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji *Deklaracji bezstronności i poufności*;
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej (na stronie internetowej LGD, w wersji papierowej do wglądu w biurze LGD, poprzez doradztwo telefoniczne, drogą e-mail, osobiste, omawianie procedur w trakcie szkoleń czy warsztatów dla potencjalnych beneficjentów);
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych, w tym grup defaworyzowanych, przez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru oraz kryteriów premiujących;

LGD w procesie planowania i podejmowania decyzji stawia na otwartość i partnerstwo, u podstawy których leży komunikacja. Biuro LGD i jego pracownicy są głównym kanałem do wymiany informacji pomiędzy Zarządem LGD, a mieszkańcami oraz grupami realnie zainteresowanymi zaangażowaniem się w działania LGD i rozwój obszaru. Tam zbierane są informacje na temat potrzeb, ale także gromadzone są pomysły na projekty. Informacje te pozyskiwane są na spotkaniach, szkoleniach, w takcie doradztwa, ale przede wszystkim spotkań osobistych i rozmów telefonicznych prowadzonych w biurze. Komunikacja odbywa się także z wykorzystaniem strony internetowej, social mediów oraz gazetek lokalnych, które ukazują się we wszystkich gminach LGD.
Dyrektor biura przekazuje okresowo zgłaszane potrzeby i pomysły Zarządowi, który w porozumieniu z koordynatorami gminnymi kolegialnie podejmują decyzję co do kierunków rozwoju LGD.
Inne decyzje, które leżą w gestii Zarządu, także podejmowane są kolegialnie i każdorazowo poprzedza je dyskusja wewnątrz organu. Gdy wymaga tego zakres podejmowanych decyzji są one konsultowane z Dyrektorem Biura oraz Księgową Stowarzyszenia.
Każde spotkanie w większej grupie członków oraz Walne Zebrania Członków są dla Zarządu okazją do informowania członków LGD o bieżących działaniach oraz planach na najbliższy czas, a także zbieraniem informacji zwrotnych i zapraszaniem do współpracy.
Istotne jest także wykorzystywanie dużej bazy kontaktów, która jest w posiadaniu LGD. Dzięki wieloletniej działalności LGD stało się rozpoznawalną instytucją zarówno na obszarze jak i w skali kraju- dlatego też LGD tworzy ciekawą ofertę działań z różnych dziedzin zachęcającą i umożliwiającą aktywne współdziałanie swoich członków oraz inne podmioty z obszaru, ale także spoza niego.

I.6 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa to Statut, Regulamin

Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, Regulamin Zarządu, Regulamin Rady, Regulamin Komisji Rewizyjnej oraz Regulamin Biura.

- Statut LGD jest nadrzędnym dokumentem regulującym funkcjonowanie LGD. Jest on zatwierdzany i zmieniany przez Walne Zebranie Członków (WZC) w drodze uchwały;
- Regulamin Walnego Zebrania Członków reguluje kwestie zwoływania posiedzeń WZC, prowadzenia głosowania, podejmowania uchwał oraz prowadzenia dokumentacji WZC;
- Regulamin Zarządu określa zadania, organizację pracy Zarządu, zasady prowadzenia dokumentacji itp.;
- Regulamin Rady reguluje prace organu decyzyjnego oraz zawiera opis podstawowych mechanizmów wyboru operacji do dofinansowania;
- Regulamin Komisji Rewizyjnej reguluje zasady zwoływania posiedzeń Komisji, jej zadania oraz sposób prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości.
  Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia zatwierdza i zmienia regulaminy WZC, Zarządu, Rady oraz Komisji Rewizyjnej.
- Regulamin Biura LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa reguluje pracę biura LGD, ramowy zakres działania, kompetencji biura i służb księgowo-finansowych Stowarzyszenia oraz inne postanowienia związane z działalnością biura Stowarzyszenia. Regulamin Biura zatwierdza i zmienia Zarząd LGD.

Rozdział II – Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

II. 1 Obszar objęty LSR

Obszar objęty strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (dalej: LSR) obejmuje sześć gmin: Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Michałowice, Słomniki, Wielka Wieś oraz Zielonki. Wszystkie gminy członkowskie Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa są położone w powiecie krakowskim, w województwie małopolskim, i bezpośrednio sąsiadują z północną częścią Krakowa, tworząc jego „koronę".

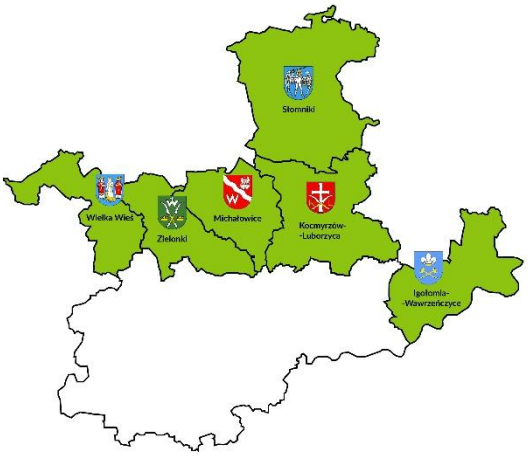
Obszar tych gmin to 405 km^2 łączna liczba ludności wynosi 93 307, a przeciętna gęstość zaludnienia to 230 osób/km^2. Szczegółowe dane dotyczące tych wskaźników dla poszczególnych gmin tworzących obszar LGD przedstawione są w poniższej tabeli.

Gmina	**Powierzchnia (km^2)**	**Liczba ludności (os.)**	**Gęstość zaludnienia (os./km^2)**	**Dostępne fundusze**
Igołomia-Wawrzeńczyce	63	7 919 (M 3 936/K 3 983)	126	EFRROW, EFRR, EFS+
Kocmyrzów-Luborzyca	81	17 487 (M 8 690/K 8 797)	217	EFRROW, EFRR, EFS+
Michałowice	51	12 678 (M 6 387/ K 6 291)	248	EFRROW, EFRR, EFS+
Słomniki	113	13 889 (M 6 821/K 7 068)	123	EFRROW, EFRR, EFS+
Wielka Wieś	48	15 239 (M 7 493/K 7 746)	316	EFRROW, EFRR, EFS+
Zielonki	49	26 095 (M 12 730/K 13 365)	537	EFRROW, EFRR, EFS+
Razem / średnia gęstość	**405**	**93 307 (M 46 057/K 47 250)**	**230**	

Tabela 1: Dane dotyczące powierzchni i ludności w gminach z obszaru LGD oraz wskazanie zakresu oddziaływania poszczególnych EFSI[2]

II.2 Mapa obszaru

Poniżej, na rysunku 1 przedstawiona jest mapa wykazująca spójność przestrzenną obszaru objętego LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD.

Rysunek 1: Mapa obszaru objętego LSR

Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce, choć nie graniczy bezpośrednio z żadną z pozostałych gmin, jest z nią spójna terytorialnie, co zaświadcza pismo z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 września 2015 r. nr ROWwrt-łt- 540-10/15 (3141).

II.3 Wewnętrzna spójność obszaru LGD

Obszar który jest planowany do objęcia nową LSR jest spójny zarówno pod względem geograficznym, społeczno-kulturalnym jak i pod względem wspólnych wyzwań i problemów. Cały obszar LGD był już objęty LSR w ramach PROW na lata 2007-2013 jak i 2014-2020, co wyraźnie wpłynęło na silną wewnętrzną integrację oraz rozwój obszaru, zarówno na płaszczyźnie publicznej jak i społecznej. Duża w tym rola reputacji, jaką Stowarzyszenie wypracowało przez lata aktywności. Marka „Korona Północnego Krakowa" jest rozpoznawalna wśród samorządów, jednostek oświatowych, organizacji pozarządowych, a także wśród mieszkańców gmin z obszaru LGD. Znajomość „Korony" przydaje jej wiarygodności, co ułatwia podejmowanie różnych działań i nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami również spoza terenu LGD. To LGD stało się kreatorem wielu projektów, które rozpoznawalne są na całym obszarze jej działania m.in. tradycja organizacji Wiosennego Festiwalu Kulinarnego, który jest narzędziem do promocji Kół Gospodyń Wiejskich, Marka Lokalna Spichlerz Koronny promujący rzetelnych przedsiębiorców z terenu.

- *Spójność geograficzna*

  LGD obejmuje 6 gmin wiejskich, graniczących bezpośrednio z północną częścią Krakowa, tworząc jego „koronę". Gminy te tworzą zwarty geograficznie obszar, pozostając w aglomeracji krakowskiej, w bezpośrednim lub nieco dalszym sąsiedztwie od siebie. Wszystkie gminy leżą na Wyżynie Małopolskiej i charakteryzuje je podobne ukształtowanie terenu, czyli lekkie pofałdowanie terenu bez wzgórz i dolin czy głębokich wąwozów. Obszar porastają nieliczne lasy mieszane, brak jest większych zbiorników wodnych. Trzy gminy obszaru LGD to gminy typowo rolnicze, „zagłębie warzywno-owocowe", ze stosunkowo niską gęstością zaludnienia. Pozostałe to tereny dawniej rolnicze, dziś przekształcane przestrzennie w podmiejskie sypialnie z resztkami typowo wiejskich zabudowań.
- *Spójność kulturalna – wspólna historia i tradycje*

Gminy z obszaru LGD posiadają wspólną historię oraz aktywnie kultywują i twórczo rozwijają tradycje podkrakowskich wsi. We wszystkich gminach charakterystyczne jest dążenie do zachowania niezależnej tożsamości kulturowej. Odbywa się to poprzez działalność Kół Gospodyń Wiejskich, orkiestr dętych, zespołów folklorystycznych odtwarzających dawne tradycje, dożynki gminne, parafialne i sołeckie, rozwijanie lokalnego rękodzieła, dbałość o wielowiekowe zabytki sakralne i świeckie, kapliczki i pomniki historyczne. Ukoronowaniem tych działań są prowadzone przez władze gminne i organizacje społeczne działania promocyjne, edukacyjne i informacyjne.

- *Spójność wynikająca z podobnych problemów i wyzwań*

Mimo dzielących je różnic w sposobie rozwoju, gminy z obszaru LGD łączą wspólne problemy: duże saldo migracji, urbanizacja terenów grożąca utratą tożsamości, problem podziałów społecznych na wsiach, potrzeba tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, konieczność budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej, przeciwpowodziowej i komunikacyjnej, stała potrzeba rozwoju zaplecza społecznego i oferty kulturalnej i rekreacyjnej, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie infrastruktury i oferty edukacyjnej. Wypracowane modele dobrej współpracy i wymiany doświadczeń pozwalają na coraz skuteczniejsze rozwiązywanie wszystkich powyższych problemów z korzyścią dla całego obszaru. Planowana LSR będzie je wzmacniać i rozwijać.

Niniejsza LSR jest strategią wielofunduszową, a środki pochodzące z EFRROW, EFRR oraz EFS+ będą dystrybułowane na całym obszarze LSR i będą dostępne dla mieszkańców oraz podmiotów z obszaru sześciu gmin.

Rozdział III – Partycypacyjny charakter LSR

III.1 Partycypacja w tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju

LSR jako dokument strategiczny o długofalowym wykorzystaniu i dużym znaczeniu dla rozwoju obszaru 6 gmin jest dokumentem o charakterze partycypacyjnym. W jego tworzenie zaangażowani byli przedstawiciele różnych społeczności i sektorów z obszaru LGD, w tym w szczególności grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR (opisane w Roz. IV LSR), a wypracowane założenia i cele pozwoliły na wykorzystanie oddolnego potencjału, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb. Stosowane były różne metody i kanały dystrybucji m.in. materiałów (wersje on-line, ale także materiały drukowane), żeby dotrzeć do różnych grup interesariuszy, także tych wykluczonych cyfrowo.
Na każdym etapie prac nad budową LSR zachowano zasadę równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Każdy miał prawo wypowiedzieć się na temat projektowanej strategii, a także ta zasada będzie stosowana w trakcie realizacji LSR.

Wykorzystano następujące partycypacyjne metody tworzenia LSR i jej realizacji:

1) **Grupa Robocza ds. tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju** – w lipcu 2022 r. na stronie internetowej LGD pojawiło się ogłoszenie zapraszające zainteresowane osoby z sektora publicznego oraz społeczno- gospodarczego do zgłaszania się do tzw. Grupy Roboczej (GR). Grupę, która liczyła łącznie 18 osób utworzono w połowie sierpnia. W skład GR weszły osoby reprezentujące gminy oraz sołtysi (sektor publiczny), osoby z sektora społecznego (członkowie organizacji pozarządowych w tym Kół Gospodyń Wiejskich, OSP , Orkiestr dętych itp.), mieszkańcy oraz osoby z sektora gospodarczego (przedsiębiorcy, rolnicy). Były wśród nich osoby reprezentujące grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR w tym w szczególności: potencjalni i obecni przedsiębiorcy, rolnicy, seniorzy, osoby w wieku 50+, a także przedstawiciele instytucji działających na rzecz dzieci i młodzieży.

W dniu 16 września 2022 r. odbyło się pierwsze robocze spotkanie grupy. Przeważająca liczba osób wybranych do GR posiadała doświadczenie w zakresie realizacji projektów, wdrażania dotychczasowej LSR lub była członkami Rady czy Zarządu LGD. GR zaangażowała się w opracowanie i konsultowanie poszczególnych rozdziałów LSR, w tym w szczególności: Analizy SWOT , Analizy potrzeb i potencjału LSR (Roz. IV), celów, przedsięwzięć

i wskaźników realizacji LSR (Roz. VI) oraz Sposobu wyboru i oceny przyszłych projektów (Roz. VII).

Spotkania warsztatowo-konsultacyjne dla Grupy Roboczej – w procesie tworzenia LSR odbyło się 6 warsztatowych spotkań GR, a mianowicie:

a) w trakcie pierwszego spotkania (Michałowice, 16 września 2022r.) członkowie GR zostali zapoznani z założeniami podejścia LEADER w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej, a także roli, jaką ma pełnić Grupa Robocza. Wytyczone zostały cele jej działania, metodyka pracy oraz ustalony został harmonogram prac nad LSR. Następnie zaprezentowany został Raport przygotowany po spotkaniach konsultacyjnych prowadzonych w gminach, w którym stworzona została wstępna Analiza SWOT dla całego obszaru LGD. Na spotkaniu tym opracowano końcową analizę SWOT dla całego obszaru LGD oraz wypracowano wnioski, które posłużą do opracowania Analizy potrzeb i potencjału LSR.
b) drugie spotkanie (Zagórzyce, 10 listopada 2022r.) dotyczyło konsultacji Analizy potrzeb i potencjału LSR, której zarys powstał w oparciu o analizę SWOT, dostępne dane statystyczne oraz zapisy lokalnych strategii gmin z obszaru LGD. W trakcie tego spotkania, w oparciu o metodologię logiki interwencji oraz drzewa problemów i celów, opracowano propozycję celów oraz przedsięwzięć dla LSR (Roz. VI), a także wyznaczono grupy docelowe szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR (Roz. IV);
c) trzecie spotkanie (on-line, 28 listopada 2022r.) dotyczyło opracowania realnego Planu działania (Roz. VIII) oraz Planu finansowego (Roz. IX);
d) czwarte spotkanie (on-line, 12 grudnia 2022r.) w jego trakcie po raz kolejny przeprowadzono analizę opracowanych wcześniej treści LSR.
e) piąte spotkanie (Michałowice 10.02.2023r.) omówiono na nim sposoby wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru (Roz.VII), a także opracowano zasady Monitoringu i Ewaluacji (Roz.X).
f) szóste spotkanie odbyło (Zagórzyce 11.04.2023r.) dotyczyło kolejnej weryfikacji zapisów LSR, w szczególności Planu działania i Planu finansowego. Wielokrotne weryfikowanie zapisów było konieczne ze względu na systematyczne pojawianie się odpowiedzi MRiRW, na wiele niejasnych kwestii i zapisów dotyczących PS WPR.

Konsultacje społeczne prace GR prowadzone za pośrednictwem strony internetowej – w okresie, gdy prowadzone były spotkania warsztatowo-konsultacyjne dla Grupy Roboczej, na stronie internetowej LGD ukazywały się propozycje wypracowanych treści, które podlegały konsultacjom. W ich trakcie mieszkańcy mogli wyrażać swoje opinie i wnosić uwagi m.in. do zapisów Analizy potrzeb i potencjału LSR, celów i przedsięwzięć oraz sposobu wyboru i oceny operacji oraz sposobu ustanawiania kryteriów wyboru. Dane z konsultacji społecznych dotyczyły przede wszystkim poprawek w opisie obszaru poszczególnych gmin (w różnych zakresach), oraz Analizy potrzeb i potencjału LSR. Uwagi były zgłaszane osobiście lub telefonicznie. Po ich zgromadzeniu, zostały przedyskutowane przez członków Grupy Roboczej. Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy wniosków z dyskusji wnoszono stosowne poprawki w LSR.

2) **Karty Projektu** – od lipca 2022r. na stronie internetowej oraz w biurze LGD i Urzędach Gmin z terenu LGD dostępne były formularze (w wersji papierowej), w których mieszkańcy i przedstawiciele różne podmiotów (gospodarczych, społecznych) działających na obszarze LGD przedstawiali pomysły projektów, które w przyszłości chcieliby zrealizować przy wsparciu finansowym z funduszy unijnych za pośrednictwem oraz przy pomocy LGD. Propozycje mogły dotyczyć działań realizowanych przez lub na rzecz osób fizycznych, przedsiębiorców, rolników, organizacji pozarządowych, gmin i jednostek gminnych, w tym w szczególności grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. Tematyka zgłaszanych pomysłów mogła dotyczyć zadań inwestycyjnych, wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych oraz zadań wspierających rozwój przedsiębiorczości i przetwórstwa. Łącznie do biura LGD wpłynęło 19 Kart Projektu. Około 60 % dotyczyło konieczności rozbudowy/modernizacji/doposażenia infrastruktury społecznej, a 50% zebranych kart związanych było z możliwością wsparcia inicjatyw zgłaszanych przez NGOs (głównie miękkie projekty realizowane w ramach grantów). Karty projektu pokazały, że istnieje duże zapotrzebowanie na wsparcie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej lub rozwijania istniejących biznesów. Jednak obecny zakres PS WPR oraz konieczność

zawężenia wspieranych działalności gospodarczych, które muszą być adekwatne do trzech obszarów tematycznych LSR mocno zawężą wspierane typy działalności gospodarczej, dlatego też wnioski z analizy w tym zakresie zostały częściowo odrzucone. Projekty związane z obszarem społecznym pokazują, iż jest realna potrzeba modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych i społeczno-kulturalnych, a także wsparcia lokalnych inicjatyw pro społecznych i tych przyczyniających się do zachowania i promocji lokalnych zasobów (projekty animujące życie społeczne z włączeniem dzieci, młodzieży i seniorów, edukacja, w tym ekologiczna i związana z zachowywaniem i wykorzystywaniem lokalnych zasobów, kultywowanie lokalnych tradycji). Dane zgromadzone na podstawie tej partycypacyjnej metody konsultacji posłużyły do sformułowania kategorii celów i określenia przedsięwzięć, które wykorzystała Grupa Robocza w pracy nad LSR (w szczególności Roz. VI).

3) **Spotkania informacyjno-konsultacyjne dla lokalnych społeczności gminnych** – w lipcu 2022 r. na terenie 5 gminy Igołomia- Wawrzeńczyce, Kocmyrzów- Luborzyca, Michałowice, Wielka Wieś i Zielonki odbyły się spotkania z mieszkańcami w sprawie tworzenia LSR na lata 2021- 2027. Dodatkowo w kwietniu 2023r. odbyło się podobne spotkanie z mieszkańcami gminy Słomniki. Celem spotkań było przygotowanie analiz SWOT specyficznych dla danej gminy. W konsultacjach wzięło udział łącznie ponad 70 osób, wśród których znajdowali się również przedstawiciele grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W trakcie spotkań uczestnicy otrzymywali krótkie ankiety na temat przedsięwzięć oczekiwanych przez mieszkańców do realizacji w ich miejscowościach w najbliższych 3-4 latach. Wypełnione ankiety były zbierane na zakończenie spotkań. Dane z konsultacji oraz wypełnionych ankiet posłużyły do opracowania raportu ze spotkań, opisującego przedstawione potrzeby i problemy danego obszaru z uwzględnieniem lokalnej specyfiki i dziedzictwa kulturowego.

Raport stwierdzał, że główne nurty zidentyfikowanych potrzeb lokalnych oraz deklarowanej aktywności koncentrowały się wokół trzech zagadnień: infrastruktury, działalności społecznej (w tym, działań na rzecz osób w niekorzystnej sytuacji) i wykorzystania lokalnych zasobów. Te trzy dziedziny były wskazywane przez prawie wszystkich uczestników. Ważnym aspektem był też rozwój przedsiębiorczości, zarówno zakładania nowych działalności, jak też rozwijania istniejących firm. Odpowiadając na pytania ankiety, ponad połowa respondentów wykazała chęć uczestniczenia w przedsięwzięciach o charakterze społecznym i edukacyjnym (warsztaty, imprezy, akcje, szkolenia, wsparcie dla osób w trudnej sytuacji i wykluczonych), a około 85 % respondentów wskazywało, iż oczekują dalszego rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społecznej w ich miejscowościach (place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżki rowerowe, boiska itp.). Raport został upubliczniony na stronie internetowej LGD oraz za pośrednictwem poczty e-mail dla zainteresowanych osób. Dane zgromadzone na podstawie tej partycypacyjnej metody konsultacji i wyniki przeprowadzonej analizy wniosków posłużyły Grupie Roboczej do opracowania analizy SWOT dla całego obszaru LGD i późniejszego wyprowadzenia wniosków w Analizie potrzeb i potencjału LSR (Roz. IV), a także opracowania Celów i wskaźników (Roz. VI).

4) **Konsultacje eksperckie** – poszczególne etapy prac nad LSR konsultowali eksperci zewnętrzni, którzy wspierali proces pracy nad LSR od strony merytorycznej oraz prowadzili spotkania Grupy Roboczej od strony praktycznej. Eksperci dbali, aby w trakcie tworzenia strategii stosować logikę interwencji, w procesie kształtowania celów i przedsięwzięć wykorzystywać drzewo problemów i celów i by wypracowane wskaźniki były zgodne z zasadą SMART.

Spotkania Grupy Roboczej zostały zarejestrowane i udokumentowane. Wszelkie informacje o przebiegu prac nad strategią ukazywały się na stronie internetowej LGD (www.koronakrakowa.pl), dodatkowo korzystano z portalu społecznościowego LGD na Facebook'u oraz ze stron internetowych gmin należących do LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

III.2 Partycypacja w trakcie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju

Z punktu widzenia długofalowego Lokalna Strategia Rozwoju ma przyczynić się do rozwoju obszaru w wielu aspektach. Po pierwsze ma wspierać bezpośrednio konkretne podmioty (konkretne organizacje, przedsiębiorców

czy też gminy), ale ma też animować współpracę pomiędzy nimi i przyczyniać się do tworzenia lokalnego partnerstwa na rzecz rozwoju obszaru. Rolą LGD jest animowanie współpracy, pośredniczenie w nawiązywaniu kontaktów szczególnie z podmiotami wewnątrz obszaru oraz tworzenie inicjatyw ponadgminnych.

Ważne jest zatem, aby współuczestnictwo we wdrażaniu LSR podmiotów z różnych sektorów i obszarów zainteresowania (partycypacja) odbywało się w sposób skoordynowany i powiązany w sposób bezpośredni i pośredni. LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa widzi swoja rolę w tym procesie jako jego animatora. Planuje się kontynuację działań polegających na pośredniczeniu w nawiązywaniu współpracy międzygminnej, kojarzeniu ze sobą partnerów do projektów, premiowaniem projektów zawierających realne współdziałanie partnerów z rożnych obszarów.

Współpraca międzygminna będzie animowana poprze organizację cyklicznych (kwartalnych) spotkań w siedzibie LGD (dla NGO-sów jednostek kultury i lokalnych liderów), gdzie prezentowane będą pomysły na projekty z różnych obszarów tematycznych, z różnych gmin, z naciskiem na wzajemne zapraszanie się do udziału w nich przez partnerów z terenu LGD. Działanie takie ma nie tylko wymiar promocyjny ale także pozwoli na nawiązanie realnej współpracy pomiędzy podmiotami takimi jak (KGW, OSP, sołectwa). *Kojarzenie ze sobą partnerów* będzie możliwe dzięki stworzeniu ogólnodostępnej wyszukiwarki podmiotów pozarządowych z terenu LGD oraz LGD Partnerskich, wraz ze wskazaniem obszarów tematycznych do potencjalnej współpracy oraz możliwości wymiany/ udostępniania zasobów (rzeczowych, osobowych, wiedzy). Baza ta (na kształt bazy Partnerów KSOW prowadzonej przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich) pozwoli na łatwe wyszukiwanie się Partnerów do współpracy i realizacji wspólnych inicjatyw finansowanych ze środków LSR oraz innych programów wsparcia finansowego lub dzielenia się posiadanymi zasobami. *Premiowanie projektów* polegać będzie na wprowadzeniu w Kryteriach oceny i wyboru operacji Kryterium premiującym za realizację projektów w partnerstwie, które musi być udokumentowane i realne, a nie tylko deklaratywne.

W procesie komunikacji na etapie wdrażania LSR będą stosowane zdywersyfikowane kanały informacyjne skierowane do lokalnej społeczności, tak aby nie wykluczać żadnej z grup społecznych. Wykorzystywane będą zatem kanały komunikacji bezpośredniej: biuro LGD, które zbiera i rozpowszechnia informacje w trakcie spotkań bezpośrednich i on-line oraz rozmów telefonicznych, gminni Koordynatorzy LGD, którzy przekazują informacje o LGD w sposób bezpośredni wśród mieszkańców poszczególnych gmin (także tym pozbawionym dostępu do innych narzędzi komunikacji), mailing oraz prowadzenie mediów społecznościowych, informacje w lokalnej prasie drukowanej, która dostarczana jest do każdego domu na terenie LGD, stoiska promocyjno- informacyjne na wydarzeniach plenerowych, spotkania informacyjno- promocyjne oraz szkoleniowe i doradcze prowadzone stacjonarnie i/lub on-line. Dzięki zastosowaniu alternatywnych form komunikacji żadna z grup społecznych nie będzie dyskwalifikowana, gdyż informacje można będzie uzyskać w formie elektronicznej, ale także drukowanej (dedykowanej głównie osobom starszym i wykluczonym cyfrowo). Będzie można uczestniczyć w szkoleniach stacjonarnie ale także on-line bez konieczności wychodzenia z domu, podobnie doradztwo czy informacje można będzie otrzymać stacjonarnie ale także on-line w wygodnych dla siebie godzinach. Wszelkie te działania maja na celu wprowadzenie otwartości w procesie komunikacji na linii LGD – społeczność lokalna.

Na etapie tworzenia LSR przewidziano różnorodne kanały informacyjne wykorzystujące różnorakie narzędzia, co powinno zminimalizować problemy komunikacyjne. Jednakże w przypadku wystąpienia problemów komunikacyjnych (które LGD sama stwierdzi lub problemy takie będą zgłaszane przez podmioty zewnętrzne) sposoby/ narzędzia komunikacyjne będą modyfikowane i do dostosowywane do stwierdzonych potrzeb.

Rozdział IV – Analiza potrzeb i potencjału LSR

Dokonując analizy potencjału i potrzeb rozwojowych obszaru objętego LSR skupiono się na głównych celach, wyznaczonych do realizacji w ramach Funduszy Europejskich dla Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027,

przeznaczonych do realizacji w ramach RLKS (EFRR oraz EFS+) oraz Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (EFRROW) i zdefiniowanych w tym zakresie potrzebach społeczności obszaru.

Do określenia potencjału i potrzeb rozwojowych mieszkańców posłużono się danymi Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędów Gmin i Powiatu, gminnych ośrodków kultury, gminnych ośrodków pomocy społecznej, stron internetowych instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, portali społecznościowych. Wykorzystano także dane zastane własne, doświadczenie LGD oraz ewaluację zewnętrzną. Podstawą do określenia głównych problemów były spotkania konsultacyjne ze społecznością lokalną w formie debat i warsztatów, ankiety bezpośrednie, Karty Projektu, praca Grupy Roboczej oraz zdania mieszkańców obszaru wyrażane w trakcie korzystania z usług biura LGD.

IV.1 Potrzeby rozwojowe i potencjał obszaru

Jednym z ważnych priorytetów w ramach RLKS, zarówno w EFRR jak i PS WPR jest zrównoważony i zintegrowany rozwój obszaru w zakresie infrastruktury kultury, infrastruktury sportowo- rekreacyjnej, ochrony nad zabytkami, a także wsparcie i rozwój oferty turystycznej i spędzania czasu wolnego.
W ramach konsultacji społecznych prowadzonych z wykorzystaniem różnych metod partycypacyjnych zdefiniowano 3 obszary tematyczne wokół, których powinna się koncentrować LSR (zwłaszcza w kontekście finansowania z Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej).

- **Pierwszym z wyznaczonych obszarów jest wsparcie zrównoważonego rozwoju przestrzeni publicznej obszaru (w tym poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej) .**
- **Kolejnym zidentyfikowanym obszarem tematycznym jest konieczność inwestowania w lokalną społeczność (także poprzez rozwój przedsiębiorczości) , aby w sposób aktywny włączała się w zachowanie lokalnej tożsamości (w tym ochronę dziedzictwa kulturowego polskiej wsi) i promocję obszaru.**
- **Trzeci zidentyfikowany obszar tematyczny dotyczy włączenia społecznego osób w niekorzystnej sytuacji oraz aktywizacji lokalnych społeczności do partnerskiego współdziałania na rzecz rozwoju obszaru.**

Konsultacje społeczne na potrzeby aktualizacji zapisów LSR prowadzone we wrześniu 2024 roku wykazały, że w ramach wsparcia i rozwoju oferty turystycznej istnieje potrzeba tworzenia niewielkich obiektów rekreacyjno-turystycznych głównie na potrzeby społeczności lokalnej. Nie ma zainteresowania wśród potencjalnych Beneficjentów tworzeniem mocno rozbudowanej i kompleksowej oferty turystycznej m.in. w postaci tworzenia atrakcji turystycznych. Zwiększyły się za to potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju infrastruktury kultury, która wykorzystywana w niektórych działaniach także przyciąga turystów (np. wydarzenia plenerowe, wystawy, koncerty). Zwiększenie zapotrzebowania w obszarze infrastruktury kultury wynika przede wszystkim z : dużej liczby chętnych do korzystania z lokalnej oferty kulturalnej świadczonej przez centra kultury; problemów lokalowych ograniczających możliwość dostępu do kultury; braków w infrastrukturze na świeżym powietrzu oraz infrastruktury mobilnej, które pozwalałyby na organizację działań kulturalnych dla dużej grupy odbiorców na imprezach plenerowych.
Reasumując pierwotnie zdiagnozowane potrzeby w zakresie rozwoju turystki nadal są, ale zmienił się sposób realizacji tych potrzeb- duże inwestycje skierowane na turystów zewnętrznych ustąpiły miejsca małym inwestycjom lokalnym nakierowanym na lokalną społeczność i turystów także bardziej lokalnych np. z sąsiednich gmin (turystyka rowerowa).

IV.1.1 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura

Poniżej scharakteryzowano podstawowy układ przestrzenny gmin z obszaru LGD oraz infrastrukturę i dostęp do niej.

- Układ przestrzenny

W związku z wysokim saldem migracji ludności miejskiej na obszar LGD, od kilkunastu lat widać tendencję do

odrolniania gruntów z przeznaczeniem na cele budowlane. Niektóre gminy (takie jak gmina Zielonki) wyszły naprzeciw tym trendom i zabezpieczyły duże obszary budowlane w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, czego efektem jest mocne zurbanizowanie wielu miejscowości w tej gminie. Coraz intensywniejsza jest również zabudowa mieszkaniowa w gminie Michałowice, drugim po Zielonkach popularnym terenie dla nowych osiedleń. Duże zagęszczenie zabudowy (wiele domów szeregowych, duże osiedla deweloperskie, domy lokalizowane często poza obszarem bezpośrednio przylegającym do głównych dróg) zmieniły dotychczasowy krajobraz obszaru LGD. Proces niekontrolowanej suburbanizacji i brak koordynacji planowania przestrzennego stanowi zagrożenie dla równowagi przyrodniczej, zwiększa dysproporcje w rozwoju całego obszaru LGD.

Na terenie gminy Wielka Wieś dopuszcza się wielkopowierzchniową zabudowę usługową, gdzie możliwa jest budowa obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 (np. outlet Futura, Leroy-Merlin w Modlniczce). Na terenie pozostałych gmin obszary zabudowy usługowej są dużo mniejsze.

W gminach Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca oraz Słomniki dominują tereny rolne z systematycznie zwiększającą się z roku na rok intensywnością zabudowy.

Na terenach wszystkich gmin (z wyjątkiem obszaru miasta Słomniki) obowiązuje zakaz zabudowy wielorodzinnej (bloki mieszkalne) powyżej określonej wysokości. Szczególne ograniczenia dotyczą gmin Zielonki i Wielka Wieś, które położone są częściowo w otulinie Ojcowskiego Parku Narodowego.

- Infrastruktura komunalna

Rozwinięta infrastruktura komunalna decyduje o jakości życia mieszkańców. Problem w niektórych gminach stanowi brak kanalizacji. Jedynie w gminach Wielka Wieś i Zielonki większość mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej. W pozostałych gminach jest on mocno ograniczony. Zdecydowanie lepiej wygląda sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej. Inne zdiagnozowane braki w infrastrukturze komunalnej dotyczą *niedostatecznego pokrycia siecią telekomunikacyjną, „białe plamy" w dostępie do szybkiego internetu; niewydolność infrastruktury technicznej na terenach silnie zurbanizowanych; niewystarczająca ilość chodników; braki w oświetleniu; niedostateczna ilość dróg rowerowych; niewystarczający poziom infrastruktury technicznej (w części obszaru).*Braki w zakresie infrastruktury komunalnej mogą w bardzo poważny sposób ograniczać rozwój pewnych typów działalności gospodarczej.

Część gmin z obszaru LGD jest zagrożona powodziami (np. gminy Zielonki, Igołomia-Wawrzeńczyce, Michałowice). Niestety, brakuje odpowiednich zabezpieczeń przeciw-powodziowych w dolinach rzek (nieuregulowane koryta rzek: Wisła, Dłubnia, Prądnik), a proponowane rozwiązania są bardzo kosztowne i nie są zgodne z oczekiwaniami lokalnych samorządów i mieszkańców.

- Infrastruktura transportowa

Bardzo ważnym aspektem infrastrukturalnym jest transport zbiorowy na obszarze LGD. O ile transport na trasie Kraków – gminy jest zadawalający, o tyle bezpośrednia komunikacja pomiędzy poszczególnymi gminami LGD jest znikoma i musi odbywać się przez Kraków, co jest niezwykle czasochłonne i kosztowne. Na terenie LGD w ostatnich latach powstało kilka parkingów *park-and-ride*, powiązanych z często kursującymi autobusami linii aglomeracyjnych (gm. Michałowice) oraz koleją aglomeracyjną (gm. Kocmyrzów- Luborzyca oraz Słomniki). Mieszkańcy nadal najchętniej korzystają z indywidualnego transportu samochodowego.

Wskutek powiększającego się tempa osiedleń nowych mieszkańców na obszarze LGD, bardzo wzrósł w ostatnich latach ruch tranzytowy. Prowadzi to do zanieczyszczenia środowiska, zwiększenia poziomu hałasu, powstawania korków (przy wjeździe do Krakowa korki często pojawiają się jeszcze na obszarze LGD), obniżenia bezpieczeństwa zarówno kierowców jak i pieszych; ruch tranzytowy obniża jakość życia, nie wpływając w żaden pozytywny sposób na rozwój lokalny.

Szansą do poprawy infrastruktury transportowej na obszarze LGD może być powstający nowy układ

komunikacyjny – aktualnie budowana trasa S7 oraz północna obwodnica Krakowa; dalszy rozwój komunikacji publicznej w aglomeracji krakowskiej – autobusy aglomeracyjne, parkingi „Park & Ride"; kolej aglomeracyjna, a także inwestycje w tworzenie bezpiecznych tras rowerowych / motorowerowych wraz z systemem nowoczesnych parkingów dla jednośladów.

- Infrastruktura społeczna

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej, na obszarze LGD widać znaczący wzrost liczby obiektów sportowo-rekreacyjnych, społeczno-kulturalnych oraz zrewitalizowanych przestrzeni publicznych. Tylko z samych środków LEADER w ramach PROW na lata 2014 – 2020 na obszarze LGD udało się wybudować lub wyremontować 27 obiektów sportowo-rekreacyjnych, 10 placów zabaw, 6 boisk sportowych oraz 7 obiektów społeczno-kulturalnych i przestrzeni publicznych. Powstają ścieżki rowerowe, siłownie zewnętrzne, infrastruktura przy szkołach. W tym zakresie wciąż są jednak niezaspokojone potrzeby. Ponadto, obiekty infrastruktury społecznej są najczęściej zlokalizowane w większych ośrodkach sołeckich, natomiast wiele mniejszych sołectw pozbawionych jest chociażby świetlic wiejskich czy boisk, z których dzieci mogłyby korzystać samodzielnie, bez liczenia na transport publiczny czy dowożenie przez rodziców. Mieszkańcy, co zrozumiałe, chcieliby mieć przynajmniej podstawową infrastrukturę społeczną jak najbliżej miejsca swojego zamieszkania. Ten problem rozwiązać można częściowo poprzez adaptację i zagospodarowanie istniejących budynków wielofunkcyjnych ale przeszkodą jest brak środków finansowych; ponadto władze sołectw nie zawsze są skłonne do udostępniania budynków na prowadzenie zajęć artystycznych czy kulturalnych. Często na przeszkodzie stoją prozaiczne problemy, typu: kto ma sprzątać, utrzymywać sprzęt itp. Mieszkańcy zwracają również uwagę na estetykę swojej miejscowości, chcieliby, aby miejsca ich zamieszkania były ładne i funkcjonalne.

Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej i turystycznej: ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia, siłowni, tras biegowych i innych obiektów do uprawiania sportu jest jednym z działań priorytetowych niniejszej strategii, by zapobiegać problemom zdrowotnym, propagować zdrowy styl życia od najmłodszych lat, wychowywać zdrowe, sprawne dzieci i młodzież, a ponad wszystko – dawać ludziom możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu blisko miejsca zamieszkania.

Na obszarze LGD funkcjonuje 18 placówek bibliotecznych (siedziby główne wraz z filiami), 6 centrów kultury wraz z 3 filiami (np. Centrum Integracji Społecznej w Zielonkach), wiele remiz OSP, 3 izby regionalne oraz wiele pojedynczych domów sołeckich czy świetlic. W wielu z tych obiektów funkcjonują podmioty świadczące stałą lub okazjonalną ofertę spędzania czasu wolnego dla mieszkańców (KGW, Stowarzyszenia, Kluby seniora, świetlice dla dzieci i młodzieży), w niektórych sołectwach z kolei znajdują się obiekty, które taką funkcję mogłyby pełnić. Jednak aby w pełni wykorzystać potencjał tych miejsc konieczne jest przeprowadzenie rozbudowy, remontu, modernizacji lub doposażenia. Inwestycje w tego typu infrastrukturę społeczną pozwoliłoby na zwiększenie dostępnych miejsc, a także poszerzanie ich oferty dla zaspokajania rosnących potrzeb mieszkańców, głównie dzieci, młodzieży i seniorów.

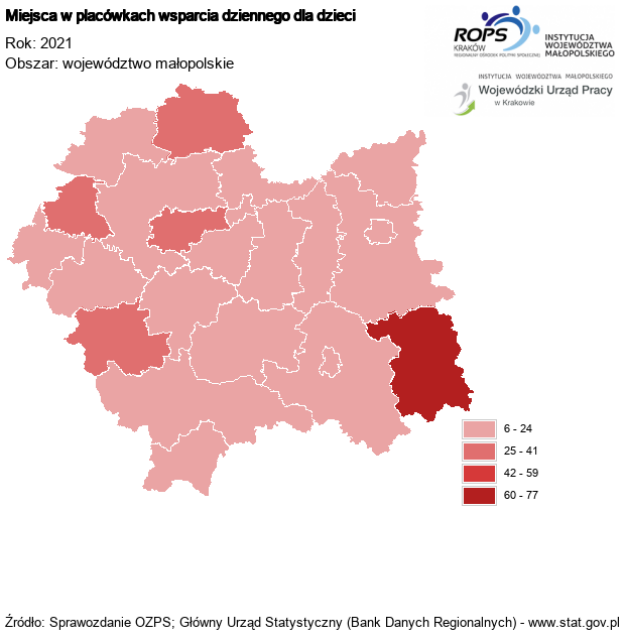
Nie bez znaczenia pozostaje sytuacja post pandemiczna oraz obecność migrantów, którzy trafili na obszar LGD w wyniku wojny na Ukrainie. Pandemia SARS-CoV-2 mocno wpłynęła na zmniejszenie się aktywności społecznej mieszkańców. Istnieje także realna potrzeba prowadzenia działań integracyjnych dedykowanych migrantom z Ukrainy. Odpowiednimi działaniami będzie utworzenie nowych lub modernizacja istniejących obiektów do wspólnych spotkań, które umożliwią stworzenie warunki do integracji społecznej i wyzwolenia energii społecznej przytłumionej okresem izolacji.

- Infrastruktura opieki nad seniorami oraz dziećmi i młodzieżą

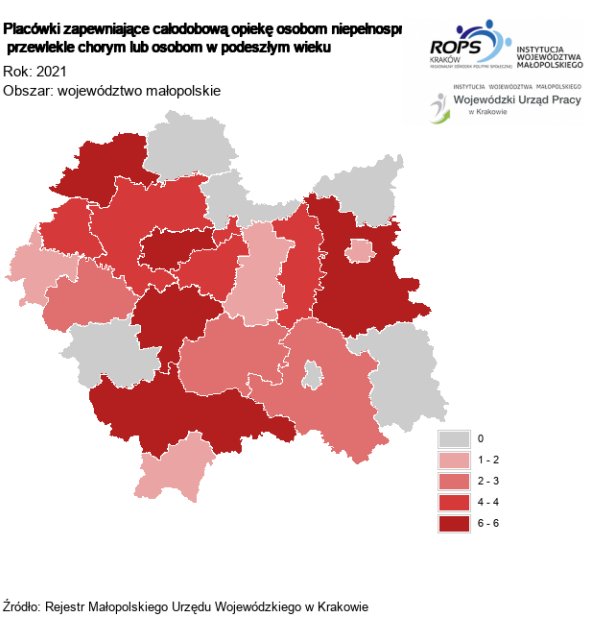
Jest to zagadnienie bardzo ważne w sytuacji niżu demograficznego, starzenia się społeczeństwa, dłuższego przeciętnego okresu życia oraz faktu, że młodzi ludzie intensywniej i dłużej pracują – nie mając czasu na zajęcie się starszymi rodzicami. Poza tym coraz częściej pokolenia mieszkają osobno, stąd sprawowanie opieki nad starszymi rodzicami jest czasochłonne. Osoby starsze są zatem pozostawione same sobie. Opieka nad seniorami

to nie tylko opieka nad osobami niedołężnymi czy chorymi ale też takimi, które z racji wieku są na emeryturze i pozbawione zostały swoich codziennych zajęć. Na terenie LGD działają Domy Opieki Społecznej, ośrodki opieki dziennej oraz Kluby Senior+, jednak w ramach przeprowadzonej diagnozy nadal zidentyfikowano braki we wsparciu dla tej grupy zwłaszcza w obszarze innowacyjnych sposobów zagospodarowania czasu seniorów, a także form świadczenia usług dla tej grupy wiekowej (mobilne punkty pobrań, mobilni rehabilitanci, dostęp do e-usług dla seniorów). LSR przewiduje działania w tym zakresie, aby zniwelować braki w tym zakresie m.in. poprzez wsparcie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczych z ww. obszarów.

Podobnego wsparcia wymaga grupa społeczna dzieci i młodzieży, szczególnie narażona na wykluczenie społeczne lub dotknięta ubóstwem. Opiekę wspomagającą dla tych dzieci pełną placówki dziennego wsparcia dzieci, których na terenie LGD działa 3 (np. świetlica socjoterapeutyczna w Białym Kościele, Placówka wsparcia dziennego w Słomnikach) Wg. Raportu NIK z 2017r *(Kontroli, 2017) "placówki wsparcia dziennego dla dzieci stanowią skuteczny instrument wspierania rodzin, szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- -wychowawczych. Placówki świadczą pomoc adekwatną do potrzeb dzieci, problemem jest jednak ich niewystarczająca dostępność – działają one jedynie w 18% gmin w Polsce. Placówki, mimo skromnych warunków, w jakich funkcjonują, realizują prawidłowo swoje zadania, a ich praca przynosi wymierne pozytywne efekty w zakresie rozwoju osobowości dziecka, postępów w nauce oraz kształtowania relacji społecznych opartych na wzajemnej pomocy, współpracy i solidarności"*. Ośrodki te w swojej ofercie mają bezpłatne zajęcia dla dzieci, pomoc w nauce, a także dodatkowe atrakcje i formy spędzania wolnego czasu, do których (z racji sytuacji rodzinnej , materialnej lub wieloproblemowej) mają ograniczony dostęp. Placówki te świadczą pomoc w niewystarczającej formie lub ich dalsze funkcjonowanie jest zagrożone w związku z brak środków finansowych na zapewnienie warunków lokalowych i sanitarnych zgodnych z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny oraz brak personelu do pracy w placówce. LSR przewiduje wsparcie w tym zakresie, poprzez uruchomienie środków z RPO Województwa Małopolskiego w zakresie celu szczegółowego 4 h.

Źródło: Sprawozdanie OZPS; Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Regionalnych) - www.stat.gov.pl

Źródło: Rejestr Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie

Rysunek 2 Miejsca w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci w województwie małopolskimi

Rysunek3 Placówki zapewniające całodobową opiekę dla osób niepełnosprawnych i starszych

- Infrastruktura szkolna

W szkołach na obszarze LGD jest wysoki poziom nauczania, o czym świadczą wyniki egzaminu gimnazjalnego. Szkoły są duże, większość posiada nowoczesne sale sportowe oraz wielofunkcyjne boiska i place zabaw. Część z tych obiektów wymaga jednak modernizacji lub rozbudowy, co wynika ze zużycia elementów tych obiektów (zwłaszcza usterek powstałych w wyniku użytkowania oraz panujących warunków atmosferycznych).

Systematycznie zwiększa się także liczba uczniów w części terenu LGD, a więc i potrzeby w zakresie infrastruktury rosną. Od wielu już lat utrzymuje się problem braku wolnych miejsc w szkołach i przedszkolach publicznych, który dotyka gminy, w których nastąpił w ostatnich latach duży przyrost liczby mieszkańców, w szczególności gminę Zielonki oraz Michałowice.

IV.1.2 Gospodarka i przedsiębiorczość

W ostatnich latach, w gminach obszaru LGD zauważalny jest stały, choć nierównomierny rozwój gospodarki i przedsiębiorczości. Każdego roku przybywa podmiotów gospodarczych, w tym w szczególności prowadzonych przez osoby fizyczne. Przedstawia to poniższa tabela, porównująca lata 2013 (rozpoczęcie faktycznego wdrażania poprzedniej LSR) i 2020.

Gmina	Rok	Sektor prywatny ogółem	W tym: osoby fizyczne	W tym: spółki handlowe	W tym: inne*
Igołomia-Wawrzeńczyce	**2016**	547	441	25	28
	2020	637	503	45	29
	zmiana	***14,13%***	***12,33%***	***44,44%***	***3,45%***
Kocmyrzów-Luborzyca	**2016**	1 273	1 097	49	40
	2020	1 642	1 427	68	53
	zmiana	***22,47%***	***23,13%***	***27,94%***	***24,53%***
Michałowice	**2016**	1 205	1 014	79	37
	2020	1 615	1 366	117	47
	zmiana	***25,39%***	***25,77%***	***32,48%***	***21,28%***
Słomniki	**2016**	1 186	996	40	41
	2020	1 387	1 156	57	48
	zmiana	***14,49%***	***13,84%***	***29,82%***	***14,58%***
Wielka Wieś	**2016**	1 405	1 104	167	35
	2020	1 985	1 565	249	44
	zmiana	***29,22%***	***29,46%***	***32,13%***	***20,46%***
Zielonki	**2016**	3 149	2 517	291	65
	2020	3 884	3 130	384	78
	zmiana	***18,92%***	***19,58%***	***24,22%***	***16,67%***

* Spółdzielnie, stowarzyszenia, organizacje społeczne, fundacje

Tabela 2. Podmioty gospodarcze w gminach z obszaru LSR: lata 2016 i 2020

W prawie wszystkich gminach dominują mikro- i małe przedsiębiorstwa, brakuje natomiast średnich i dużych przedsiębiorstw produkcyjnych (oprócz gminy Wielka Wieś oraz Słomniki). Jest to zarówno wada jak i zaleta obszaru; wada, bo nie tworzone są liczniejsze miejsca pracy, nie ma znaczących wpływów do budżetu; zaleta, bo nie ma uciążliwego wpływu przemysłu na środowisko, dzięki czemu gminy z obszaru LGD mogą stać się przyjaznym miejscem zamieszkania, „zagłębiem warzywno-owocowym" Krakowa oraz atrakcyjnymi terenami rekreacyjnymi.
Zauważalny jest trend polegający na powstawaniu przedsiębiorstw, których usługi lub produkty mają charakter dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców aglomeracji miejskiej. Wciąż jednak istnieją w tym zakresie niezaspokojone potrzeby. W szczególności w gminach o charakterze rolniczym istnieje ogromny potencjał poprawy współpracy, wzmocnienia narzędzi i struktur lepszego prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności związanej z obszarem usług dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych. Istnieje duże zapotrzebowanie na usługi edukacyjne, usługi związane z ofertą czasu wolnego, oraz związane z aktywnością i turystyką. Mieszkańcy w Analizie SWOT wskazywali nadal na zbyt mały dostęp do bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych. Mieszkańcy wskazywali także na potrzebę dostępu do usług w sposób mobilny.

Na obszarze LGD nie zidentyfikowano żadnych podmiotów przedsiębiorczości społecznej.
Poniżej przedstawiono charakterystyczne cechy gospodarcze każdej z gmin wchodzących w skład LGD, w tym w szczególności branże z potencjałem rozwojowym.

- Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce

Jest znana z upraw warzywniczych na dużą skalę. Głównym źródłem utrzymania większości mieszkańców tej gminy jest działalność rolnicza, handlowa oraz usługowa związana z uprawą warzyw. W gminie tej następuje modernizacja, mechanizacja oraz intensyfikacja rolnictwa i działalności usługowej, rozwija się handel warzywami – głównie hurtowy, handel narzędziami i środkami niezbędnymi do prowadzenia upraw na szeroką skalę (opakowania, środki ochrony, nawozy, narzędzia rolnicze). Ta branża będzie miała nadal kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego gminy.

- Gmina Kocmyrzów-Luborzyca

Jest to także gmina typowo rolnicza, o glebach wysokiej jakości, znana głównie z upraw truskawek, choć od kilkunastu lat widać tu także systematyczny rozwój działalności handlowej i usługowej różnego typu. Na terenie gminy przeważają podmioty gospodarcze o niewielkim zatrudnieniu, brakuje większych zakładów i firm produkcyjnych czy usługowych, a barierą dla rozwoju przedsiębiorczości jest brak terenów inwestycyjnych. Przewiduje się, że gmina nadal będzie się rozwijała w sferze handlu i usług, także związanych z rolnictwem, gdyż przedsiębiorcy zainteresowani są lokalizowaniem swoich firm na tym podmiejskim obszarze ze względu na niższe koszty prowadzenia działalności, szybkość dojazdu do miasta itp.

- Gmina Michałowice

Jest to gmina mocno zurbanizowana. Bliskie sąsiedztwo Krakowa i atrakcyjne tereny pod zabudowę jednorodzinną sprzyjają rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, a co za tym idzie, dynamicznie rozwija się tu obszar handlu i usług dla ludności. Populacja tej gminy systematycznie wzrasta. Ciągle obecne jest tu rolnictwo (głównie sadownictwo), jednak nie stanowi ono podstawowej gałęzi rozwoju gminy. Na jej obszarze dominują podmioty gospodarcze zatrudniające od kilku do kilkunastu osób, jednakże już działają lub będą uruchamiane pojedyncze firmy zatrudniające powyżej 30 osób. Kluczowym dla rozwoju gminy może być rozwój branży przetwórczej, wykreowanie oraz promocja produktów lokalnych, a także planowane otwarcie kompleksu stawów wraz z infrastrukturą turystyczną.

- Gmina Wielka Wieś

Ze względu na swoje położenie w sąsiedztwie Krakowa, dogodną lokalizację względem głównych szlaków transportowych (bezpośrednie połączenie z autostradą A4, bliskość Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice, drogi krajowe, budowana obecnie północna obwodnica Krakowa) oraz zlokalizowanie w jednym z alternatywnych korytarzy łączących Małopolskę ze Śląskiem, gmina ta stanowi naturalny obszar przepływu towarów, usług, kapitału i zasobów ludzkich. Wszystkie powyższe czynniki powodują, iż w gminie zlokalizowanych jest dużo obiektów wielkopowierzchniowych, takich jak centra handlowe, centra logistyczne i firmy produkcyjne. Podobnie jak Zielonki, gmina Wielka Wieś posiada także wysokie saldo migracji. Dotychczasowe doświadczenia i analizy pokazują, że kluczowym dla dalszego rozwoju gminy będą branże usługowe i handlowe (z uwzględnieniem dużych podmiotów gospodarczych).

- Gmina Słomniki

Gmina ta ma także typowo rolniczy charakter, duża część rolników zajmuje się uprawą czosnku, choć od kilkunastu lat rozwijają się działalności handlowe i usługowe różnego typu. Na terenie gminy funkcjonuje kilka większych zakładów i firm produkcyjnych czy usługowych. Ze względu na bliskość Krakowa, a także Miechowa gmina nadal będzie się atrakcyjna dla przedsiębiorców, którzy poszukują alternatywnych miejsc funkcjonowania firm poza obszarem miejskim, co pozwala na realne obniżenie kosztów działalności.

- Gmina Zielonki

Jest to gmina o najmniejszej powierzchni i jednocześnie największej i szybko rosnącej liczbie ludności. W ostatnich 10 latach mocno rozwinęło się tu budownictwo mieszkaniowe jedno- i kilkurodzinne. W sferze gospodarczej dominują liczne, drobne firmy, w szczególności usługowe i handlowe; wyraźnie nastąpiło ograniczenie produkcji rolnej. Stopniowa zmiana charakteru gminy z typowo wiejskiej w gminę „metropolitarną", coraz silniejsze związki z Krakowem powodują, że gmina musi sprostać coraz to wyższym oczekiwaniom mieszkańców, w szczególności przybywającym w wyniku migracji z Krakowa wykształconym, młodym rodzinom z dziećmi. Dlatego kluczowe z punktu widzenia rozwoju gospodarczego oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców tej gminy wydają się być branże usług, handlu, edukacji oraz przemysł czasu wolnego.

- Podsumowanie

Kluczowe branże gospodarek poszczególnych gmin z obszaru LGD różnią się, co wynika z ich odmiennych uwarunkowań lokalizacyjnych, komunikacyjnych, przyrodniczych i społecznych. Gminy LGD, zamiast monolitu gospodarczego, tworzą raczej barwną mozaikę, ale ponieważ w różnorodności tkwi siła, ta cecha obszaru LGD powinna przyczyniać do szybszego i zdywersyfikowanego rozwoju gospodarczego całego terenu objętego LSR.

Odmienne modele gospodarcze w poszczególnych gminach łączy jedno: aby utrzymać stały wzrost gospodarczy, należy odpowiednio i systematycznie wspierać lokalną przedsiębiorczość, która bazować będzie na lokalnych zasobach i korzystać z lokalnego potencjału ludzkiego, nakierowanego na zaspokajanie specyficznych potrzeb mieszkańców terenu aglomeracji miejskiej.

Dotyczy to zarówno indywidualnego wsparcia finansowego na ciekawe i potrzebne pomysły biznesowe, ale także tworzenia infrastruktury okołobiznesowej, wparcia pozafinansowego (doradztwo, szkolenia, systemy informacyjne), ułatwiającego prowadzenie działalności gospodarczej, a także maksymalne skracanie łańcuchów dostaw do etapu producent – konsument (w szczególności w rolnictwie). Szansą dla rozwoju gospodarczego obszaru LGD jest wykreowanie i/lub wypromowanie oraz wprowadzenie do obrotu produktów lokalnych, ale także produktów i usług o innowacyjności ponadregionalnej. Niezwykle ważne jest wzmocnienie współpracy i wymiana doświadczeń nie tylko pomiędzy przedsiębiorcami, ale również pomiędzy wszystkimi sektorami, które w jakikolwiek sposób zostaną zaangażowane w sprawy gospodarcze. Należy również wykorzystać pojawiającą się modę na lokalny patriotyzm gospodarczy. To wszystko składa się na cele i przedsięwzięcia przewidziane w niniejszej LSR.

Szansą dla gmin z obszaru LGD mogą stać się również strefy gospodarcze (tam, gdzie to możliwe), które przyciągną inwestorów zewnętrznych, tworzących miejsca pracy, przyczyniających się do rozwoju gospodarczego i generujących większe środki finansowe dla budżetów gmin (podatki).

Niemniej ważny jest rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej. W tym zakresie gminy z obszaru LGD upatrują swojej szansy w rozwoju Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, który m.in. obejmuje prawie wszystkie gminy z obszaru LGD. Budowane obecnie droga S7 i północna obwodnica Krakowa poprawią jakość życia i otworzą tereny pod inwestycje. Dzięki szybkim połączeniom drogowym i kolejowym obszar LGD będzie mógłby liczyć na przypływ inwestorów.

Zagrożeniem dla przedsiębiorczości na obszarze LGD może być ogólnokrajowy wzrost kosztów utrzymania zarówno gospodarstw domowych, firm jak i obiektów użyteczności publicznej; zmniejszenie możliwości inwestycyjnych – gwałtowny wzrost zadłużenia, przy zmniejszonej zdolności kredytowej, a także deficyt powierzchni usługowych dla lokalnej przedsiębiorczości, niekorzystne przepisy prawne i chaos biurokratyczny.

IV.1.3 Rynek pracy

Podstawowe dane dotyczące rynku pracy na obszarze LGD przedstawiają poniższe tabele.

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021

Igołomia-Wawrzeńczyce	108 (M 50, K 58)	89 (M 42, K 47)	64 (M 29, K 35)	70 (M 31, K 39)	65 (M, K)	96 (M 36, K 60)	107 (M 44, K 63)
Kocmyrzów-Luborzyca	333 (M 167, K 166)	256 (M 133, K 123)	233 (M 106, K 127)	217 (M 110, K 107)	202 (M, K)	302 (M 150, K 152)	334 (M 175, K 159)
Michałowice	151 (M 71, K 80)	141 (M 70, K 71)	126 (M 64, K 62)	127 (M 62, K 65)	112 (M, K)	168 (M 83, K 85)	153 (M 67, K 86)
Słomniki	424 (M 205, K 219)	386 (M 183, K 203)	365 (M 168, K 197)	295 (M 145, K 150)	272 (M, K)	364 (M 180, K 184)	371 (M 198, K 173)
Wielka Wieś	183 (M 84 , K 99)	174 (M 86, K 88)	165 (M 75, K 90)	144 (M 80, K 64)	134 (M, K)	209 (M 108, K 101)	194 (M 107, K 87)
Zielonki	306 (M 141, K 165)	310 (M 140, K 170)	235 (M 103, K 132)	230 (M 104, K 126)	196 (M, K)	352 (M 168, K 184)	336 (M 164, K 172)
Razem	**1 505**	**1 356**	**1 188**	**1 083**	**981**	**1 491**	**1 495**

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach

Gmina	Udział %	Średnia dla obszaru LGD	Podział Kobiety/Mężczyźni	Średnia dla woj. małopolskiego
Igołomia-Wawrzeńczyce	2,0	2,7%	M 1,4%/ K 2,8%	4,0%
Kocmyrzów-Luborzyca	2,8		M 2,7%/ K 3,0%	
Michałowice	2,2		M 2,1%/ K 2,3%	
Słomniki	4,4		M 4,1%/ K 4,8%	
Wielka Wieś	2,3		M 2,3%/ K 2,3 %	
Zielonki	2,2		M 2,1%/ K 2,4%	

Tabela 4. Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym ogółem i wg płci na obszarze LGD

Gmina	Ogółem	Podział Kobiety/Mężczyźni	Na 1000 ludności
Igołomia-Wawrzeńczyce	1 167	(M 622/K 545)	147
Kocmyrzów-Luborzyca	905	(M 346/K 559)	52
Michałowice	1 101	(M 576/K 525)	87
Słomniki	2 063	(M 1 118/K 945)	149
Wielka Wieś	4 772	(M 2 762/K 2 010)	313
Zielonki	2 813	(M 1 339/K 1 474)	108

Tabela 5. Poziom zatrudnienia – pracujący na obszarze LGD

Według stanu na 31 grudnia 2020r., średnie bezrobocie dla obszaru LGD wynosiło 2,7% i było o 1,3 punktów procentowych niższe od wskaźnika bezrobocia dla województwa małopolskiego.

Jak pokazują przedstawione dane, począwszy od 2015r. bezrobocie wśród mieszkańców obszaru LGD systematycznie spadało, a zauważalne wzrosty rozpoczęły się w 2020 roku. Głównym powodem wzrostu bezrobocia był wybuch epidemii SARS-CoV-2 oraz maksymalne spowolnienie gospodarczego trwające wiele miesięcy. Było to zjawisko bez precedensu, a fala negatywnych skutków dotknęła cały kraj, także obszar LGD. W tym czasie wiele osób straciło pracę lub zmuszone było zamknąć swoje biznesy, jak co roku pojawili się

w statystykach także absolwenci szkół, którzy mają trudności w znalezieniu zatrudnienia, stąd takie dane.

Poziom zatrudnienia jest od lat najwyższy w gminie Wielka Wieś ze względu na obecność na jej terenie dużych obiektów wielkopowierzchniowych, zatrudniających wielu pracowników (np. outlet w Modlniczce, centrum dystrybucyjne Biedronki, podmioty z branży motoryzacyjnej). Najniższy poziom zatrudnienia występuje w gminie typowo rolniczej, czyli w Igołomii-Wawrzeńczycach, gdzie nie ma większych zakładów przemysłowych, a mieszkańcy zajmują się głównie pracą w swoich niewielkich gospodarstwach rolnych. Największy zaś poziom bezrobocia obejmuje obszar gminy Słomniki, gdzie w statystykach pojawiają się mieszkańcy miasta (jedynego na terenie LGD), którzy podwyższają statystyki.

Na obszarze LGD zmienia się także charakter rynku pracy. W większości gmin osiedla się wielu młodych ludzi, wykształconych, aktywnych, zamożnych. Większość z nich pracuje w Krakowie, jednakże jest spora i powiększająca się grupa osób, która gotowa jest wykorzystać swoje umiejętności lokalnie i założyć jednoosobowe działalności lub mikroprzedsiębiorstwa. Pomoc dla takich ludzi stanowią dedykowane przedsięwzięcia wskazane w niniejszej strategii.

IV.1.4 Sektor społeczny

Według stanu na dzień 1 grudnia 2022r., na terenie gmin z obszaru LGD działa 298 różnego typu zarejestrowanych organizacji pozarządowych (NGOs), w tym fundacji (w porównaniu do roku 2013 liczba ta wzrosła o prawie 89) oraz 43 Koła Gospodyń Wiejskich zarejestrowanych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Szacuje się, że kilkanaście innych działa jako grupy nieformalne. Największą liczbę NGOs stanowią Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, Kluby Sportowe, Kluby Seniora, różnego typu stowarzyszenia, w tym kulturalne, oraz organizacje działające przy kościołach i szkołach.

Gmina	Liczba NGOs – 2013		Liczba NGOs – 2022	
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	KGW	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	Fundacje
Igołomia-Wawrzeńczyce	19	bd	26	3
Kocmyrzów-Luborzyca	32	bd	47	10
Michałowice	25	bd	45	7
Wielka Wieś	25	bd	53	7
Słomniki			43	10
Zielonki	55	bd	84	6
Razem	**156**	**bd**	**298**	**10**

Tabela 6. Zmiany liczby NGOs na terenie LGD

Większość NGOs to aktywnie działające organizacje, które niejednokrotnie stanowią główne ośrodki życia społecznego i kulturalnego w danej miejscowości. Ich działalność tworzy warunki do budowy społeczeństwa obywatelskiego. Świadczy to o rosnącej więzi i poczuciu identyfikacji mieszkańców z lokalnym środowiskiem. Zdecydowana większość nie jest nastawiona na zysk. Ich wkładem własnym jest zazwyczaj praca członków, świadczona nieodpłatnie.

Dzięki aktywności tych organizacji, mieszkańcy zaczynają angażować się w pracę na rzecz swojej społeczności, miejscowości oraz gminy. Organizacje pozarządowe wypełniają ważną misję społeczną, jednakże mimo dużego zaangażowania i zapału ich członków napotykają na różnego typu bariery, w tym największą – barierę finansową.

O aktywności i zaangażowaniu NGOs na obszarze LGD świadczy fakt, że w okresie finansowania 2014 – 2020 (stan na dzień 31 grudnia 2022r.), w ramach wdrażania LSR na lata 2014-2020, , wnioskodawcami zrealizowanych 46 projektów były organizacje pozarządowe, a przez 5 lat funkcjonowania Ośrodka Działaj Lokalnie złożono 64 wnioski od organizacji i grup nieformalnych, z czego 57 wniosków otrzymało i z powodzeniem rozliczyło wsparcie.

Widać wyraźny trend wzrostowy jeśli chodzi o liczbę i aktywność NGOs, które aktywnie włączają się w aktywną działalność społeczną. Przeprowadzona Analiza SWOT wyraźnie wskazywała, że jedną z mocnych stron obszaru jest prężnie działający sektor organizacji pozarządowych w tym: KGW, OSP, a także grupy nieformalne.
Wiele z organizacji zostało zarejestrowanych w ostatnich latach, a impulsem do podjęcia procesu rejestracyjnego były bez wątpienia programy umożliwiające pozyskiwanie funduszy zewnętrznych różnego stopnia (gminne, powiatowe, wojewódzkie, ministerialne) oraz oferta LGD (Wdrażanie LSR oraz Program Działaj Lokalnie). Wielu liderów organizacji przełamało bariery związane ze strachem przed funkcjonowaniem w pewnym reżimie prawno-finansowym i podjęło trud prowadzenia stowarzyszenia i pozyskiwania funduszy zewnętrznych. LGD świadczyło wsparcie merytoryczne w tym procesie, ale nadal widać potrzebę wspierania lokalnych liderów w ich codziennej pracy na rzecz innych mieszkańców, aby mogli się rozwijać i aby nie zatracili energii do dalszego działania. Niniejsza LSR przewiduje zatem przedsięwzięcie związane z edukacją lokalnych liderów życia publicznego i społecznego, w celu kształtowania i wzmacniania postaw obywatelskich.

IV.1.5 Problemy społeczne

Na łączną liczbę 93 307 mieszkańców zamieszkujących obszar LGD, 1028 rodzin i 1931 osób w tych rodzinach korzystało ze wsparcia oferowanego przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (dane z GOPS na dzień 31.12.2021r.) które na mocy decyzji przyznawały świadczenia np. pieniężne (zasiłki celowe) i niepieniężne (posiłki, usługi opiekuńcze). Korzystający z pomocy socjalnej stanowią ok 2,1% ogółu populacji LGD.
Problemem społecznym mogącym prowadzić do wykluczenia społecznego jest niedostateczne pokrycie siecią telekomunikacyjną („białe plamy") w dostępie do szybkiego internetu na części obszaru LGD (wykluczenie cyfrowe). Ten problem nie jest już tak duży jak jeszcze kilka lat temu, gdyż coraz bardzie dostępny jest internet światłowodowy od różnych dostawców, jednak występujące dalej problemy w tym obszarze mogą utrudniać możliwości e-learningu i prowadzenia zdalnej pracy dla dorosłych, w szczególności niepełnosprawnych.
Problemem jest także dostęp do kultury. Duża grupa mieszkańców nigdy nie była w muzeum, teatrze czy w filharmonii, mimo bliskości dużego ośrodka kultury, jakim jest Kraków. Dla wielu jedynym kontaktem ze światem jest telewizja. Zjawisko to dotyka najczęściej seniorów, osoby o gorszym statusie materialnym czy niższym wykształceniu. Pozytywną zmianę w tym obszarze wprowadzają funkcjonujące Kluby Seniora oraz projekty realizowane przez lokalne NGOsy.
W miejscowościach, gdzie brakuje atrakcyjnej infrastruktury społecznej z ciekawą ofertą kulturalną, edukacyjną czy sportową, pojawiają się problemy społeczne w postaci alkoholizmu i wandalizmu. Jeśli młodzież nie znajduje dobrej alternatywy spędzania wolnego czasu, narażona jest także bardziej na zależność od urządzeń elektronicznych i zachowań związanych z ich używaniem (infoholizm, zakupy w Internecie, pornografia internetowa). Stanowi to zagrożenie dla rozwoju społecznego.
Zbyt niskie zaangażowanie obywatelskie i społeczne jest ciągle cechą lokalnych społeczeństw na obszarze LGD, czego przejawem jest mała liczba osób uczestniczących np. w zebraniach wiejskich, postawa roszczeniowa wobec władz (sołeckich, gminnych) przeradzająca się często w hejt na lokalnych forach internetowych, niechęć do wzięcia spraw we własne ręce, oczekiwanie, że wszystko powinno być załatwiane przez „innych". Można w tym zakresie zauważyć sporo pozytywnych zmian, jednakże są one stanowczo za małe. Ludzie ciągle zbyt rzadko zauważają korelację pomiędzy własnym zaangażowaniem a uzyskanymi efektami. Brak zaangażowania społecznego jest często spowodowana brakiem aktywnych, kompetentnych lokalnych liderów, którzy potrafią zmotywować do działania i współpracy, dlatego ważne jest, aby osoby zaangażowane objąć wsparciem edukacyjnym, które pozwoli im nabyć lub wzmocnić kompetencje liderskie. Mieszkańców często zniechęca również brak wpływu na podejmowane decyzje (niektórzy sołtysi działają bez współpracy nawet z radami sołeckimi), ludzie zatem mają argument na swoją bezczynność widząc, że i tak nie są w stanie niczego zmienić, bo ich nikt nie słucha.

Zagrożeniem dla rozwoju lokalnych społeczności są nawyki i modele życia przynoszone przez osoby napływowe z miast i czasem przyjmowane przez rdzennych mieszkańców. Część osób osiedlając się na obszarze LGD oczekuje pełnego wyposażenia w infrastrukturę (komunalną, drogową, społeczną) i poza tym pozostawienia ich w spokoju. Takie rozluźnienie więzi ogranicza możliwości rozwoju społecznego w danym środowisku. Największe tego typu problemy zauważalne są w przypadkach zamkniętych osiedli deweloperskich, gdzie przybysze żyją w swoim środowisku i zazwyczaj nie chcą się integrować, dzieląc społeczność na „my" i „oni", natomiast tam, gdzie wprowadzają się pojedynczy mieszkańcy, następuje ich lepsza integracja z lokalną społecznością. Wielu nowych mieszkańców docenia walory życia na wsi i wprowadza nowe, pozytywne wzory zachowań. Społeczności „nowych" i „starych" uczą się od siebie wzajemnie. Zjawisko zmian demograficznych obszaru prezentuje poniższa tabela, której dane wyraźnie wskazują o jak dużej skali zjawiska mówimy- gmina Wielka wieś prawie 30% wzrost mieszkańców , a gminy Zielonki i Michałowice blisko 25% zwiększenie liczby mieszkańców na przestrzeni 8 lat.

Gmina	**2012**	**2016**	**2020**	**Zmiana liczby mieszkańców: 2012/2020**
Igołomia-Wawrzeńczyce	7 751	7 721	7 919	2,12%
Kocmyrzów-Luborzyca	14 535	15 107	17 487	16,88%
Michałowice	9 538	10 163	12 678	24,78%
Słomniki	13 791	13 675	13 889	0,71%
Wielka Wieś	10 754	11 514	15 239	29,25%
Zielonki	19 677	21 774	26 095	24,60%
Razem	**76 046**	**79 954**	**93 307**	**Średnia dla obszaru: 18,5%**

Tabela 7. Zmiany demograficzne na obszarze LGD w latach

Bezpośredni wpływ na niski poziom zaangażowania lokalnych społeczności ma słaby przepływ informacji. Ciągle zbyt rzadko korzysta się z innowacyjnych, efektywnych metod komunikacji. W sołectwach do przekazywania informacji często wykorzystuje się wyłącznie tablice ogłoszeniowe, których większość zmotoryzowanych mieszkańców nie czyta. Rzadko sołtysi posiadają bazę e-mailingową mieszkańców wsi (bo albo nie korzystają z komputera lub nie mają woli mozolnego zbierania adresów mailowych mieszkańców). Niewiele sołectw posiada swoje strony internetowe, czy profile w mediach społecznościowych albo nie są one uaktualniane, a mieszkańcy nie mają zwyczaju korzystania z nich jako źródła swojej wiedzy na temat tego, co dzieje się we wsi czy gminie. Rzadko stosowane jest docieranie do mieszkańców systemem mailingu bezadresowego, z pisemną informacją wprost do skrzynek pocztowych; sołtysi czy inni liderzy społeczni nie korzystają z tego narzędzia, bo albo nie posiadają wiedzy, jak to zrobić, albo nie ma kto przygotować odpowiednich ulotek, broszur, informacji. Ciągle zbyt mało rozpowszechnioną metodą jest powiadamianie SMS-owe.
Niewystarczająca jest nadal świadomość ekologiczna mieszkańców, brakuje odpowiedzialności za zdrowie publiczne, wspólną własność (dzikie wysypiska, palenie śmieci, zasypywanie brzegów rzek, nieprawidłowe użytkowanie szamb i kanalizacji), co wynika z dotychczasowych nawyków oraz przede wszystkim – braku właściwej edukacji. W mentalności ludzkiej przeważa wstyd i obawa przed zwróceniem uwagi sąsiadom na szkodliwe zachowania nad dbałością o jakość zdrowia publicznego. Ciągle brakuje myślenia strategicznego w ochronie środowiska. Przeważa ekonomia nad ekologią, bez rozpatrywania przyszłych skutków.

IV.1.6 Zasady równości szans i niedyskryminacji

LSR nie przewiduje specjalnych działań na rzecz promowania zasad równości szans i niedyskryminacji, gdyż nie jest to problem zidentyfikowany na obszarze. Jednocześnie na żadnym etapie wdrażania LSR nie będą wprowadzane jakiekolwiek ograniczenia związane z dyskryminacją (w tym osób z niepełnosprawnościami, ludzi młodych lub seniorów czy ze względu na płeć czy wyznanie). Wręcz przeciwnie, osoby ze specjalnymi potrzebami i kobiety zostały

wskazane jako grupy w niekorzystnej sytuacji , także pośrednio założenia niektórych przedsięwzięć mają na celu wsparcie tych grup.
Jeżeli chodzi o funkcjonowanie LGD zarówno w Zarządzie, jak i w Radzie LGD znajdują się kobiety, a w biurze 100% personelu stanowią Panie. W Zarządzie LGD, jak i w Radzie zasiadają seniorzy. Nie ma żadnych działań ani zapisów dyskryminacyjnych zarówno jeżeli chodzi o struktury samego LGD jak i podejmowany w niej proces decyzyjny oraz całość wdrażania LSR.
Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa prowadzi politykę równości szans, przejrzystości i inkluzywności, co przejawia się m.in. poszerzeniem obszaru LGD o nową gminę członkowską tj. Słomniki (członkostwo od września 2022r.). Jednocześnie należy podkreślić, iż polityka informacyjno- promocyjna prowadzona od lat przez LGD gwarantuje, że ogłaszane nabory będą promowane we wszystkich środowiskach, podobnie jak doradztwo i szkolenia. Oznacza to że każdy mieszkaniec obszaru będzie miał równy dostęp do informacji i wsparcia w procesie przygotowania wniosku, a następnie, że procedura oceny i wyboru nie jest dyskryminująca w żadnym zakresie i na żadnym etapie.

IV.1.7 Dziedzictwo kulturowe oraz zabytki

- Kulturowe dziedzictwo niematerialne

Kulturowe dziedzictwo niematerialne to przede wszystkim pielęgnowanie lokalnych tradycji i obrzędów, takich jak Pucheroki i Herody (tradycje w gminie Zielonki związane z Bożym Narodzeniem), czy tradycji patriotycznych, takich jak upamiętnienie przemarszu wojsk Marszałka J. Piłsudskiego („Kadrówka") w gminie Michałowice. Rozwija się tradycja grup kolędniczych, działalność orkiestr dętych, niektórych działających od ponad 100 lat (np. „Hejnał" z Więcławic w gminie Michałowice, „Skrzeszowianka" ze Skrzeszowic w gminie Kocmyrzów-Luborzyca). Znacząco i stale wzrasta liczba zespołów folklorystycznych, w tym dziecięcych i młodzieżowych (np. Pawie Pióra z Michałowic czy Czerwone Korale z Zielonek). W gminach prężnie działa ponad 80 Kół Gospodyń Wiejskich. Skupiają się one wokół kultywowania lokalnych obrzędów, zwyczajów oraz tradycji kulinarnych. Organizowane są licznie dożynki parafialne, sołeckie i gminne. Kultywowanie tradycji to bardzo ważny element życia regionu, gdyż pozwala wszystkim mieszkańcom na tworzenie trwałej więzi z „małymi ojczyznami", szczególnie nowoosiedlonym, którzy nadal wykazują niski poziom identyfikacji i integracji z obszarem . Dzięki „modzie na wieś", mieszkańcy nie tylko znajdują atrakcyjny sposób spędzania wolnego czasu „na miejscu", ale dzięki temu ich miejsca zamieszkania i lokalne społeczności, które tworzą, nabierają unikalnej tożsamości; to bardzo korzystne zjawisko należy pielęgnować i wspierać. W trakcie prowadzonej diagnozy obszaru pojawiła się potrzeba dalszego inwestowania w lokalne dziedzictwo niematerialne poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej z zakresu dziedzictwa kulturowego dla dzieci i młodzieży, kobiet oraz osób starszych, które skutecznie konkurowałoby z ofertą Krakowa. Niniejsza strategia daje temu wyraz, przewidując przedsięwzięcia mające na celu dalszy rozwój działań mających jednoczyć mieszkańców w oparciu o lokalne dziedzictwo kulturowe i przyczyniające się do zachowywania lokalnej tożsamości kulturowej.

- Kulturowe dziedzictwo materialne

Dziedzictwo materialne to przede wszystkim kilkanaście zabytkowych kościołów, z których 4 znajdują się na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej, kilkanaście zabytkowych kapliczek, z których część wymaga renowacji, a także cmentarze z zabytkowymi mogiłami i pomnikami żołnierzy i mieszkańców poległych w I i II wojnie światowej.

Do zabytków spoza sfery sakralnej należą liczne dworki (obecnie większość w posiadaniu prywatnym, część z nich jest jednak udostępniona do zwiedzania), np. dwór w Modlnicy (gmina Wielka Wieś), Michałowicach czy Goszczy (gmina Kocmyrzów-Luborzyca). Na terenie Igołomii znajduje się odrestaurowany pałac – oddział Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, w Korzkwi (gmina Zielonki) zamek, pełniący obecnie funkcję hotelu, w Gminie Słomniki możemy z kolei zobaczyć klasycystyczny pałac w Niedźwiedziu.

Na obszarze LGD wciąż bardzo niewiele jest zorganizowanych izb regionalnych (tylko 3), nie ma eko-muzeów działających np. na otwartym powietrzu, gdzie eksponowane byłyby dawne sprzęty i narzędzia rolnicze, czy wiosek tematycznych („skansenów"). Jest na nie duży popyt, zwłaszcza wśród rodzin z dziećmi, dla których bezpośrednie obcowanie z eksponatami czy udział w warsztatach np. pieczenia chleba byłby prawdziwą atrakcją.

- Kultura i sztuka

W gminach z obszaru LGD od lat dostępna jest szeroka oferta kulturalna i artystyczna, stanowiąca konkurencję dla Krakowa. Mieszkańcy coraz bardziej to doceniają i coraz częściej z niej korzystają. Oferta kulturalna i artystyczna jest przeznaczana dla wszystkich pokoleń – dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów (60+). Oferta ta ma często charakter unikalny, związany z tradycją kultywowaną na danym terenie. Wykorzystanie lokalnej oferty bardzo dobrze wpływa na integrację lokalnych społeczności. Poziom artystyczny zespołów (np. „Fermata" z Zielonek), orkiestr (np. orkiestra „Wieniawa" z Raciborowic czy „Kosynierzy" z Luborzycy) jest często zaskakująco wysoki.

Ze względu na bardzo szybko rosnącą liczbę ludności w części gmin z obszaru LGD, potrzeby w zakresie oferty kulturalnej i artystycznej rosną również szybko. Zwiększa się też poziom oczekiwań mieszkańców, którzy chcieliby mieć dostęp do aktywności na najwyższym poziomie, oferty atrakcyjnej w formie i treści i konkurencyjnej w stosunku do Krakowa. Tylko taka oferta zwiąże mieszkańców z ich lokalnymi społecznościami i spowoduje, że zaangażują się oni w jego życie ubogacając region swoim potencjałem. Niniejsza strategia przewiduje działania, które pozwolą na dalsze tworzenie i rozwój oferty kulturalnej i artystycznej, aby ta mogła odpowiedzieć na realne potrzeby mieszkańców.

IV.1.8 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał dla rozwoju turystyki

W gminach Zielonki i Wielka Wieś jest bardzo dobrze rozwinięta sieć szlaków rowerowych i pieszych, przebiegających po urozmaiconych, malowniczych terenach. Dostępne są liczne wydawnictwa promocyjne, mapy i przewodniki turystyczne. Obecnie na obszarze LGD istnieje około 300 km oznakowanych tras turystycznych (w tym około 12 km ścieżek rowerowych), funkcjonuje tutaj także 35 zarejestrowanych gospodarstw agroturystycznych, jednak liczba realnie funkcjonujących i przyjmujących turystów jest znacznie niższa.

Rysunek 4: Przykład opracowania sieci szlaków rowerowych z terenu LGD

Zagrożeniem dla zachowania walorów przyrodniczych gmin z obszaru LGD jest natomiast niekontrolowany ruch turystyczny oraz braki w infrastrukturze turystycznej oraz niezagospodarowane tereny zielone. Brak

zorganizowanych tras turystycznych na niektórych terenach powoduje chodzenie po prywatnych działkach, zakłócanie spokoju mieszkańców, zaśmiecanie terenów. Nieświadomość wielu turystów jest przyczyną niszczenia zasiewów (quady). Istnieje zatem potrzeba ustabilizowania kanałów przepływu turystów i stworzenia dla nich odpowiedniej oferty produktów turystycznych, które przyczyniłyby się do dywersyfikacji i ukierunkowania strumienia ruchu turystycznego w regionie. Jest to zbieżne z celem szczegółowym 5ii Regionalnego Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, który zakłada m.in. działania przyczyniające się do rozwoju oferty turystycznej i rekreacyjnej bazującej na lokalnych potencjałach turystycznych oraz walorach kulturowych i przyrodniczych. W wyniku bieżącej analizy potrzeb obszaru, a także konsultacji społecznych zapisów LSR stwierdzono, że potrzeby w zakresie wspierania turystki poprzez budowę kompleksowej oferty turystycznej wraz z tworzeniem lokalnych atrakcji turystycznych się zmniejszyły, a w razie ich ponownego pojawienia się będą poszukiwane źródła finansowania poza LSR. Utrzymane zostało zapotrzebowanie na niewielkie inwestycje w infrastrukturę rekreacyjno- turystyczną nakierowaną głownie na potrzeby lokalnej społeczności.
Jedną z szans rozwoju LGD wskazywanych w przeprowadzonej Analizie SWOT jest trend związany z aktywnym stylem życia oraz moda na lokalną turystykę związaną z regionem, w tym zagrody edukacyjne, agroturystykę oraz turystykę aktywną, dlatego też tematyka ta znalazła odzwierciedlenia w celach i przedsięwzięciach niniejszej LSR.

IV.1.9. Obszary wiejskie, rolnictwo i rynek rolny

Na terenie rolniczych gmin z obszaru LGD dominują liczne, drobne gospodarstwa rolne. Podobnie jak w całym województwie małopolskim dominują tu gospodarstwa rolne najsłabsze ekonomicznie (o wielkości do 2 tys. EUR). Według danych otrzymanych z poszczególnych gmin, jest ich około 8,5 tysiąca, a średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 2-3 ha. Są to przeważnie gospodarstwa niskotowarowe, wielouprawowe, gdzie dominują zboża i rośliny okopowe. Wyjątkiem jest teren gminy Igołomia-Wawrzeńczyce, gdzie znaczną cześć upraw stanowią warzywa pod osłonami (papryka, warzywa kapustne). W gminie Michałowice znajduje się podkrakowskie zagłębie sadownicze: na kilkudziesięciu hektarach owocują jabłonie, grusze, śliwy i wiśnie. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca, uprawy są zróżnicowane, natomiast w gminie Słominki wyróżnia się duża ilość gospodarstw zajmujących się uprawą czosnku, dodatkowo należy wspomnieć, że w tejże gminie funkcjonuje jeden z czołowych polskich dystrybutorów świeżych owoców i warzyw- spółka Amplus . W gminach o charakterze rolniczym są bardzo dobre gleby: 1, 2 i 3 klasy; jest to wielki potencjał i ich szansa rozwojowa. Dlatego niezwykle ważne jest, aby tereny te nie zostały przeznaczone na cele budowlane.
Wyraźnym zjawiskiem na obszarze LGD jest stopniowe odchodzenie od rolnictwa, które przestaje być opłacalne ze względu na niski areał gospodarstw i wysokie koszty produkcji. Osoby dotychczas zajmujące się rolnictwem szukają dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu, chcą zmienić funkcję swojego gospodarstwa lub odchodzą od pracy w rolnictwie na rzecz pracy zarobkowej „na etacie". LSR zakłada możliwość ubiegania się rolników o dofinansowanie zakładania własnej działalności gospodarczej.
Szwankuje infrastruktura okołorolnicza- na terenie LGD nadal brakuje miejsc bezpośredniej sprzedaży- tylko w gminie Słomniki odbywa się cotygodniowy plac targowy . Funkcjonują także stałe inicjatywy targowe: Wielkowiejski Targ w gminie Wielka Wieś, który na stałe wpisał się w krajobraz LGD oraz Piątek od Rolnika w gminie Michałowice, który z kolei z charakteru wydarzenia bardziej okazjonalnego dopiero teraz zmienia się w stałą inicjatywę.
Wyżej wskazane inicjatywy krótkich łańcuchów dostaw powstały, aby skrócić drogę od producenta do klienta, gdyż wcześniej sprzedaż podstawowych produktów rolnych odbywała się prawie wyłącznie za pośrednictwem Krakowa. Pandemia koronawirusa przyczyniła się także do pojawienia się innowacyjnych sposobów dotarcia do klientów (np. aplikacja internetowa Carotty, zamówienia pakietów warzywno- owocowych, produktów przetwórstwa mlecznego itp.), jednak są to nieskoordynowane inicjatywy indywidualne.

Niniejsza LSR zakłada m.in. wsparcie inicjatywy zagrody edukacyjnej jako przykładu zmiany funkcji typowego gospodarstwa rolnego na rzecz podmiotu świadczącego ciekawą ofertę w ramach turystyki wiejskiej.
Dodatkowym czynnikiem wpływającym negatywnie na sytuację gospodarczą w sektorze rolnictwa jest fakt bliskiego sąsiedztwa Krakowa, które jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych miast w Polsce, co ma wpływ na jakość upraw w rolniczych gminach z obszaru LGD. Na terenie LGD nie występują prawie w ogóle gospodarstwa o profilu ekologicznym. Zachodzące zmiany klimatu mogą również wpłynąć na charakter upraw, co rolnicy muszą uwzględniać w swojej działalności.

IV.1.10 Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne

Na terenie LGD jest jeden produkt wpisany do Rejestru Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Chronionych Nazw Pochodzenia oraz do Rejestru Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności- Czosnek galicyjski uprawiany w gminie Słomniki (poza tą gminą produkcja może odbywać się jeszcze tylko w Radziemicach oraz sołectwach w gminie Koniusza: Niegardów, Niegardów Kolonia, Piotrkowice Wielkie, Budziejowice oraz Muniaczkowice). „Czosnek galicyjski" to świeże główki czosnku pospolitego (Allium sativum L.), dwóch odmian – „Harnaś" oraz „Arkus", charakteryzujące się wysoką zawartością alliiny (związku organicznego siarki, odpowiedzialnego za intensywny zapach czosnku i jego wyrazisty smak), fioletowo-różowym lub fioletowym zabarwieniem łuski okrywającej i małą liczbą stosunkowo dużych ząbków.
Bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju produktów lokalnych jest wprowadzona w 2018r. Marka Lokalna „Spichlerz Koronny". Marka ta ma przypisany odpowiednio prowadzony proces certyfikacji, dzięki któremu znak marki otrzymują lokalne produkty najwyższej jakości. Po czterech edycjach naboru wniosków w skład grona wyróżnionych Znakiem Marki „Spichlerz Koronny" wchodzą: 23 podmioty, a wraz z nimi w portfolio Marki znajduje się ponad 30 produktów spożywczych, 7 produktów użytkowych, 4 produkty rękodzielnicze, 3 usługi i jedno lokalne wydarzenie. Marka ta staje się coraz bardziej rozpoznawalna wśród klientów, gdyż producenci wprowadzają oznakowanie produktów logo Marki i w trakcie sprzedaży eksponują statuetki Marki. Jednak aby realne rozpoznawanie produktów certyfikowanych, a tym samym realny wpływ Marki „spichlerz Koronny" na wybory zakupowe klientów były zdecydowanie większe LGD musi ponieść nakłady na odpowiednią promocja i wsparcie rozwoju Marki, dlatego niniejsza LSR przewiduje dedykowane Marce „Spichlerz Koronny" przedsięwzięcie, w ramach którego zostaną sfinansowane nie tylko materialne narzędzie promocyjne, ale także powstaną materiały do promocji w prasie, telewizji i internecie , co z pewnością realnie zwiększy rozpoznawalność tego znaku jakości .

Spichlerz Koronny
Z KRÓLEWSKIEGO NADANIA

Rysunek 5: Logotyp Marki Lokalnej Spichlerz Koronny

IV.1.11 Zrównoważenie środowiskowe

Z analizy SWOT przygotowanej w ramach diagnozowania obszaru LGD wyraźnie wynikało, iż dużym problemem na obszarze LGD jest zła jakość powietrza, za którą odpowiada duża liczba emiterów niskiej emisji, duży ruch samochodowy, a także niska świadomość ekologiczna. Mimo że jest to istotny problem LSR nie będzie się skupiało na jego rozwiązaniu w sposób bezpośredni, gdyż ograniczony budżet oraz zidentyfikowane inne problemy obszaru nie pozwoliłyby na realne zniwelowanie problemu smogu na obszarze LGD. Najistotniejszą przesłanką do rezygnacji

z bezpośredniego zaangażowania się w to zagadnienie jest fakt, iż zadania takie znajdują się m.in. w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Krakowskiej, a także powszechnie dostępne dla mieszkańców obszaru są programy samorządowe, regionalne oraz rządowe.
LSR zakłada wsparcie pośrednie tematyki zrównoważonego środowiska poprzez wprowadzenie do oceny operacji kryterium punktowego związanego z zastosowaniem rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska, kontynuację pozyskiwania środków na działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży, które od wielu lat Stowarzyszenie realizuje w formie zajęć w szkołach na terenie LGD.
Z przeprowadzonej analizy LGD wyprowadziła wniosek, iż zapisy, cele i sposoby realizacji projektów zawarte w niniejszej LSR nie wpłyną znacząco i negatywnie na środowisko, a tym samym nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu Ustawy OOŚ.

IV.12 Grupy docelowe szczególnie istotne z punktu widzenia LSR, w tym grupy w niekorzystnej sytuacji na obszarze LGD:

Grupami docelowymi LSR są osoby, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą korzystały ze wsparcia oferowanego przez LSR. Największą grupą docelową są oczywiście mieszkańcy, którzy bezpośrednio będą mogli korzystać z efektów wdrażania LSR finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego m.in. poprzez zwiększenie dostępu do różnego typu infrastruktury.

Działania finansowane z LSR będą także nakierowane na dotarcie lokalnych liderów życia publicznego i społecznego, do kobiet, osób poszukujących zatrudnienia (w tym osób biernych zawodowo, osób lub rodzin osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym) oraz osób z niepełnosprawnościami (ich zatrudnienie będzie premiowane). Dodatkowo ta ostatnia grupa będzie także odbiorcą docelowym działań infrastrukturalnych, które wedle nowych zasad muszą być w pełni dostępne dla osób niepełnosprawnych. Osobną grupę stanowią rolnicy (w szczególności kobiety rolniczki lub domowniczki), którzy będą mogli sięgać po środki na zakładanie zagród edukacyjnych.

Ważną grupą docelową jest także młodzież i dzieci, który bezpośrednio będą mogli skorzystać ze zwiększonej dostępności do oferty dziennych ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, nowopowstałej infrastruktury sportowej lub sportowo- rekreacyjnej oraz miejsc aktywności społeczno- kulturalnej.

Ostatnią grupą docelową są turyści, którzy odwiedzają teren LGD, dla ich dedykowane są działania związane z rozwojem infrastruktury kultury obiektów sportowych i/lub rekreacyjno- turystycznych. . Pośrednio im także jest dedykowane dalsze rozwijanie Marki Lokalnej Spichlerz Koronny (produkty lokalne dostępne także dla turystów) oraz zakładanie zagród edukacyjnych (jako produktów turystycznych)

W związku z przeprowadzoną diagnozą obszaru niniejsza LSR nie przewiduje wsparcia dedykowanego stricte dla seniorów oraz ludzi młodych do 25 roku życia (poza wsparciem placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży).

Szczegółowe przypisanie grup docelowych do zaplanowanych przedsięwzięć i typów operacji znajduje się w załączniku nr 1 do LSR Cele i przedsięwzięcia.

Zidentyfikowano następujące grupy w niekorzystnej sytuacji na obszarze LGD:

- **Osoby poszukujące zatrudnienia**

Grupę tę tworzą osoby, które są bezrobotnymi przez okres co najmniej 3 miesiące bez względu na wiek. Na obszarze LGD, oprócz bezrobocia oficjalnego, panuje spore bezrobocie ukryte. Bezrobotni nie rejestrują się w urzędach pracy, czasem pracując dorywczo „w szarej strefie". W szczególności problem ten dotyczy osób młodych, które po zakończeniu formalnej edukacji mają problem w znalezieniu zatrudnienia. Przyczyną tego jest brak doświadczenia (nawet ukończenie szkoły zawodowej czy technikum nie daje praktycznych podstaw zawodu, a jedynie wiedzę teoretyczną), problemy w obsłudze najnowszych technologii, braki znajomości języka obcego. Brakuje funduszy na dalszą edukację lub/i podnoszenie kwalifikacji. Założeniem LSR jest wspieranie osób, które nie są nigdzie

zatrudnione. Działania przewidziane dla tej grupy to ich aktywizacja zawodowa poprzez organizację darmowych kursów, szkoleń oraz poradnictwa zawodowego, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

- **Kobiety**

Ta grupa to głównie kobiety, które są bierne zawodowo lub które zrezygnowały z pracy, gdyż zaangażowały się w opiekę nad potomstwem. Po kilku latach chcą podjąć pracę, ale brak im doświadczenia zawodowego, mają poważne braki w obsłudze nowych technologii, potrzebują doszkolenia, zmiany bądź podniesienia kwalifikacji. Często towarzyszy temu niewiara we własne siły, obawa przed niepowodzeniem, brak środków finansowych na prywatne kursy, szkolenia czy odpłatne zajęcia w szkołach (np. językowych). Dla takich osób LSR przewiduje działania aktywizujące zawodowo, zwiększające ich szanse na znalezienie zatrudnienia, oraz daje możliwość pozyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Ponadto, LGD będzie premiować firmy z obszaru, które będą takie osoby zatrudniać.

- **Osoby z niepełnosprawnościami** i ich opiekunowie

Są to osoby o różnego typu niepełnosprawnościach (nie tylko fizycznych), dla których szansą jest praca w mieście, ale przy takiej opcji dochodzą problemy, które stanowią często bariery nie do przebycia: bariera komunikacyjna, odległość miejsca pracy od miejsca zamieszkania, problemy z dostępem na obszarach wiejskich do szerokopasmowego Internetu, który w pewnych przypadkach dawałby możliwości pracy zdalnej dla osoby niepełnosprawnej. Operacje realizowane w ramach LSR (szczególnie przedsięwzięcie P.3.1.1 oraz P.2.1.1) będą brały pod uwagę nie tylko działania dotyczące aktywizacji zawodowej tych osób ale również ułatwienie ich dostępu do infrastruktury i oferty społecznej (bariery architektoniczne itp.). LGD będzie także premiować firmy z obszaru, które będą takie osoby zatrudniać.

- **Rolnicy niskotowarowi**

Rolnicy niskotowarowi często mają trudności z odnalezieniem się na szybko przekształcającym się rynku zbytu i nie zawsze potrafią wykorzystać efektywnie swoje możliwości. Mała produkcja jest często nieopłacalna, wysokie koszty produkcji, brak chętnych do pracy w rolnictwie (np. w okresie zbiorów) oraz brak możliwości konkurowania z dużymi producentami powoduje, że osoby prowadzące małe gospodarstwa rolne szukają wspomagających lub wręcz alternatywnych form prowadzenia gospodarstwa (agroturystyka, zagrody edukacyjne lub gospodarstwa opiekuńcze) albo są zmuszone porzucić rolnictwo na rzecz pracy etatowej. Dla tej grupy LSR przewiduje wsparcie w formie tworzenia zagród edukacyjnych lub otwierania działalności gospodarczych wpisujących się w założenia LSR, premiowane także będą firmy z obszaru, które będą takie osoby zatrudniać.

Rozdział V – Spójność, komplementarność i synergia

V.1 Zgodność i komplementarność LSR

Biorąc pod uwagę, że Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa jest dokumentem zawierającym spójny zestaw operacji mających na celu osiąganie celów i potrzeb wypracowanych w sposób partycypacyjny ze społecznościami lokalnymi, jednym z najważniejszych elementów jest jej zintegrowany charakter. Podejście takie wykorzystywane jest zarówno na etapie programowania jak i na etapie wdrażania strategii co pozwala na lepsze dostosowanie działań, różnorodnych uwarunkowań lokalnych poprzez wykorzystanie potencjału terytorium LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa oraz jego zasobów.

Lokalna Strategia Rozwoju będzie się koncentrowała na trzech obszarach: inwestowanie w lokalną społeczność, aby w sposób aktywny działać na rzecz zachowania lokalnej tożsamości i promocji, wspierać zrównoważony rozwój przestrzeni publicznej obszaru, włączać społecznie osoby w niekorzystnej sytuacji oraz aktywizować lokalną społeczność do partnerskiego współdziałania na rzecz rozwoju obszaru. W ramach przedsięwzięć planuje się realizację projektów z obszaru edukacji i zachowania lokalnego dziedzictwa oraz promocji obszaru. Wsparciem zostaną objęte także projekty inwestycyjne dotyczące obiektów pełniących funkcje kulturalne, społeczne lub sportowo- rekreacyjne. Wspierana będzie aktywizacja osób biernych zawodowo, dotowane zostaną placówki

dziennego wsparcia dzieci i młodzieży, dofinansowanie będą mogli otrzymać także przedsiębiorcy, którzy chcą rozpocząć swoją działalność lub rozwinąć firmę.

Głównym bezpośrednim źródłem finansowania LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa będą środki pochodzące z Europejskich Funduszy strukturalnych i inwestycyjnych tj. Europejski Fundusz Rolny na rzecz obszarów wiejskich (EFRROW), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejski Fundusz Społeczny (EFS+).

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa
CEL SZCZEGÓLOWY WPR **SO8** Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa.	**Wszystkie cele zawarte w LSR**
CS 8.P 11. Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowację, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego. CS 8.P 12. Zaangażowanie młodych w życie lokalne, w tym w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczność. CS 8.P 13. Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacja, oszczędność zasobów, przedsiębiorczość, środowisko, klimat. CS 8.P 4. Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej CS 8.P 9. Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów.	**Wszystkie przedsięwzięcia zawarte w LSR.**

Tabela 8 Zgodność celów LSR z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Fundusze Europejskie	LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa
Cel szczegółowy 4(h) Aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna kulturalna i mieszkaniowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz	**Cel 3. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.** Przedsięwzięcie P.3.1.1

osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym.	
Cel szczegółowy 4(k) Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	**Cel 3. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.** Przedsięwzięcie P.3.2.1 Rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Cel szczegółowy 5(ii) Rozwój infrastruktury kultury	**Cel 2. Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego** Przedsięwzięcie P.2.1.1

Tabela 9 Zgodność celów LSR z Funduszami Europejskimi dla województwa Małopolskiego na lata 2021-2027

Określone w LSR cele i przedsięwzięcia są zgodne i komplementarne z najważniejszymi dokumentami planistycznymi odnoszącymi się do obszaru Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	**LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa**
Cel główny: Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym	
Obszar I MAŁOPOLANIE **Cel szczegółowy:** Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	**Wszystkie Cele zawarte w LSR**
Kierunek Polityki Rozwoju: 1. Małopolskie rodziny	
1.3 Rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym.	Przedsięwzięcie P.3.1.1 Przedsięwzięcie P.3.2.1
Kierunek Polityki Rozwoju: 4. Sport i rekreacja	

4.1 Tworzenie odpowiednich warunków umożliwiających rozwój sportu i rekreacji w Małopolsce: 4.1.1 Budowa, rozbudowa oraz modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej regionu.	Przedsięwzięcie P.2.4.1.
Kierunek Polityki Rozwoju: 5. Kultura i dziedzictwo	
5.1. Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego: 5.1.4 Wspieranie twórców ludowych, rzemiosła oraz produktów tradycyjnych i form aktywności regionalnych.	Przedsięwzięcie P.1.1.1.1 (w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz aktualizacji z października 2026 nastąpiła rezygnacja z tego realizacji przedsięwzięcia) oraz P.1.1.1.2
Kierunek Polityki Rozwoju 7. Rynek pracy	
7.1 Wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia: 7.1.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy.	Przedsięwzięcie P.3.1.1
Obszar II Gospodarka **Cel szczegółowy:** Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka.	**Wszystkie Cele zawarte w LSR**
Kierunek polityki rozwoju: 2 Konkurencyjność i przedsiębiorczość	
2.1. Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości w regionie: 2.1.1. Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie, w tym budowanie postaw przedsiębiorczych. 2.1.2. Wspieranie rozpoczynania działalności gospodarczej, wdrażania nowych rozwiązań biznesowych i wchodzenia na nowe rynki.	Przedsięwzięcie P.1.2.1.1 oraz P.1.2.1.2 Przedsięwzięcie P.2.6.1.1 oraz P.2.6.1.2 Przedsięwzięcie P.3.5.1.1 oraz P.3.5.1.2
Obszar IV Zarządzanie strategiczne rozwojem **Cel szczegółowy:** System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030	**Cel 1.** Aktywne społeczności podnoszące kompetencje w celu zachowania lokalnej tożsamości. **Cel 3.** Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.

2.2. Rozwijanie wielopoziomowych i wielosektorowych partnerstw, np.: z innymi instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i ich stowarzyszeniami oraz innymi jednostkami terytorialnymi: 2.3.2. Inicjowanie, animowanie i wspieranie współpracy i partnerstwa w obszarach powiązań funkcjonalnych (…) 3.1. Budowanie marki Małopolska opartej na tożsamości, łączącej tradycje i innowacje, z uwzględnieniem aktualnych trendów komunikacji marketingowej. 3.1.1. Nawiązywanie do bogactwa regionu w podejmowanych działaniach poprzez promocję szeroko rozumianego dziedzictwa Małopolski (kultura, tradycja, przyroda, kulinaria, zabytki, wzornictwo).	Przedsięwzięcie P.1.1.1.1 (w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz aktualizacji z października 2026 nastąpiła rezygnacja z tego realizacji przedsięwzięcia) oraz P.1.1.1.2 Przedsięwzięcie P.1.3.1 Przedsięwzięcie P.3.3.1 Przedsięwzięcie P.3.4.1
Obszar V Rozwój zrównoważony terytorialnie **Cel szczegółowy:** Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach.	**Wszystkie Cele zawarte w LSR**
3.1. Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały, w tym m. in.: 3.1.1. Wzmacnianie spójności infrastrukturalnej obszarów wiejskich Małopolski oraz integracji pokoleniowej, zawodowej i kulturowej społeczności wiejskiej. 3.1.2. Dbanie o lokalne tradycje i podtrzymywanie tożsamości kulturowej na obszarach wiejskich. 3.1.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na obszarach wiejskich.	Przedsięwzięcie P.1.1.1.1 (w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz aktualizacji z października 2026 nastąpiła rezygnacja z tego realizacji przedsięwzięcia) oraz P.1.1.1.2 Przedsięwzięcie P.2.1.1
3.2. Aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów wiejskich i małych miast, w szczególności: 3.2.1. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów wiejskich.	Przedsięwzięcie P.3.1.1

Tabela 10 Spójność LSR ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego	**LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa**
Cel strategiczny 2. Kształcenie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego powiatu krakowskiego	**Cel 2. Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego** **Cel 3.** Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.
Cel operacyjny 2. Wspieranie i upowszechnianie działań w zakresie kultury i sportu.	Przedsięwzięcie P.1.1.1.1 (w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz aktualizacji z października 2026 nastąpiła rezygnacja z tego realizacji przedsięwzięcia) oraz P.1.1.1.2 Przedsięwzięcie P.2.4.1
Cel strategiczny 3. Tworzenie i promowanie warunków dla rozwoju gospodarki powiatu krakowskiego.	**Wszystkie Cele zawarte w LSR**
Cel operacyjny 1. Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.	Przedsięwzięcie P.3.1.1
Cel operacyjny 2. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrost konkurencyjności i innowacyjności lokalnych przedsiębiorstw.	Przedsięwzięcie P.1.2.1.1 oraz P.1.2.1.2 Przedsięwzięcie P.2.6.1.1 oraz P.2.6.1.2 Przedsięwzięcie P.3.5.1.1 oraz P.3.5.1.2

Tabela 11 Spójność LSR ze Strategią Rozwoju Powiatu Krakowskiego

Strategia Metropolii Krakowskiej 2030	**LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa**

Cel główny: 1. Metropolia Krakowska inteligentnie zarządzana, oparta na partnerstwie i zaangażowanej kadrze.	**Cel 3.** Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.
Cel szczegółowy: 1.2 Sprawny system koordynacji zewnętrznych sieci współpracy.	Przedsięwzięcie P.3.4.1
Cel główny: 4. Metropolia Krakowska innowacyjna i konkurencyjna, kreująca trwałe relacje w sieci wiodących ośrodków gospodarczych Europy.	**Wszystkie Cele zawarte w LSR**
Cel szczegółowy: 4.2 Wysoka konkurencyjność gospodarcza.	Przedsięwzięcie P.1.2.1.1 oraz P.1.2.1.2 Przedsięwzięcie P.2.6.1.1 oraz P.2.6.1.2 Przedsięwzięcie P.3.5.1.1 oraz P.3.5.1.2
Cel ogólny: 5. Metropolia Krakowska inspirująca, czerpiąca z różnorodności i lokalnych potencjałów, bazująca na sieciach współpracy	**Cel 2.** Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego.
Cel szczegółowy: 5.2 Wysoka jakość i dostępność wielofunkcyjnej infrastruktury czasu wolnego.	Przedsięwzięcie P.2.1.1 Przedsięwzięcie P.2.3.1 Przedsięwzięcie P.2.4.1

Tabela 12 Spójność LSR ze Strategią Metropolii Krakowskiej 2030

Cel	Igołomia- Wawrzeńczyce	Kocmyrzów- Luborzyca	Michałowice
Cel 1. Aktywne społeczności podnoszące kompetencje w celu zachowania lokalnej tożsamości.	Gmina nie posiada swojej Strategii, działa w oparciu o Strategię Metropolii Krakowskiej 2030.	Cel strategiczny 4 Gmina Kocmyrzów-Luborzyca wdrażająca rozwój sektora gospodarki.	Cel strategiczny 3 Wysokiej jakości usługi publiczne. Cel strategiczny 4 Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.
Cel 2. Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z			

rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego.		Cel strategiczny 1 Gmina Kocmyrzów-Luborzyca zapewniająca mieszkańcom harmonijną i bezpieczną przestrzeń. Cel strategiczny 4 Gmina Kocmyrzów-Luborzyca wdrażająca rozwój sektora gospodarki.	Cel strategiczny 4 Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości. Cel strategiczny 5 Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice.
Cel 3. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.			

Tabela 13a Wykazanie zgodności celów LSR z dokumentami planistycznymi gmin partnerskich (Igołomia- Wawrzeńczyce, Kocmyrzów- Luborzyca, Michałowice)

Cel	Słomniki	Wielka Wieś	Zielonki
Cel 1. Aktywne społeczności podnoszące kompetencje w celu zachowania lokalnej tożsamości.	Cel strategiczny SRPS.4. Ograniczanie zjawiska długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia wśród grup szczególnie narażonych, w tym klientów pomocy społecznej (kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby po 50 roku życia)	Cel strategiczny 1 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka lokalna. Cel strategiczny 3 Aktywność i integracja społeczna.	Cel strategiczny 2.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Cel strategiczny 4.3 Tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb różnych grup wiekowych.
Cel 2. Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego.			
Cel 3. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.		Cel strategiczny 1 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka lokalna.	Cel strategiczny 2.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Cel strategiczny 4.5 Młodzież działa- młodzieżowa strategia rozwoju gminy.

Tabela 13b Wykazanie zgodności celów LSR z dokumentami planistycznymi gmin partnerskich (Słomniki, Wielka Wieś, Zielonki)

V.2 Sposób integrowania w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć

Zintegrowane podejście do tworzenia LSR jest jednym z warunków realizacji podejścia LEADER w kontekście jego kluczowych cech, warunkujących osiąganie wartości dodanej realizowanych działań. LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa od wielu lat realizuje działania zintegrowane, adresowane do wszystkich sektorów wchodzących w skład LGD. Zintegrowane podejście w LSR wykorzystywane jest na etapie programowania jak również na etapie wdrażania strategii. W ramach etapu programowania zintegrowany charakter pojawia się w sposobie formułowania celów i przedsięwzięć, zapewnieniu ich komplementarności i spójności. Ważnym elementem jest również udział przedstawicieli różnych sektorów i branż gospodarczych w procesie konsultacji społecznych. Wdrażanie strategii jest etapem, który zakłada zaangażowanie różnych sektorów i partnerów oraz branż działalności gospodarczej jak również zastosowanie różnych metod w całym okresie realizacji LSR. Takie podejście ma odzwierciedlenie w doborze celów i przedsięwzięć, związków pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji LSR oraz wykorzystaniu różnych zasobów lokalnych. Zaplanowane w ramach LSR cele i przedsięwzięcia wynikają z diagnozy obszaru i analizy SWOT, konsultowanej z mieszkańcami obszaru i są ze sobą ściśle zintegrowane- powiązane. Cele i działania LSR uzupełniają się i prowadzą do osiągnięcia zakładanych efektów na poziomie oddziaływania w szczególności tworzenia nowych miejsc pracy, wzrostu gospodarczego oraz włączenia społecznego. Efekty te zostaną osiągnięte głównie poprzez cykl operacji, w którego budowie uczestniczyć będą 3 sektory. W zaplanowanych celach i przedsięwzięciach ważne jest osiągnięcie jak najlepszych efektów poprzez współdziałanie partnerów z różnych sektorów oraz jednoczesne wykorzystanie różnych zasobów (przyrodniczych, kulturowych, społecznych, gospodarczych).

W LSR LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa występują 3 cele w ramach których przedsięwzięcia spójnie i kompleksowo (z użyciem różnorodnych metod i zaangażowaniem różnych partnerów) zapewniają sekwencję spójnych interwencji odnoszących się do problemów zidentyfikowanych w analizie SWOT. Jest to cel 1 Aktywne społeczności lokalne działające na rzecz zachowania lokalnej tożsamości i promocji obszaru, który został sformułowany w odpowiedzi na problem zdiagnozowany podczas konsultacji społecznych dotyczący niskiego poziomu identyfikacji i integracji nowo osiedlonych mieszkańców z obszaru LGD wynikających z analizy SWOT. Przedsięwzięcia określone dla celu 1 dotyczą szeroko rozumianej aktywności społecznej obszaru (P1.1.1.2, P.1.2.1). Dzięki temu, działania podejmowane w ramach tego celu nie tylko są spójne ale również powodują efekt synergii, która jest kluczowa w zachowaniu lokalnej tożsamości i świadomości. Mając na uwadze iż skuteczność takich działań jest trudna, dlatego też konieczne będzie zastosowanie różnych metod, podmiotów a także kierunków działania. Kompleksowość działań została wykorzystana w przedmiotowym zakresie każdego przedsięwzięcia: Projekty z zakresu zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa (P1.1.1.2), Rozwój przedsiębiorczości z obszaru edukacji (...) (P.1.2.1.1, P.1.2.1.2). Metody interwencji jakie są wykorzystane dla tego celu projekty konkursowe (P.1.2.1.1, P.1.2.1.2). We wdrażaniu celu 1 uczestniczyć będą przedstawiciele sektora społecznego oraz gospodarczego, doświadczenie z poprzedniego okresu programowania wskazuje, że organizacje społeczne będą bardzo aktywnymi wnioskodawcami przede wszystkim w ramach przedsięwzięć miękkich (P.1.1.1.2). Zakłada się również spójną sekwencję działań promocyjnych (P.1.3.1).

LSR będzie realizować cel 2 Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa, realizowany przez przedsięwzięcia m.in. takie jak: Budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury kultury wraz z zapewnieniem dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami (P.2.1.1), Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno- kulturalnej (P.2.3.1), Tworzenie lub rozwój miejsc dla aktywności sportowej i/lub rekreacyjno- turystycznej (P.2.4.1) Zakłada się tu łączenie sektorów (NGO, JST) i spójną sekwencję działań (działania infrastrukturalne), jak również działań przedsiębiorczych (P.2.6.1.1, P.2.6.1.2) skierowanych do sektora gospodarczego. Do realizacji celu 2 wykorzystano metody interwencji takie jak:

projekty konkursowe (P.2.1.1, , P.2.3.1, P.2.4.1, P.2.6.1.1, P.2.6.1.2, P.2.7.1), operacja własna (P.2.5.1). Dodatkowo o zintegrowanym podejściu do metodyki wdrażania LSR świadczy fakt o wykorzystywaniu zarówno środków z EFRR (P.2.1.1) i PS WPR (P.2.3.1- P.2.7.1).

Kolejnym celem jest cel 3 Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa realizowany przez przedsięwzięcia takie jak: Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mając na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie aktywności w wymiarze społecznym (P.3.1.1), Rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (P.3.2.1), Kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez edukację lokalnych liderów życia publicznego i społecznego (P.3.3.1) jak również Wsparcie krajowych projektów partnerskich (P.3.4.1) i Rozwój przedsiębiorczości z obszaru usług (…) (P.3.5.1.1, P.3.5.1.2). Zakłada się łączenie sektorów i typów operacji (konkurs, operacja własna), współpracę partnerską międzysektorową i spójną sekwencję działań. Przedsięwzięcia zostały sformułowane w taki sposób, że realizacja jednego wymiaru sprzyja osiąganiu celów w innych wymiarach. Należy również podkreślić fakt wykorzystania zarówno środków z EFS+ (P.3.1.1, P.3.2.1) oraz PS WPR (P.3.3.1- P.3.5.1.2) świadczących o zintegrowanym podejściu do metodyki wdrażania LSR.

Wartością dodaną podejścia LEADER jest wzmocnienie zaangażowania lokalnego poprzez rozwój strategii lokalnej, jej realizację i przydział zasobów. Korzyści planowane do osiągnięcia LSR jakie daje podejście LEADER są bardzo szerokie a wśród nich znajdują się: zwiększenie kapitału społecznego społeczności lokalnych poprzez wzmacnianie więzów, rozwój kontaktów, budowa wzajemnego zaufania, wymiany informacji które służą współpracy, podejmowaniu ryzyka i innowacjom. Kolejnym jest poprawa otoczenia instytucjonalnego na poziomie lokalnym, która obejmuje inwestycje, różne procesy i mechanizmy dzięki którym grupy interesów, organizacje sektora publicznego, organizacje pozarządowe itp. wyrażają swoje potrzeby, korzystając ze swoich praw jak np. zarządzanie sprawami publicznymi w sposób oparty na współpracy. Wartością dodaną są również lepsze efekty i wyniki w porównaniu do wdrożenia systemem standardowym co oznacza lepszą jakość projektów poprzez:

- komplementarność i synergię pomiędzy projektami (połączenie projektów „miękkich” ze wsparciem inwestycyjnym)- kilka projektów przynoszących efekty na większą skalę,

- synergia między projektami przy współpracy kilku sektorów lub celami społecznymi, środowiskowymi i gospodarczymi,

- wdrażanie innowacji,

- małe projekty zaspokajające potrzeby lokalnej społeczności trudne do zaspokojenia przez działania „klasyczne”,

- projekty o charakterze kolektywnym, projekty z korzyścią dla całej społeczności,

- projekty realizowane przez grupy, jak dotąd mniej aktywne,

- budowa umiejętności społeczności lokalnej – animacja poprzez specjalistyczne wykorzystanie działań animacyjnych na rzecz konkretnych celów (gospodarka cyfrowa, środowisko itp.)

Rozdział VI – Cele i wskaźniki

Niniejszy rozdział został przygotowany z wykorzystaniem wyników spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla lokalnych społeczności gminnych oraz na podstawie kart projektu, dostarczonych przez potencjalnych beneficjentów. Grupa Robocza dokonała analizy przedstawionego materiału i opracowała propozycję celów i wskaźników, które następnie zostały poddane konsultacji ze społecznością lokalną za pośrednictwem strony internetowej. Po analizie otrzymanych uwag, cele i wskaźniki zostały uzupełnione i poprawione.

Na tej podstawie sformułowano cele i przedsięwzięcia w ramach LSR. Są one wynikiem nie tylko analizy SWOT, ale także opisu obszaru, jak również priorytetów, jakie wobec środków jakimi dysponuje LGD wybrano. Analizy problemów dokonano z uwzględnieniem kwestii społecznych, geograficznych, branżowych i instytucjonalnych. Etapy formułowania celów to:

1. Gromadzenie propozycji: propozycje zgłaszane przez mieszkańców, opinie liderów społecznych, rozmowy z kluczowymi osobami, propozycje ekspertów;

2. Selekcja celów: eliminacja celów, obiektywnie niemożliwych do osiągnięcia, agregacja celów, hierarchizacja celów;

3. Logika realizacji LSR: zaplanowane cele, przedsięwzięcia i wskaźniki są adekwatne do: diagnozy, wniosków z konsultacji: LGD uwzględniła wnioski zebrane podczas: spotkań konsultacyjnych, spotkań Grupy Roboczej ds. opracowania LSR, posiedzeń Zarządu oraz konsultacji eksperckich.

Proces formułowania celów i przedsięwzięć oparty był o zasadę „SMART", czyli wszystkie przyjęte w LSR cele są: ***S(pecific)*** – konkretne, stanowią rozwiązanie dla określonych w LSR problemów i wyzwań opisanych w diagnozie; ***M(easurable)***– mierzalne poprzez założone wskaźniki; źródła pozyskania danych do pomiaru wskaźników ***A(mbitious)*** **-** ambitne .Ale jednocześnie są również: ***R(ational)*** – możliwe do osiągnięcia w perspektywie realizacji LSR oraz biorąc pod uwagę możliwości LGD, głównie ograniczenia budżetowe; ***T(ime)*** – mają określoną perspektywę czasową do 2027 roku.

VI.1 Specyfikacja celów, przedsięwzięć i wskaźników

Zgodnie z zapisami Planu Strategicznego WPR oraz dokumentacji konkursowej na wybór LSR (w tym materiału pomocniczego „Obszary tematyczne LSR" a cele LSR) w trakcie konstruowania siatki celów, przedsięwzięć i wskaźników zrezygnowano z wyznaczenia Celów ogólnych LSR. W trakcie prac skupiono się na wyznaczeniu celów na poziomie Celów (dotychczas w nomenklaturze określanych mianem Celów Szczegółowych, a w obecnej LSR zwanych Celami), których określono trzy. Każdy z celów otrzymał przypisany mu zestaw przedsięwzięć, a także wskaźniki rezultatu i produktu. W tabeli *Cele i przedsięwzięcia* przedstawiono również budżet każdego z przedsięwzięć, grupy docelowe do których będzie kierowane wsparcie, a także sposób realizacji każdego z przedsięwzięć. Wskaźniki będą dokumentowane przez biuro LGD na bieżąco, z chwilą pojawienia się ich bądź w sposób określony w tabeli (np. ankiety). W celu uaktualniania wskaźników, biuro LGD dokonywać będzie ich okresowych zestawień. Dokumentacja dotycząca wskaźników będzie prowadzona elektronicznie oraz papierowo.

Zgodnie z wymogami Planu Strategicznego WPR w LSR wybrano 3 cele tematyczne (obszary tematyczne), co zapewnia większą specjalizację LSR oraz koncentrację wsparcia na najważniejszych potrzebach, które zostały zidentyfikowane w ramach *Analizy potrzeb i potencjału LSR (Rozdz. IV)*. W toku dyskusji Grupy Roboczej na warsztatach poświęconych tworzeniu LSR, w oparciu o wiedzę i doświadczenie uczestników oraz dane zebrane w trakcie konsultacji społecznych, sformułowano wskaźniki, które uznano za najważniejsze ze względu na charakter obszaru LGD. Tylko zrównoważona realizacja ich wszystkich może zapewnić prawidłowy i oczekiwany rozwój obszaru LGD zarówno w zakresie społecznym jak i gospodarczym.

Przedsięwzięcia określone w LSR powinny być zrealizowane w sposób, który zapewnia maksymalne wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału, w szczególności lokalnie dostępnych zasobów ludzkich, surowców, miejscowej infrastruktury, lokalizacji (położenie geograficzne) i dziedzictwa kulturowego. Przedsięwzięcia powinny być nakierowane na zaspokajanie potrzeb grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, a w szczególności osób z grup w niekorzystnej sytuacji. Mają dążyć do zwiększenia aktywności społecznej i wzmocnienia więzi z miejscem zamieszkania. Preferowane będą przedsięwzięcia innowacyjne. Uzasadnieniem wyboru takiego sposobu

realizacji przedsięwzięć jest dążenie do tego, aby cele przewidziane w niniejszej LSR zostały zrealizowane w możliwie najefektywniejszy sposób.

Źródłem finansowania przewidzianych w LSR operacji będą środki pozyskane w ramach mechanizmu RLKS pochodzące z PS WPR (EFRROW) oraz programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata o 2021-2027 (EFRR oraz EFS+) oraz wkład własny wnioskodawców, o wielkości zależnej od rodzaju operacji. Dodatkowym źródłem finansowania LSR będą środki finansowe pozyskiwane z Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności, w ramach Programu Działaj Lokalnie (LGD od 2018r. jest Ośrodkiem Działaj Lokalnie).

VI.2 Powiązania pomiędzy diagnozą obszaru i ludności, analizą SWOT oraz celami

- **Cel C.1. Aktywne społeczności lokalne działające na rzecz zachowania lokalnej tożsamości i promocji obszaru**
- **Źródło finansowania EFRROW**

Pierwszy ze zidentyfikowanych celów C.1 dotyczy **konieczności inwestowania w lokalną społeczność, aby ta w sposób aktywny włączała się w zachowanie lokalnej tożsamości i promocję obszaru.**

Obszar LSR charakteryzuje się dużym rozwarstwieniem społeczności na STARYCH i NOWYCH mieszkańców, widać także wpływy miasta Krakowa, z którym graniczą bezpośrednio wszystkie gminy i którego oferta skutecznie odciąga mieszkańców z terenu LSR. Ważne jest zatem, aby dbać o zachowanie lokalnej tożsamości obszaru, która dotyczy szczególnie wymiaru kulturowego i historycznego. Duża cześć mieszkańców, którzy przybyli w ostatnich latach na te tereny nadal nie identyfikuje się jako część społeczności lokalnej, nie zna historii miejsca z którym związała swoje aktualne życie, jednocześnie pozostaje coraz mniej osób, które są świadkami historii i mogą ją przekazywać młodszym pokoleniom. Sposobem na przełamanie tej niekorzystnej sytuacji jest wspieranie inicjatyw związanych z zachowaniem lokalnego dziedzictwa oraz jego promocją. Należy także wzbogacać ofertę edukacyjną podnoszącą kompetencje mieszkańców (aby mogła konkurować z tą dostępną w Krakowie), i aby kontynuowane były lokalne tradycje takie jak Orkiestry Dęte, Koła Gospodyń Wiejskich i organizacje pokrewne. Doświadczenia z poprzednich okresów programowania wyraźnie pokazują, że podmioty te doskonale łączą tradycję z nowoczesnością i tworzą ofertę, która jest w stanie zainteresować osoby „od zawsze mieszkające na terenie", jak i te napływowe w różnym wieku. Zarówno Analiza SWOT jak i z dane zgromadzone z Ankiet i Kart Projektu wskazują na potrzebę kontynuacji wydawania publikacji dotyczących obszaru LSR, wspierania podmiotów działających w obszarze kultury i przyczyniających się do zachowania lokalnego dziedzictwa.

Rozpoznawalność marki „Spichlerz Koronny" jest dla LGD nadal niezadowalająca, czego powodem jest m.in. brak wystarczających środków finansowych na promocję. Wsparcie w ramach innej operacji konkursowej będzie zawierał zdywersyfikowane kanały promocyjne wykorzystujące różne narzędzia w celu dotarcia z informacją o Marce zarówno do mieszkańców obszaru, jak i turystów z Krakowa i powiatu krakowskiego. Chodzi o lokowanie marki w regionie, zaznajomienie klientów/ turystów z logotypem Marki oraz przekazem, że za nim stoi najwyższa jakość, autentyczne produkty hand-made, a przede wszystkim - producenci, którzy z pasją i dbałością dostarczają do konsumentów swe produkty, a wraz z nimi cząstkę terytorium ich pochodzenia. Tylko poprzez odpowiednio zaplanowaną, wielokierunkową promocję prowadzoną równolegle różnorodnymi kanałami na wielu nośnikach, możliwa jest realizacja zamierzonych celów - rozpoznawalność logotypu „Spichlerza Koronnego", zwiększenie zainteresowania odbiorców tematem i wzmocnienie oddziaływania Marki na rozwój turystyki.

LGD w ramach realizacji tego celu LGD uruchomi nabory wniosków na projekty w postacikonkursów, zrealizuje operację własną oraz przeznaczy część środków z kosztów zarządzania i aktywizacji.

Wspierać należy także działalności gospodarcze komplementarne do obszaru tematycznego (zarówno firmy już działające jaki i nowe). Szczególnie chodzi to o działalności dotyczące oferty czasu wolnego, turystyki, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa w tym z zakładającej wykorzystanie rozwiązań innowacyjnych.

P.1.2.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru **edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej** oraz P.1.2.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru **edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej**	**90.31.A** Działalność centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic **90.31.B** Działalność pozostałych obiektów kulturalnych **85.59.A** Nauka języków obcych **85.61.Z** Pośrednictwo w zakresie prowadzenia kursów i korepetycji **85.69.Z** Działalność wspomagająca edukację, gdzie indziej niesklasyfikowana **93.21.Z** Działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki **93.29.A** Działalność pokojów zagadek, domów strachu, miejsc do tańczenia i w zakresie innych form rozrywki lub rekreacji organizowanych w pomieszczeniach lub w innych miejscach o zamkniętej przestrzeni **93.29.B** Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana **10.41 Z** Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych **10.51 Z** Wytwarzanie wyrobów mleczarskich **10.71 Z** Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek **13.99 Z** Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych, gdzie indziej niesklasyfikowana **14.29.Z** Produkcja pozostałej odzieży i dodatków do odzieży, gdzie indziej niesklasyfikowana **74.11.Z** Działalność w zakresie wzornictwa przemysłowego i projektowania mody **16.28. Z** Produkcja pozostałych wyrobów z drewna oraz wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania **56.30.Z** Podawanie napojów * **56.11.Z** Restauracje* **85.59.D** Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane **85.59.B** Kursy i szkolenia związane ze zdobywaniem wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych * Działalności wspierane w ramach kodów PKD **56.30.Z** i **56.11.Z** muszą byś bezpośrednio powiązane z wytwarzaniem produktów lokalnych oraz ich sprzedażą.

W ramach C.1 zaplanowano poniższe przedsięwzięcia:

P.1.1.1.1 Projekty z zakresu zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa- Publikacje- w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz aktualizacji z października 2026 nastąpiła rezygnacja z tego realizacji przedsięwzięcia.

P.1.1.1.2 Projekty z zakresu zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa- Dziedzictwo lokalne

W tym przedsięwzięciu uruchomiony zostanie nabór konkursowy, który będzie dotyczył wsparcia podmiotów działających w obszarze związanym z zachowaniem i promocją dziedzictwa lokalnego poprzez ich doposażenie. W ramach tego przedsięwzięcia beneficjenci będą mogli kupować instrumenty muzyczne, stroje, a także inne wyposażenie niezbędna do prowadzenia działalności związanej z zachowaniem i promocją lokalnego dziedzictwa (materialnego i niematerialnego).

P.1.2.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów)** rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (podejmowanie działalności).

P.1.2.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów)** rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (rozwój działalności).

Poniżej zaprezentowane są kody PKD dla typów działalności gospodarczych, które będą mogły być wspierane w ramach przedsięwzięć P.1.2.1.1 oraz P.1.2.1.2. Typy działalności spoza tej listy nie będą mogły otrzymać dofinansowania ze środków niniejszej LSR.

PRODUKT LOKALNY – wyrób lub usługa, z którą utożsamiają się mieszkańcy regionu, produkowana w sposób

niemasowy i przyjazny dla środowiska, z surowców lokalnie dostępnych. Produkt lokalny staje się wizytówką regionu poprzez wykorzystanie jego specyficznego i niepowtarzalnego charakteru oraz angażowanie mieszkańców w rozwój przedsiębiorczości lokalnej.

Autor definicji: Olga Gałek, 2002 rok, Konsultacje: Krajowy Zespół ds. Produktu Lokalnego, działający przy Fundacji Partnerstwo dla Środowiska w latach 2002-2008

P.1.3.1 Promocja Marki Lokalnej „Spichlerz Koronny- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów), w którym również LGD będzie składało swoją operację własną**. Przedsięwzięcie to będzie wsparciem działań związanych z funkcjonowaniem i promocją istniejącej już Marki Lokalnej „Spichlerz Koronny". Marka ta wymaga dofinansowania od strony promocyjnej, aby zwiększyła się jej rozpoznawalność, a tym samym zwiększyło się jej oddziaływanie w kontekście decyzji zakupowych dotyczących produktów Lokalnych. W ramach realizacji projektu planuje się wykupienie usług promocyjnych, produkcję gadżetów, przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród lokalnych producentów, co ma przyczynić się do zwiększenia grona posiadaczy Znaku Jakości o co najmniej 10 podmiotów, a także zwiększenie rozpoznawalności producentów zrzeszonych pod Marką „Spichlerz Koronny". Marka lokalna funkcjonuje w przestrzeni LGD, jednak wymaga dofinansowania, aby portfolio produktów kojarzonych z Marką stale rosło i tym samym, aby rola i znaczenie Marki systematycznie rosło.

- **Cel C.2 Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego**
- **Źródło finansowania EFRROW oraz EFRR**

W procesie konsultacji społecznych oraz analizy zgromadzonego materiału przez Grupę Roboczą zidentyfikowano problemy, które doprowadziły do **sformułowania drugiego celu C.2, który dotyczy obszaru wsparcia zrównoważonego rozwoju przestrzeni publicznej obszaru oraz rozwoju oferty czasu wolnego i turystyki.**
Diagnoza obszaru, która powstała na bazie Analizy SWOT (pierwotnie przygotowano Analizy SWOT dla poszczególnych gmin, a później w ich oparciu powstała zbiorcza Analiza SWOT dla całego obszaru) jednoznacznie wykazała, ze społeczność lokalna widzi wyraźną potrzebę rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społeczno-kulturalnej oraz sportowo- rekreacyjnej wraz z zastosowaniem w nich rozwiązań innowacyjnych. Zarówno w ramach LSR na lata 2007-2013 oraz 2014-2020 powstały liczne obiekty infrastrukturalne takie jak boiska sportowe, place zabaw, tereny rekreacyjne, jednak w związku z utrzymującym się systematycznym wzrostem ludności zapotrzebowanie na obiekty także stale rośnie. Pojawiają się nowe osiedla domów jednorodzinnych, zabudowa wchodzi na tereny dotychczas nie zamieszkałe, gdzie nie było ogólnodostępnej infrastruktury w żadnej postaci. Część istniejących obiektów wymaga modernizacji lub rozbudowy, gdyż wybudowana ponad 10 lat temu i więcej, obecnie jest już niewystarczająca dla znacznie większej liczby użytkowników. Mieszkańcy oczekują także rozwoju infrastruktury pozwalającej wypełniać czas wolny w sposób interesujący i aktywny, który byłby dostępny dla różnych grup społecznych. Także nowe wyzwania stoją przed instytucjami kultury czy też organizacjami dostarczającymi ofertę czasu wolnego. Oferta jest bogata i szeroka tematycznie, jednak nie może odpowiadać na zapotrzebowanie społeczne ze względu na ograniczenia lokalowe i sprzętowe (w tym braki nowoczesnych technologii). Ewidentnie brakuje na terenie LGD bazy wyposażenia wystawienniczego, która byłaby bezpłatnie udostępniana podmiotom z terenu LGD na różnego typu wydarzenia społeczne, kulturalne i sportowe. Dostępność do takiego wyposażenia jest mocno ograniczona ze względu na koszty indywidualnego zakupu wyposażenia przez podmioty, a i wielorazowe koszty wypożyczenia tego typu wyposażenia (w perspektywie wielu lat) także są duże. Każda gmina lub inny podmiot, który dysponuje jakimkolwiek zapleczem tego typu wyposażenia ma je na własny użytek i nie ma do niego ogólnego dostępu. Nie ma „obrotu" tym wyposażeniem po całym terenie LGD, dlatego stale są braki wyposażenia np. na wydarzeniach kulturalnych, targowych oraz integracyjnych. Gdyby LGD zakupiła takie wyposażenie i przez wiele lat udostępniała go bezpłatnie innym podmiotom, to mogłyby one m.in. przemieszczać się ze swoimi produktami i ofertą pomiędzy gminami, co przyczyniłoby się do integracji wewnątrz

obszaru, a organizowane wydarzenia (targi, kiermasze, wydarzenia społeczne i kulturalne) zyskałyby na atrakcyjności i mogłyby się skutecznie rozwijać i promować zarówno obszar jak i być świetnym nośnikiem informacji o współfinansowaniu ze środków EFRROW.
Istotne z punktu widzenia obszaru LGD jest także wsparcie zagród edukacyjnych, które stałyby się ciekawą formą turystyki wiejskiej, dotychczas nieobecnej na obszarze LGD.
Odpowiednio dofinansowana ogólnodostępna infrastruktura umożliwi integrację społeczną, zwiększy dostępność usług oraz wesprze rozwój turystyki i ułatwi zagospodarowanie czasu wolnego z wykorzystaniem innowacji i nowoczesnych technologii.
Będzie to możliwe dzięki konkursom wniosków na operacje indywidualne wsparte kosztami zarządzania i aktywizacji.

Dla zrównoważonego rozwoju obszaru konieczne jest także wsparcie działalności gospodarczych z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych, działalności kulturalnej, w tym zakładającej wykorzystanie rozwiązań innowacyjnych, a także dofinansowanie zakładania zagród edukacyjnych, które byłyby lokalną atrakcją turystyczną.

Drugi Cel C.2 zakłada realizację następujący przedsięwzięć:

P.2.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury wraz z zapewnieniem dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami**- wsparcie w ramach tego działania będzie dostępne w drodze organizowanych przez LGD konkursów**, a ukierunkowane będzie w szczególności na realizację działań przyczyniających się do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną, aby poprawić jakości funkcjonowania infrastruktury kultury, poprzez podnoszenie standardów i dostępności dla osób niepełnosprawnych. Rezultatem będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

P.2.3.1 Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno- kulturalnej- **wsparcie w ramach tego działania będzie dostępne w drodze organizowanych przez LGD konkursów**, a jego głównym zadaniem będzie tworzenie lub rozwijanie istniejącej na obszarze LGD infrastruktury kulturalno- społecznej. Obszar LGD obfituje w działające różnego typu organizacje społeczne i kulturalne, które często mimo chęci rozwoju nie mają takich możliwości, gdyż przeszkodą są braki w infrastrukturze (brak miejsc do spotkań i prowadzenia zajęć kulturalnych lub niewystarczająca przestrzeń w stosunku do zapotrzebowania i ilości chętnych). Problemy te wyraźnie zostały wskazane w przeprowadzonej diagnozie obszaru.

P.2.4.1 Tworzenie lub rozwój miejsc dla aktywności sportowej i/lub rekreacyjno- turystycznej- **to przedsięwzięcie będzie realizowane w ramach konkursów organizowanych przez LGD**, a jego celem jest rozwijanie lub tworzenie nowych miejsc związanych ze sportem, rekreacją i/lub turystyką. Obecnie dostępna na terenie LGD infrastruktura jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb społeczności, cześć infrastruktury wymaga modernizacji lub rozbudowy. Obiekty powstałe w wyniku realizacji przedsięwzięcia zwiększą dostępność do infrastruktury, przyczynią się do zwiększenia ruchu turystycznego oraz zwiększą atrakcyjność rekreacyjną obszaru.

P.2.5.1 Wsparcie rozwoju lokalnego poprzez zakup mobilnego wyposażenia wystawienniczego do bezpłatnego udostępniania podmiotom z obszaru- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów), w którym również LGD będzie składało swoją operację własną**. Jego głównym zadaniem będzie stworzenie ułatwienie dostępu do usług lokalnych poprzez sfinansowanie bazy wyposażenia wystawienniczego, które będzie bezpłatnie udostępniane podmiotom (w szczególności NGO) z terenu LGD na różnego typu wydarzenia społeczne, kulturalne i sportowe. Dostępność do takiego wyposażenia pozwoli na zwiększenie liczebności wystawców na poszczególnych wydarzenia na obszarze, co w obecnej sytuacji jest ograniczone ze względu na koszty indywidualnego zakupu wyposażenia przez podmioty. Wystawcy będą mogli swobodnie przemieszczać się ze swoimi produktami i ofertą pomiędzy gminami, co przyczyni się z kolei do integracji wewnątrz obszaru. Organizowane wydarzenia (targi, kiermasze, wydarzenia społeczne i kulturalne) będą z kolei ciekawsze i bardziej

urozmaicone zarówno dla mieszkańców jak i turystów.

P.2.6.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów)** rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (podejmowanie działalności).

P.2.6.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów)** rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (rozwój działalności).

Poniżej zaprezentowane są kody PKD dla typów działalności gospodarczych, które będą mogły być wspierane w ramach przedsięwzięć P.2.6.1.1 oraz P.2.6.1.2. Typy działalności spoza tej listy nie będą mogły otrzymać dofinansowania ze środków niniejszej LSR.

P.2.6.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru **oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa** oraz P.2.6.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru oferty **czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa**	**55.10.Z** Hotele i podobne obiekty zakwaterowania **55.20.Z** Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania **56.12.Z** Ruchome placówki gastronomiczne **56.11.Z** Restauracje **56.30.Z** Podawanie napojów **85.51.Z** Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych **93.11.Z** Działalność obiektów sportowych **93.12.Z** Działalność klubów sportowych **93.13.Z** Działalność klubów fitness **93.19.Z** Działalność sportowa, gdzie indziej niesklasyfikowana **77.21.Z** Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego **79.11.Z** Działalność agentów turystycznych **79.12.Z** Działalność organizatorów turystyki **62.90.Z** Pozostała działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych **62.10.B** Pozostała działalność w zakresie programowania **59.11.Z** Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych **74.20. Z** Działalność fotograficzna

P.2.7.1 Tworzenie zagród edukacyjnych- **w ramach konkursu ogłoszonego przez LGD dla tego przedsięwzięcia** planuje się dofinansowanie zakładania zagród edukacyjnych, które stały by się ciekawym punktem na mapie turystyki wiejskiej na obszarze LGD. Dofinansowanie tego typu działania pozwoli na zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnych w zakresie dostępu do lokalnych atrakcji turystycznych, które zostały wyrażone w diagnozie obszaru.

- **Cel C.3 Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa**
- **Źródło finansowania EFRROW oraz EFS+ oraz PAFW (jako dodatkowe źródło finansowania LSR)**

Trzecim celem C.3 określonym w LSR jest konieczność **włączenia społecznego osób w niekorzystnej sytuacji oraz aktywizacja lokalnych społeczności do partnerskiego współdziałania na rzecz rozwoju obszaru.**

Obszar LGD jako teren bezpośrednio graniczący z dużym ośrodkiem miejskim, jakim jest Kraków nie jest narażony na zjawisko dużego bezrobocia. Można znaleźć pracę zarówno w Krakowie, jak i w wielu mikro i małych firmach, które są zakładane na obszarze wiejskim. Nie ma tutaj też dużych zakładów produkcyjnych, które w razie pogorszenia się ich kondycji finansowych przeprowadziłyby np. falę masowych zwolnień i gwałtowny wzrost bezrobocia. Na obszarze istnieje jednak trudne do oszacowania zjawisko bierności zawodowej szczególnie wśród kobiet, ale także osób, które prowadziły np. małe gospodarstwa rolne, które ze względów ekonomicznych zostały zlikwidowane. Osoby takie często nie mają konkretnych umiejętności, brakuje im zarówno wiedzy, jak i determinacji aby samodzielnie odbyć kurs zawodowy lub doszkalający.

Szczególnie teraz w dobie bardzo wysokiej inflacji, wysokich kosztów życia, wiele rodzin nie może sobie pozwolić, aby dorosły członek rodziny nie pracował, dlatego też w ramach LSR planowane jest uruchomienie wsparcia dla osób biernych zawodowo (w tym osób niepełnosprawnych). Ze środków EFS+ zostanie uruchomione Centrum Edukacji Lokalnej, które pozwoli na zdobywanie umiejętności społecznych i zawodowych oraz łatwiejsze wejście na rynek pracy.

W ramach przeprowadzonej diagnozy obszaru (w tym Analizy SWOT) wyraźnie zarysował się też problem zbyt małej oferty świadczonej przez dzienne placówki wsparcia dzieci i młodzieży zagrożonej, która nie jest należycie zaopiekowana ze względu na sytuację rodzinną. Placówki tego typu funkcjonują na obszarze LGD (jest ich 9), ale ograniczenia finansowe, lokalowe czy kadrowe powodują że ich oferta nie jest wystarczająca. Dofinansowanie, które będzie dostępne ze środków EFS+, a dystrybułowane w drodze konkursu pozwoli na poprawę funkcjonowania tych ośrodków w zakresie poszerzenia oferty zajęć i/lub zwiększenia liczby dostępnych miejsc. Pozwoli to w pewien sposób odciążyć ośrodki kultury, które także mają ofertę niewystarczającą w stosunku do potrzeb, gdyż część dzieci i młodzieży z obszaru będzie korzystała z pozaszkolnych form wsparcia rozwoju właśnie w dziennych placówkach wsparcia.

Trzecim problemem z obszaru społecznego jest konieczność wsparcia lokalnych liderów poprzez ich edukację i podnoszenie kompetencji liderskich. W ramach diagnozy pojawiły się opinie, iż w skrajnych przypadkach brakuje aktywnych, kompetentnych lokalnych liderów, którzy potrafiliby zmotywować do działania i współpracy lub są też tacy którzy pełniąc taką funkcję nie decydują się na dialog tylko podejmują kluczowe decyzje jednoosobowo, bez konsultacji. Z pewnością większość osób pełniących funkcje liderskie w swoich społecznościach jest gdzieś pomiędzy i starają się działać dla dobra wspólnego, często instynktownie bez odpowiedniego wsparcia z zewnątrz. Tacy ludzie niejednokrotnie wystawieni są na hejt (szczególnie w mediach społecznościowych), dobre chęci, kreatywność i energia do działania stopniowo znikają, a krytyka i brak wsparcia prowadzą do wypalenia i porzucenia działalności dlatego należy wesprzeć lokalnych liderów poprzez stworzenie dedykowanej im oferty edukacyjnej, która pozwoli im bezpośrednio w kształtowaniu/ odbudowaniu postaw obywatelskich i pośrednio w nawiązywaniu współpracy i odzyskaniu energii do działania.

Także okres pandemii mocno rozluźnił relacje międzyludzkie, osłabił aktywność społeczną oraz na wiele miesięcy całkowicie wygasił działania na rzecz realizacji wspólnych inicjatyw, dlatego też należy umożliwić pozyskiwanie środków na działania partnerskie (w ramach LGD oraz z podmiotami z terenu innej LGD), aby wiedza, umiejętności oraz zasoby lokalne były wykorzystywane aktywnie i żeby przyczyniały się do rozwoju obszaru LGD.

Niniejsza LSR przewiduje przekazywanie wsparcia zarówno w drodze konkursów, operacji własnych, jak i wsparcie z kosztów zarządzania.

Dla prawidłowego rozwoju obszaru objętego LSR należy także umożliwić pozyskiwanie środków na zakładanie lub rozwijanie przedsiębiorstw. W ramach C.3 wspierane będą działalności z obszaru: usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze w tym zakładającej wykorzystanie rozwiązań innowacyjnych.

Dodatkowym wsparciem w realizacji założeń C.3 jest oferta Ośrodka Działaj Lokalnie Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa i coroczne konkursy na dotację małych inicjatyw lokalnych na rzecz dobra wspólnego pochodzące ze środków Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności. Działanie to nie tylko aktywizuje mieszkańców, ale także promuje idee partnerstwa lokalnego.

C.3 to następujące przedsięwzięcia:

P.3.1.1 Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym,

Wsparcie przewidziane w przedsięwzięciu **P.3.1.1** dotyczyć będzie wspierania aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji. Działania będą dotyczyć: aktywizacji społecznej i/lub zawodowej i/lub edukacyjnej i/lub kulturalnej osób, które są zagrożone ubóstwem, żeby zwiększyć ich aktywności w wymiarze społecznym i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, aby poprawić ich sytuację na rynku pracy. **Przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów), w którym również LGD będzie mogło składać swoją operację własną**.

P.3.2.1 Rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Działania podejmowane w ramach wyżej wskazanego przedsięwzięcia dotyczy rozwoju istniejących na obszarze LGD placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę poprzez rozszerzenie oferty wsparcia lub zwiększenie liczby miejsc w tych placówkach.

Dofinansowanie będzie można zdobywać w drodze konkursów ogłaszanych przez LGD.

P.3.3.1 Kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez edukację lokalnych liderów życia publicznego i społecznego- **przedsięwzięcie to zostanie zrealizowane w drodze konkursu- LGD będzie też uczestniczyło w konkursie w formie operacji własnej** i ma na celu wsparcie lokalnych liderów, poprzez umożliwienie im nabywania kompetencji liderskich, kształtowania świadomości obywatelskiej oraz animowania współpracy między nimi. Operacja ta przyczyni się do zwiększenia zaangażowania osób animujących życie społeczności lokalnych , co w perspektywie długofalowej przyczyni się do rozwoju obszaru LSR.

P.3.4.1 Wsparcie krajowych projektów partnerskich – **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów).** Realizacja tego przedsięwzięcia ma na celu umożliwienie nawiązywania współpracy między podmiotami z terenu LGD z partnerami z obszaru innych LGD w kraju. Chodzi o możliwość zapewnienia finansowania dla inicjatyw związanych z wymianą wiedzy i doświadczeń, nabywania umiejętności i realizacji projektów promujących ideę partnerstwa wewnątrz- oraz międzysektorowego. Zakresy tematyczne projektów partnerskich muszą dotyczyć kształtowania świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcia rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacniania programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych. Projekty partnerskie mogą zakładać działania edukacyjne połączone z wymianą dobrych praktyk np. poprzez wizyty studyjne u partnerów projektu.

Dofinansowanie będzie można zdobywać w drodze konkursów ogłaszanych przez LGD.

P.3.5.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze- **przedsięwzięcie to zakłada wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów)** rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (podejmowanie działalności).

P.3.5.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze- **przedsięwzięcie to zakłada**

wsparcie (na drodze organizowanych przez LGD konkursów) rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (rozwój działalności).

Poniżej zaprezentowane są kody PKD dla typów działalności gospodarczych, które będą mogły być wspierane w ramach przedsięwzięć P.3.5.1.1 oraz P.3.5.1.2. Typy działalności spoza tej listy nie będą mogły otrzymać dofinansowania ze środków niniejszej LSR.

P.3.5.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru usług **rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze** oraz P.3.5.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru usług **rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze**	**88.91.Z** Opieka dzienna nad dziećmi **87.30.Z** Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób starszych lub osób z niepełnosprawnościami ruchowymi **88.10.Z** Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób starszych lub osób z niepełnosprawnościami **86.21.Z** Praktyka lekarska ogólna **86.23.Z** Praktyka dentystyczna **86.91.A** Działalność w zakresie diagnostyki obrazowej **86.91.B** Działalność samodzielnych laboratoriów medycznych **86.92.Z** Transport pacjentów karetką **86.93.Z** Działalność psychologiczna i psychoterapeutyczna, z wyłączeniem lekarskiej **86.94.Z** Działalność pielęgniarska i położnicza **86.95.Z** Działalność w zakresie fizjoterapii **86.96.Z** Działalność w zakresie medycyny tradycyjnej, uzupełniającej i alternatywnej **86.97.Z** Pośrednictwo związane z działalnością lekarską, dentystyczną i pozostałą działalnością w zakresie opieki zdrowotnej **86.99.A** Opieka farmaceutyczna **86.99.B** Działalność dietetyczna **86.99.C** Działalność logopedyczna **86.99.D** Działalność w zakresie pozostałej opieki zdrowotnej

VI.3 Efektywność przedsięwzięć wskazanych w LSR, w kontekście problemów wskazanych w diagnozie obszaru

Realizacja przedsięwzięć P.2.1.1, P.2.3.1, P.2.4.1 oraz P.2.5.1 zaproponowanych w LSR przyczyni się do zniwelowania istniejących problemów poprzez zwiększenie liczby i poprawę jakości obiektów infrastruktury społecznej o zróżnicowanym profilu. Efektem realizacji przedsięwzięcia P.1.1.1.2 będzie wzmocnienie więzi społecznych i wzrost identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem, co bezpośrednio wpłynie na zachowanie tożsamości obszaru. Powstanie grupa aktywnych, innowacyjnych i zaangażowanych liderów lokalnych i animatorów z ciekawą ofertą promującą idee partnerstwa (P.3.3.1, P.3.4.1, P.6.1). W ramach przedsięwzięć finansowanych ze środków EFS+ poprawi się sytuacja części osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w różnych aspektach), również lokalny rynek zyska nowych pracowników, którzy otrzymają kompleksowe wsparcie umożliwiające im aktywizację zawodową i wejście na rynek pracy (P.3.1.1). Wsparcie otrzymają także dzieci i młodzież, którzy będą beneficjentami końcowymi wybranych ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających na obszarze LGD (P.3.2.1). Sprecyzowane przedsięwzięcia P.1.2.1.1, P.1.2.1.2, P.2.6.1.1, P.2.6.1.2, P.3.5.1.1 oraz P.3.5.1.2 dedykowane działalności gospodarczej dadzą ofertę wsparcia branż, które są komplementarne do danego celu LSR pod który zostały podpięte. Wsparta zostanie idea zagród edukacyjnych oraz promocja obszaru (P.2.7.1) w tym lokalnych produktów z wykorzystaniem znaku Marki Lokalnej (P.1.3.1). Nad całością prawidłowego wdrażania LSR będzie czuwało Biuro LGD, które w ramach kosztów bieżących i aktywizacji będzie prowadziło bezpłatne działania informacyjno- promocyjne, aktywizujące oraz doradcze.

VI.4 Prezentacja powiązania poszczególnych celów oraz przedsięwzięć ze wskaźnikami produktu i rezultatu

	Cel 1. Aktywne społeczności lokalne działające na rzecz zachowania lokalnej tożsamości i promocji obszaru.						
Program wraz z zakresem wsparcia	Przedsięwzięcia w ramach Celu 1	Budżet (w EUR)	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość docelowa wskaźnika produktu	Nazwa wskaźnika rezultatu	Wartość docelowa wskaźnika rezultatu	Beneficjenci uprawnieni do składania wniosków
PS WPR **Ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi**	P.1.1.1.2 Projekty z zakresu zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa- Dziedzictwo lokalne	**240 000**	Liczba zadań mająca na celu doposażenie podmiotów przyczyniających się do zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa	18 szt.	Wskaźnik rezultatu R. 41PR Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	100 osób	(JSFP) lub organizacja pozarządowa
PS WPR **Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej**	P.1.2.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej.	**36 144**	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	1 szt.	Wskaźnik rezultatu W.R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	1 szt.	osoba fizyczna

przez osoby fizyczne (start DG)							
PS WPR **Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)**	P.1.2.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej.	**36** **144**	Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	1 szt.	Wskaźnik rezultatu W.R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR)	1 szt.	podmiot prowadzący działalność gospodarczą
PS WPR **Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki,**	P.1.3.1 Promocja Marki Lokalnej „Spichlerz Koronny”	**25 000**	Liczba operacji mających na celu promocję Marki Lokalnej	1 szt.	Wskaźnik rezultatu R.1PR Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową,	10 osób	LGD lub organizacja pozarządowa

wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych;					klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami		
	Cel 2. Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego						
Program	Przedsięwzięcia w ramach Celu 2	Budżet (w EUR)	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość docelowa wskaźnika produktu	Nazwa wskaźnika rezultatu	Wartość docelowa wskaźnika rezultatu	Beneficjenci uprawnieni do składania wniosków

FEM- fundusz EFRR **Działanie FEMP.07.06 RLKS - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach wiejskich** **Typ projektu A. INFRASTRUKTURA KULTURY**	P.2.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury wraz z zapewnieniem dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami	**1 101 888**	PLRO141 Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	7 szt.	Wskaźnik rezultatu RCR077 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	2800 osób	JSFP lub organizacja pozarządowa
			RCO077 Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	7 szt.			
			RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	2800 osób			
			RCO080 Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	7 szt.			

PS WPR **Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej**	P.2.3.1 Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej	**830 000**	Liczba obiektów do aktywności społeczno-kulturalnej objętych wsparciem	5 szt.	Wskaźnik R41PR Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	2500 osób	JSFP lub organizacja pozarządowa
PSWPR **Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej**	P.2.4.1 Tworzenie lub rozwój miejsc dla aktywności sportowej i/lub rekreacyjno-turystycznej	**835 000**	Liczba obiektów sportowych i/lub rekreacyjno-turystycznych objętych wsparciem	12 szt.	Wskaźnik R41PR Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	6000 osób	JSFP lub organizacja pozarządowa
PS WPR **Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej**	P.2.5.1 Wsparcie rozwoju lokalnego poprzez zakup mobilnego wyposażenia wystawienniczego do bezpłatnego udostępniania podmiotom z obszaru	**25 000**	Liczba operacji mających na celu stworzenie na obszarze LGD bazy wyposażenia wystawienniczego	1 szt.	Wskaźnik R41PR Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	40 osób	LGD lub organizacja pozarządowa
PS WPR **Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki**	P.2.6.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji,	**263 856**	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	7 szt.	Wskaźnik rezultatu W.R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	7 szt.	osoba fizyczna

poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne (start DG)	gastronomii, hotelarstwa						
PS WPR **Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)**	P.2.6.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa	**113 856**	Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	3 szt.	Wskaźnik rezultatu W.R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR)	3 szt.	podmiot prowadzący działalność gospodarczą
PS WPR **Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub**	P.2.7.1 Tworzenie zagród edukacyjnych	**50 000**	Liczba operacji polegających na utworzeniu zagrody edukacyjnej	2 szt.	Wskaźnik rezultatu W R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach	2 przedsiębiorstwa	rolnik albo małżonek rolnika albo domownik

rozwijania zagród edukacyjnych (start ZE)					Wspólnej Polityki Rolnej (WPR)		
	Cel. 3 Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.						
Program	Przedsięwzięcia w ramach Celu 3	Budżet (w EUR)	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość docelowa wskaźnika produktu	Nazwa wskaźnika rezultatu	Wartość docelowa wskaźnika rezultatu	Beneficjenci uprawnieni do składania wniosków
FEM- fundusz EFS+ **Działanie FEMP.06.17 Aktywizacja społeczno-zawodowa – RLKS, typ A. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo**	P.3.1.1 Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym	**123 851**	EECO02+04 Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie	16 osób	Wskaźnik rezultatu EECR03 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	16 osób	Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, Instytucje ochrony zdrowia, Instytucje wspierające biznes, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Partnerstwa, Partnerzy społeczni, Przedsiębiorstwa,

							Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS), Służby publiczne
					Wskaźnik rezultatu EECR04 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	5 osób	
			PL0CO03 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	16 osób			
			PL0CO04 Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	1 szt.			

FEM- fundusz EFS+ **Działanie FEMP.06.22 Wsparcie usług społecznych i zdrowotnych w regionie – RLKS typ A. Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży**	P.3.2.1 Rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	**382 42 0**	PLKLCO01 Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	50 osób	Wskaźnik rezultatu PLKLCR03 Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia	1 szt.	Podmioty zarządzające placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
					Wskaźnik rezultatu PLKLCR06 Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	10 miejsc	
			PL0CO03 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	100 osób			
			PL0CO04 Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	2szt.			

PS WPR **Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji**	P.3.3.1 Kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez edukację lokalnych liderów życia publicznego i społecznego	**25 000**	Liczba operacji dotyczących działań edukacyjnych dedykowanych lokalnym liderom	1 szt.	Wskaźnik rezultatu R.1PR Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami	30 osób	LGD lub organizacja pozarządowa

infrastrukturalnych;							
PS WPR **Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z**	P.3.4.1 Wsparcie krajowych projektów partnerskich	**45 000**	Liczba projektów partnerskich	3 operacje	Wskaźnik rezultatu R.42 Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego	100 osób	organizacja pozarządowa

wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych;							
PS WPR **Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne (start DG)**	P.3.5.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze.	**150 000**	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	5 szt.	Wskaźnik rezultatu W.R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	5 szt.	osoba fizyczna
PS WPR **Rozwój przedsiębiorczość, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki i poprzez rozwijanie**	P.3.5.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze.	**75 000**	Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	2 szt.	Wskaźnik rezultatu W.R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach	2 szt.	podmiot prowadzący działalność gospodarczą

pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)					Wspólnej Polityki Rolnej (WPR)		
PAWF	P.3.6.1 Rozwój społeczeństwa lokalnego przy wsparciu z Ośrodka Działaj Lokalnie	**100 000**	Liczba dofinansowań udzielonych przez Ośrodek Działaj Lokalnie	60 szt.	Liczba osób objętych działaniami w ramach dotacji z Ośrodka Działaj Lokalnie	120 osób	organizacje pozarządowe lub grupy nieformalne

Tabela 14 Powiązanie celów i przedsięwzięć ze wskaźnikami produktu i rezultatu

VI.5 Zasady udzielania wsparcia na poszczególne zakresy

W ramach PS WPR zaplanowano następujące zasady udzielania wsparcia:

1) **Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)- wysokość pomocy minimum 50 000 złotych, ale nie więcej niż 150 000 złotych, poziom dofinansowania do 65%, forma pomocy- ryczałt.**

UWAGI: ustalona w ww. sposób wartość będzie kwotą przyznania pomocy, o którą będzie mógł ubiegać się wnioskodawca. Istotne jest to, że będzie to kwota zmienna uzależniona od wielkości inwestycji i potrzeb wnioskodawcy, a opracowany „draft budżet" będzie musiał być uzasadniony ekonomicznie, co oznacza, że planowane inwestycje muszą uzasadniać wnioskowaną kwotę. Wymagania stawiane w ramach PS WPR spowodowały, że wsparcie przedsiębiorczości będzie możliwe jedynie w zakresie w jakim wpisuje się w dany cel LSR, a branże jakie mogą otrzymać wsparcie w ramach niniejszej Strategii zostały doprecyzowane w ramach przedsięwzięć podpiętych pod każdy cel. Nie ma możliwości finansowania podejmowania działalności gospodarczej bez wskazania konkretnego zakresu wpisującego się w dany cel LSR.

Beneficjenci: osoba fizyczna.

Grupa docelowa: osoby z niepełnosprawnościami, osoby poszukujące zatrudnienia, kobiety

Preferowani wnioskodawcy: osoby poszukujące zatrudnienia, kobiety

2) **Rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)- wysokość pomocy minimum 50 000 złotych, ale nie więcej niż 150 000 złotych, poziom dofinansowania do 65%, forma pomocy- refundacja.**

UWAGI: Wymagania stawiane w ramach PS WPR spowodowały, że wsparcie przedsiębiorczości będzie możliwe jedynie w zakresie w jakim wpisuje się w dany cel LSR, a branże jakie mogą otrzymać wsparcie w ramach niniejszej Strategii zostały doprecyzowane w ramach przedsięwzięć podpiętych pod każdy cel. Nie ma możliwości finansowania rozwijania działalności gospodarczej bez wskazania konkretnego zakresu wpisującego się w dany cel LSR.

Beneficjenci/ grupa docelowa: podmiot prowadzący działalność gospodarczą.

Grupa docelowa: osoby z niepełnosprawnościami, osoby poszukujące zatrudnienia, kobiety

3) **Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych poprzez tworzenie zagród edukacyjnych (start ZE) wysokość pomocy minimum 50 000 złotych, ale nie więcej niż 150 000 złotych, poziom dofinansowania do 85%, forma pomocy- ryczałt.**

UWAGI: Dofinansowanie będzie przyznawane tylko dla małych gospodarstw rolnych do 25.000 ESU. W przypadku operacji realizowanych w ramach zagród edukacyjnych warunkiem kwalifikowalności będzie m.in. przystąpienie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność.

Beneficjenci/ grupa docelowa: rolnik albo małżonek rolnika albo domownik będący właścicielem lub współwłaścicielem małego gospodarstwa, w którym prowadzona jest produkcja rolnicza

Grupa docelowa: rolnicy, kobiety, turyści

4) **Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej – wysokość pomocy minimum 50 000 złotych, ale nie więcej niż 500 000 złotych, poziom dofinansowania do 100%, forma pomocy- refundacja.**

UWAGI: Dotowana inwestycja musi mieć charakter niekomercyjny i ogólnodostępny, a także służyć zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej. **WYJĄTEK: DOFINANSOWANIE DLA PODMIOTÓW PUBLICZNYCH WYNOSI 75%, podmiotów tych nie dotyczy limit 500 000 zł/operację.**

Beneficjenci/ grupa docelowa: jednostka sektora finansów publicznych lub organizacja pozarządowa.

Grupa docelowa: dzieci i młodzież, osoby z niepełnosprawnościami, turyści

5) **Operacje w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi** wysokość pomocy minimum 50 000 złotych, ale nie więcej niż 175 000 złotych, poziom dofinansowania do 100%, forma pomocy- refundacja.

UWAGI: Dotowana inwestycja musi mieć charakter niekomercyjny i ogólnodostępny, a także służyć zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej. **WYJĄTEK: DOFINANSOWANIE DLA PODMIOTÓW PUBLICZNYCH WYNOSI 75%, podmiotów tych nie dotyczy limit 500 000 zł/operację**.

Beneficjenci/ grupa docelowa: jednostka sektora finansów publicznych lub organizacja pozarządowa.

Grupa docelowa: dzieci i młodzież, członkowie podmiotów działających w sferze kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego

6) Projekty partnerskie- wysokość pomocy do 62 000 zł, poziom dofinansowania 100%, forma pomocy- refundacja.

Beneficjenci/ grupa docelowa: co najmniej dwóch partnerów z obszaru Polski, którzy podpisali stosowny dokument potwierdzający wolę współpracy.

Grupy docelowe: kobiety, rolnicy

7) Operacje konkursowe- projekty własne wysokość pomocy do 105 000 zł, poziom dofinansowania 100%, forma pomocy refundacja.

Beneficjenci/ grupa docelowa: LGD lub organizacja pozarządowa.

Grupy docelowe: kobiety, turyści, lokalni liderzy życia publicznego i społecznego

Suma pomocy dla jednego beneficjenta nie może przekroczyć 500 000 zł. Limitu nie stosuje się dla jednostek sektora finansów publicznych.

Dodatkowo w ramach Funduszy Europejskich dla Małopolski 2021-2027 zaplanowano następujące zasady udzielania wsparcia:

1) **Rozwój infrastruktury kultury - minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych w projekcie 350 000 złotych, poziom dofinansowania 85%, forma wsparcia – dotacja, dopuszczalny cross-financing 5%, minimalny wkład własny beneficjenta 15 %.**

Beneficjenci: Administracja publiczna, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS), Służby publiczne

Grupa docelowa: mieszkańcy, dzieci i młodzież, osoby z niepełnosprawnościami, turyści

2) **Aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna, kulturalna i mieszkaniowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie aktywności w wymiarze społecznym- minimalna wartość projektu wynosi 50 000 złotych, maksymalny poziom dofinansowania środków UE 85%, maksymalny poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu (środki UE + środki krajowe przyznane beneficjentowi przez właściwą instytucję) 95%; forma wsparcia – dotacja, dopuszczalny cross-financing 15%.**

Beneficjenci: Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, Instytucje ochrony zdrowia, Instytucje wspierające biznes, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Partnerstwa, Partnerzy społeczni, Przedsiębiorstwa, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS), Służby publiczne

Grupa docelowa: Zgodnie z zapisami SZoP.

3) **Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży- minimalna wartość projektu to 50 000 złotych, a maksymalna wartość projektu wynosi 200 000 EUR, maksymalny poziom dofinansowania środków UE 85%, maksymalny poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu (środki UE + środki krajowe przyznane beneficjentowi przez właściwą instytucję) 95%; forma wsparcia – dotacja, dopuszczalny cross-financing 15%.**

Beneficjenci: Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, Instytucje ochrony zdrowia, Instytucje wspierające biznes, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Partnerstwa, Partnerzy społeczni, Przedsiębiorstwa, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS), Służby publiczne

Grupa docelowa: dzieci i młodzież

Rozdział VII – Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

LSR przewiduje podstawowe rodzaje operacji:

1) operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD
2) projekty operacje własne LGD;
3) projekty partnerskie;

Wszystkie zaplanowane operacje wynikają z analizy potrzeb stwierdzonych na etapie konsultacji LSR.
W ramach realizacji LSR nie przewiduje się realizacji projektów grantowych.
Dla wyboru i oceny operacji wymienionych w pkt. 1), 2) oraz 3) w oparciu o przepisy unijne i krajowe odnośnie wymagań, jakie musi spełnić LGD przy wyborze operacji, opracowane zostały procedury, które będą stanowiły podstawę do tworzenia Regulaminów poszczególnych konkursów, które LGD będzie organizowało od 2024 roku w ramach wdrażania LSR.

VII.1 Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD, w tym przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych

VII.1.1. Opis sposobu powstawania poszczególnych procedur

Wszystkie procedury powstały w oparciu o taki sam schemat. Na podstawie informacji płynących z procesu konsultacji społecznych oraz wiedzy pracowników, Zarządu i Rady LGD formułowano w LGD propozycję danej procedury, dbano aby była zgodna z przepisami dotyczącymi realizacji LSR oraz zapewniała, że procesy których dotyczą będą sprawnie prowadzone. Następnie zostawała poddawana procedurze ponownych konsultacji społecznych. Każda procedura była ostatecznie zatwierdzana na posiedzeniu Grupy Roboczej ds. tworzenia LSR. Uregulowania sposobu wyboru i oceny operacji, zaprojektowane zostały odrębnie dla każdego typu operacji przewidzianych w dokumencie Strategii. Podczas budowy LSR zastosowano partycypacyjne metody przy opracowaniu zasad, procedur wyboru operacji i ustalaniu lokalnych kryteriów wyboru. Poszczególne procedury przewidziane w procesie oceny i wyboru operacji ioperacji własnych zostały opracowane przy prawniczym wsparciu eksperckim, obejmującym wykonanie ekspertyz i analiz służących przygotowaniu odpowiednio brzmiących treści.

VII.1.2 Cele procedur

W trakcie opracowywania rozwiązań formalnych (procedur) dbano przede wszystkim o zgodność zapisów z przepisami obowiązującymi dla RLKS i PS WPR oraz FEM, a także dopasowanie ich do specyfiki obszaru objętego LSR (co w szczególności ujęte zostało w sposobie sformułowania kryteriów). Przyjęte rozwiązania formalno-instytucjonalne zostały skonstruowane w taki sposób, aby umożliwiały sprawny i transparentny wybór operacji w oparciu o ustalenia poczynione podczas definiowania problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników.

VII.1.3 Założenia procedur

W opracowanych procedurach zastosowano rozwiązania gwarantujące spełnienie następujących założeń:

- zachowanie w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego parytetu tak, aby przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mieli więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji;
- bezstronność członków Rady, poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji *Deklaracji bezstronności i poufności,* powodujących konieczność wyłączenia się członków Rady w przypadku zaistnienia ich powiązania z wnioskiem lub wnioskodawcą;
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej (na stronie internetowej LGD, w wersji papierowej do wglądu w biurze LGD; poprzez doradztwo telefoniczne, drogą e-mail, osobiste, omawianie procedur w trakcie szkoleń czy warsztatów dla potencjalnych beneficjentów);
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych (w tym grup defaworyzowanych) poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru oraz kryteriów premiujących.
- regulacja związana z ponowną oceną operacji na wniosek Zarządu Województwa
- regulacja związana z opiniowaniem zmian postanowień umowy

Organem kluczowym w procesie oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD jest organ decyzyjny LGD – Rada. W ramach Rady szczególne uprawnienia posiada Przewodniczący Rady, który organizuje pracę organu i podejmuje ważne decyzje proceduralne.

Z reguły praca Rady będzie się opierać na posiedzeniach stacjonarnych lub z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji.

Wszystkim wnioskodawcom, których wnioski zostały ocenione negatywnie na jakimkolwiek etapie procedury oceny i wyboru, przysługuje odwołanie (wniesienie protestu). Protest wnosi się do Instytucji Wdrażającej (IW) za pośrednictwem biura LGD. Jeżeli IW uzna zasadność protestu, następuje ponowna ocena operacji, której dokonuje Rada. Wnioskodawcom przysługuje również prawo do złożenia skargi do sądu administracyjnego w przypadku ponownej negatywnej oceny operacji.

VII.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów

LGD opracowało 4 zestawy Lokalnych kryteriów wyboru operacji wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów wyboru:

1. **Lokalne kryteria wyboru operacji oraz kryteria strategiczne (premiujące) dla operacji z zakresu podejmowania oraz rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR realizowanych przez inne podmioty niż LGD.**
2. **Lokalne kryteria wyboru operacji oraz kryteria strategiczne (premiujące) dla operacji z zakresu działań inwestycyjnych na obszarze objętym LSR realizowanych przez podmioty inne niż LGD.**
3. **Lokalne kryteria wyboru operacji własnych LGD oraz projektów partnerskich (projekty międzyregionalne)**

VII.2.1. Opis sposobu powstawania kryteriów

Zgodnie ze swoimi statutowymi kompetencjami, kryteria wyboru operacji opracował Zarząd LGD kierując się zasadą, że mają służyć wybraniu operacji, które najpełniej będą realizować cele zdefiniowane w LSR. Kryteria wynikają z diagnozy i są do niej adekwatne. Kryteria te są podzielone na te, które można nazwać technicznymi i merytorycznymi. Kryteria techniczne są potrzebne do sprawnego przeprowadzenia konkursu i ze względu na swój charakter nie mogą mieć związku z diagnozą. Natomiast wszystkie pozostałe kryteria odnoszą się bezpośrednio do wskaźników produktu i rezultatu LSR.

Zarząd w trakcie prac nad kryteriami opierał się na pracach Grupy Roboczej, która przygotowała propozycję kryteriów z uwzględnieniem obowiązujących uregulowań prawnych dla PS WPR oraz FEM, także w oparciu o wykorzystywane w procesie oceny sprawdzone kryteria stosowane w okresie 2014-2020. Kryteria były również konsultowane z lokalną społecznością za pośrednictwem strony internetowej LGD.

VII.2.2 Procedura zmiany kryteriów

Przesłanki do ewentualnej zmiany kryteriów wyboru mogą być następujące:

1. Na wniosek co najmniej połowy członków Rady LGD.
2. W ramach monitoringu i ewaluacji zawierającej wnioski i rekomendacje dotyczące lokalnych kryteriów wyboru.
3. Na wezwanie instytucji wdrażającej.
4. Nowelizacja przepisów prawa, nowe wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dot. RLKS.

Jeżeli Zarząd LGD, po weryfikacji w/w przesłanek, uzna je za zasadne:

1. Przygotowuje propozycję zmian danych kryteriów wyboru wraz z uzasadnieniem oraz przedstawia je do konsultacji społecznych przy pomocy określonych w planie komunikacji środków przekazu.
2. Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych, Zarząd podejmuje uchwałę w sprawie zmiany kryteriów.
3. Niezwłocznie po podjęciu ww. uchwały Zarząd przygotowuje wniosek do Instytucji Wdrażającej o wyrażenie zgody na zmianę kryteriów wyboru operacji.
4. Informuje, za pomocą elektronicznych środków przekazu (w tym stron internetowych, mediów społecznościowych) członków LGD i potencjalnych beneficjentów o tej zmianie.

VII.2.3 Główne założenia kryteriów:

- Kryteria są ustalone zgodnie z wymogami określonymi w PS WPR oraz FEM (EFRR oraz EFS+).

- Kryteria spełniają warunki dotyczące ich obiektywności, niedyskryminującego charakteru, przejrzystości i konkretności.
- Kryteria pozwalają na wybór operacji spełniających zasadę zrównoważonego rozwoju i zasadę „nie czyń poważnych szkód" (DNSH).
- Kryteria premiują punktowo projekty zawierające elementy partnerstwa (w tym partnerstwa międzysektorowego).
- Kryteria oceny w kartach oceny posiadają metodologię wyliczenia oraz są mierzalne tam gdzie to niezbędne zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium.
- Kryteria posiadają pełne opisy i definicje tak, aby sposób wyliczenia punktacji nie budził wątpliwości.
- Zasady ustalania lub zmiany kryteriów są przejrzyste opisane krok po kroku i istnieje wymóg konsultowania kryteriów ze społecznością lokalną.

LGD zapewnia jednocześnie, że projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFS+ i EFRR, a także iż promowane będą projekty wpisujące się w inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

VII.2.4 Powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

Zakres kryterium	Powiązanie z diagnozą
Ukierunkowanie na zaspokajanie potrzeb osób w niekorzystnej sytuacji określonych w LSR.	Zidentyfikowano następujące grupy defaworyzowane na obszarze LGD: osoby poszukujące zatrudnienia (zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy od co najmniej 3 miesięcy); Kobiety; Osoby ze specjalnymi potrzebami (niepełnosprawni); Rolnicy niskotowarowi Wszyscy Oni mają różnorodne potrzeby, ale łączą ich problemy z wejściem na rynek pracy oraz dostęp do lokalnych usług (m.in. czasu wolnego, opieki nad dziećmi).
Zastosowanie rozwiązań zapewniających racjonalne gospodarowanie zasobami lub ograniczających presję na środowisko.	Z analizy SWOT przygotowanej w ramach diagnozowania obszaru LGD wyraźnie wskazywała, iż dużym problemem na obszarze LGD jest zła jakość powietrza, za którą odpowiada duża liczba emiterów niskiej emisji, duży ruch samochodowy, a także niska świadomość ekologiczna.
Tworzenie nowych miejsc pracy.	W większości gmin osiedla się wielu młodych ludzi, wykształconych, aktywnych, zamożnych. Większość z nich pracuje w Krakowie, jednakże jest spora i powiększająca się grupa osób, która gotowa jest wykorzystać swoje umiejętności lokalnie i założyć jednoosobowe działalności lub mikroprzedsiębiorstwa i szukają pomocy finansowej na założenie swojego biznesu. Także osoby dotychczas zajmujące się rolnictwem szukają dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu, chcą zmienić funkcję swojego gospodarstwa lub odchodzą od pracy w rolnictwie na rzecz pracy zarobkowej „na etacie".
Projekt zakłada zawiązywanie partnerstw w celu realizacji operacji/ Projekt zakłada realizację operacji w ramach współpracy	Okres pandemii mocno rozluźnił relacje międzyludzkie, osłabił aktywność społeczną oraz na wiele miesięcy całkowicie wygasił działania na rzecz realizacji wspólnych inicjatyw, dlatego też należy umożliwić pozyskiwanie środków na działania promujące idee

pomiędzy co najmniej dwoma podmiotami.	partnerstwa, aby wiedza, umiejętności oraz zasoby lokalne były wykorzystywane aktywnie i żeby przyczyniały się do rozwoju obszaru LGD.
Preferencja dla wniosków, które przewidują realizację operacji inwestycyjnych w miejscowościach gdzie brakuje infrastruktury lub gdzie istniejąca infrastruktura jest niewystarczająca.	Obecnie dostępna na terenie LGD infrastruktura jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb społeczności, cześć infrastruktury wymaga modernizacji lub rozbudowy przeszkodą, są braki w infrastrukturze kulturalnej (brak miejsc do spotkań i prowadzenia zajęć kulturalnych lub niewystarczająca przestrzeń w stosunku do zapotrzebowania i ilości chętnych).
Preferowane są projekty łączące rożne dziedziny i tematyki oraz grupy docelowe w celu kompleksowego zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, aktywizacji lokalnej społeczności oraz integracji mieszkańców.	W diagnozie pojawiły się problemy zgłaszane przez różne środowiska i sektory. Często były to problemy zbieżne (braki w infrastrukturze, problemy z brakiem aktywności społecznej, dezintegracji, problemy w dostępie do usług lokalnych). Dlatego należy łączyć ze sobą różne środowiska społeczne celem wspólnego rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb.
Preferencja dla operacji wykorzystujących lokalną historię, tradycję, kulturę, walory lokalnego środowiska, lokalną infrastrukturę turystyczną, lokalne produkty i usługi.	W trakcie prowadzonej diagnozy obszaru pojawiła się potrzeba dalszego inwestowania z lokalne dziedzictwo niematerialne poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej z zakresu dziedzictwa kulturowego dla dzieci i młodzieży, kobiet oraz osób starszych, które skutecznie konkurowałoby z ofertą Krakowa. Istnieje rozwarstwienie społeczne na „starych" i „nowych" mieszkańców ważne jest zatem, aby dbać o zachowanie lokalnej tożsamości obszaru i jego promocję, która dotyczy szczególnie wymiaru kulturowego i historycznego.
Preferencja jako potencjalnych wnioskodawców osób poszukujących zatrudnienia oraz kobiet.	W ramach diagnozy zidentyfikowano grupy docelowe z punktu widzenia LSR, w tym grupy w niekorzystnej sytuacji. Wśród tych grup znalazły się kobiety oraz osoby poszukujące zatrudnienia. Odpowiedzią na zapotrzebowanie na znalezienie zatrudnienia wśród przedstawicieli tych grup będzie preferowanie ich jako wnioskodawców działania dotyczącego podejmowania działalności gospodarczej, co znajdzie odzwierciedlenie w stosownie sformułowanym kryterium.

Tabela 15 Powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

VII.3 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność i inkluzywność oraz przedstawienie ich definicji i zasad oceny, a także projektów partnerskich na obszarze LSR

VII.3.1 Innowacyjność

Zdiagnozowaną potrzebą na obszarze wdrażania LSR Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa jest **wspieranie innowacyjności**, co jest jedną z siedmiu podstawowych cech podejścia LEADER.

Pojęcie **innowacji** pochodzi z języka łacińskiego innovare czyli „tworzenie czegoś nowego". Przez znanych naukowców używana jest często definicja, która upraszczając mówi, iż innowacja jest procesem.
Innowacyjność LSR polega nie na narzucaniu innowacyjnych rozwiązań, ale na tworzeniu warunków do wyzwalania i ukierunkowywania innowacyjności beneficjentów. Temu celowi służy w niniejszej LSR wybór i sposób sformułowania przedsięwzięć, jak i kryteria oceny operacji.

Innowacyjność w LSR LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa może być postrzegana w kilku płaszczyznach:

innowacyjność produktowa przejawiająca się we: wspieraniu kreowania nowych produktów turystycznych (np. zagrody edukacyjne), wykorzystywaniu niepowtarzalnych walorów obszaru LGD, w szczególności kulturalnych i przyrodniczych do tworzenia produktów lokalnych i produktów wizytówek (rozwijane produkty tradycyjne lub zupełnie nowe koncepcje produktów, wsparcie Marki lokalnej), rozszerzaniu działalności organizacji pozarządowych o nowe akcje, wydarzenia, usługi;

innowacyjność technologiczna odnosząca się do: wykorzystywania nowoczesnych technologii do wytwarzania produktów i usług, przywracania tradycyjnych metod wytwarzania z zastosowaniem nowoczesnych technologii w celu podniesienia konkurencyjności produktów lokalnych;

innowacyjność procesowa polegająca na: „nowej" współpracy pomiędzy podmiotami lokalnymi, nowym sposobie angażowania społeczności lokalnej w rozwój lokalny, tworzeniu trwałych sieci kooperacji pomiędzy lokalnymi podmiotami, wykorzystaniu nowych technologii w komunikacji społecznej LGD, łączenia nowych i zaskakujących grup interesów;

Zastosowanie kryterium innowacyjności przy ocenie operacji związanych z rozwojem przedsiębiorczości:

Innowacyjność projektu- Preferowane są operacje nowatorskie, niestandardowe, o eksperymentalnym charakterze, w nietypowy sposób podchodzące do lokalnych zasobów, tradycji, przyczyniające się do pozytywnych zmian na obszarze LGD/ w zakresie:

- nowatorskiego sposobu wykorzystania zasobów lokalnych i/lub
- rozwoju nowych rodzajów produkcji i usług, zaspokojenia potrzeb, które były pomijane w dotychczasowych działaniach i/lub
- modernizacji tradycyjnych form technologii i/lub
- rozwoju nowych funkcji obszaru i/lub
- nowego sposobu angażowania społeczności lokalnej w rozwój i/lub
- nowych rozwiązań organizacyjnych i/lub
- zastosowania nowych technik marketingowych i/lub
- produktu i/lub – procesu i/lub
- usługi i/lub
- maszyn lub urządzeń i/lub (certyfikat innowacyjności)
- zastosowanej technologii /lub
- organizacji pracy

Badana jest innowacyjność w odniesieniu do całej operacji, a nie pojedynczych, wybranych elementów operacji czy kosztów.

VII.3.2 Inkluzywność

Przymiotnik ***inkluzywny*** to inaczej taki, który łączy lub obejmuje jakąś całość. Coś, co jest **inkluzywne**, jest zatem przeznaczone dla wszystkich, nie obowiązują żadne kryteria określające dostęp do tego czegoś, ponieważ jest on powszechny. **Inkluzywny** stanowi przeciwieństwo czegoś ekskluzywnego, czyli przeznaczonego dla wybranej, ograniczonej grupy.

Zastosowanie kryterium inkluzywności przy ocenie wszystkich rodzajów operacji:

Całość Kryteriów LGD Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa została tak przygotowana by były one inkluzywne, czyli dostępne dla wszystkich grup społecznych zainteresowanych realizacją operacji w ramach proponowanych form wsparcia w LSR i zgodnych z innymi , nadrzędnymi dokumentami, rozporządzeniami

i przepisami prawa (RLKS, PS WPR, FEM) regulującymi ogłaszanie konkursów w ramach popisanych umów z Samorządem Województwa Małopolskiego.

Żadne z proponowanych kryteriów nie ogranicza i nie wyklucza potencjalnych wnioskodawców z realizacji planowanych operacji, co prawda część kryteriów wskazuje na preferencję pewnych typów wnioskodawców (np. osoby fizyczne, **które na dzień złożenia wniosku posiadają udokumentowane miejsce zameldowania na obszarze LSR od co najmniej 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o przyznania pomocy), jednak w żaden sposób nie ograniczają możliwości złożenia wniosku przez dowolnego wnioskodawcę, a ma jedynie niwelować zauważony trend stwarzania sztucznych warunków celem uzyskania pomocy (tzn. meldunek na obszarze LGD na kilka dni przed złożeniem wniosku).**

.

VII.3.3 Partnerstwo

Zastosowanie kryterium realizacji projektu-partnerskiego z innymi podmiotami

Operacja zakłada realizacje projektu partnerskiego z partnerami z poza obszaru LSR. Projekt zakłada współpracę pomiędzy co najmniej dwoma podmiotami w celu realizacji operacji. Współpraca musi polegać na wspólnym wkładzie finansowym lub/i na wspólnym wkładzie merytorycznym.

Kwestia partnerskiego podejścia zawarta jest w Lokalnych kryteriach wyboru dot. operacji inwestycyjnych (kryterium Zakres operacji ma charakter zintegrowany oraz przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej i wzmocnienia więzi z miejscem zamieszkania"), własnych i projektów partnerskich (kryterium „Projekt zakłada realizację operacji w ramach współpracy pomiędzy co najmniej dwoma podmiotami").

VII.4 Typy projektów innych niż operacje indywidualne

VII.4.1 Projekty grantowe W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz aktualizacji z października 2026 nastąpiła rezygnacja z realizacji operacji w formie grantów.

VII.4.2 Operacje konkursowe- operacje własne

Operacje tego typu będą ogłaszane w drodze konkursu i realizowane przez LGD realizowane jeśli to wniosek przygotowany przez LGD otrzyma dofinansowanie lub przez inny podmiot z obszaru LGD, jeśli tak zakończy się ocena złożonych w konkursie wniosków.

LGD zaplanowała w LSR realizację 4 innych operacji. Trzy operacje będą finansowane ze środków PS WPR, jedna będzie miała źródło finansowania w EFS+ w ramach FEM:

- **Operacja dotycząca promocji Marki Lokalnej „Spichlerz Koronny"** o łącznej wartości 105 000 zł(źródło finansowania PS WPR), realizowana będzie w zakresie poprawa dostępu do Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych;
- **Operacja dotycząca wsparcia rozwoju lokalnego poprzez zakup mobilnego wyposażenia wystawienniczego do bezpłatnego udostępniania podmiotom z obszaru** o łącznej wartości 105 000 zł (źródło finansowania PS WPR) realizowana będzie w zakresie poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej ;
- **Operacja dotycząca kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez edukację lokalnych liderów życia publicznego i społecznego** o łącznej wartości 105 000 zł (źródło finansowania PS WPR) realizowana będzie w zakresie kształtowania świadomości obywatelskiej;

- **Operacja dotycząca aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym** o łącznej wartości 106 271EUR (źródło finansowania EFS+ w ramach FEM) realizowana będzie w ramach działania FEMP.06.17 Aktywizacja społeczno- zawodowa- RLKS;

Wszystkie zaplanowane operacje są odpowiedzią na zaspokojenie potrzeb stwierdzonych w analizie obszaru LSR.

Operacje tego typu muszą dać gwarancję, iż swoim zasięgiem obejmą cały obszar LGD i muszą być nakierowane na zaspokajanie potrzeb ogółu mieszkańców obszaru LGD oraz wspieranie rozwoju całego terenu na którym działa LGD. Wyposażenie planowane do zakupu w ramach planowanych operacji, będą ogólnodostępne i dzięki temu, że właścicielem będzie LGD będzie do niego zdecydowanie łatwiejszy dostęp niż gdyby wyposażenie zostało zakupione przez podmiot indywidualny.

Operacje te zważywszy na ich tematyka i zakres nie są w kręgu zainteresowania innych podmiotów, gdyż mają charakter niekomercyjny i ogólnodostępny dla innych podmiotów z terenu LGD. Ani JSFP ani indywidualne NGO nie są zainteresowane działaniami o szerokim zasięgu obejmującym kilka gmin, które nie generują żadnego zysku. Jednakże zważywszy na obowiązujące przepisy prawa na operacje te zostanie ogłoszony konkurs, w którym także LGD weźmie udział składając operację własną.

VII.4.3 Projekty partnerskie

LGD w budżecie LSR oraz planie działania zaplanowała finansowanie projektów partnerskich z partnerami spoza obszaru naszego LSR (operacje krajowe) o łącznej wartości 186 000 zł. Planowana jest wsparcie 3 operacji, a wysokość pomocy dla 1 operacji ustalono do 62 000 zł. Wsparcie będzie udzielane w ramach konkursów organizowanych przez LGD. Zaplanowanie w LSR operacji tego typu jest odpowiedzią na zaspokojenie potrzeb stwierdzonych w analizie obszaru. Rolą naszego LGD będzie pomoc i podjęcie konkretnych działań ukierunkowanych na kojarzenie partnerów w celu realizacji ww. operacji. Taka współpraca wymaga szeregu działań, w którym każdy podmiot ma inną role do odegrania, ale wszystkie one muszą ze sobą współpracować pozwalając osiągnąć zaplanowane cele i rezultaty. LGD reprezentując partnerskie podejście do podmiotów z obszaru objętego LSR przewidziało możliwość zgłaszania pomysłów (fiszek z pomysłami) na realizacje nowych projektów partnerskich.

Rozdział VIII – Plan działania

W ramach wdrażania LSR zaplanowano ogłoszenie 19 naborów na realizację przedsięwzięć przedstawionych w rozdziale VI niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju. Nabory rozpoczną się w I połowie 2024 roku. Plan działania skonstruowano w taki sposób, aby jego realizacja umożliwiła osiąganie założonych celów i przedsięwzięć. Tematyka naborów będzie się przeplatała, tak aby systematycznie uruchamiać środki dla różnych grup interesariuszy, przy jednoczesnym dbaniu o wydatkowanie środków przewidzianych dla kamieni milowych. LGD planując harmonogram działań brało także pod uwagę możliwości finansowe i moce przerobowe biura, dlatego część działań angażujących środki własne LGD zostało rozplanowane w czasie i przeniesione na lata 2025-2027.

Nabory na pozostałe zakresy wsparcia zostały „skumulowane" głównie na lata 2024-2026- tutaj przy planowaniu brano szczególnie pod uwagę duże oczekiwanie społeczne na uruchomienie środków z nowej perspektywy, a także możliwości ponawiania naborów w kolejnych latach, gdyby środki finansowe „powracały" do budżetu LSR z różnych przyczyn.

LSR została rozplanowana wg. **kamieni milowych, które dla PS WPR przypadają na 30.06.2026 i 31.12.2027, a dla FEM na 31.12.2026 i 31.12.2028 .**

Dodatkowo w ramach prowadzonych działań LGD będzie kontynuować działalność jako Ośrodek Działaj Lokalnie Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa i corocznie ogłaszać nabory wniosków na dofinansowanie małych, oddolnych inicjatyw. Środki na te nabory pochodzą z Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności i są dystrybułowane przez Akademię Rozwoju Filantropi w Polsce w ramach programu Działaj Lokalnie.

Szczegółowe zapisy związane z Planem działania znajdują się w załączniku nr 2 do LSR.

Rozdział IX – Plan finansowy LSR

Liczba ludności wiejskiej LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa wg. Danych GUS na dzień 31.12.2020 wynosiła 93 307 osób.

Kwoty dla środków FEM wyliczone zostały jako suma kwot określonych dla obszaru gmin objętych LSR (o łącznej liczbie ludności na poziomie co najmniej 80 000 zł), zgodnie z poniższą tabelą:

Powiat	Gmina	Wdrażanie LSR EFRR [EUR]	Zarządzanie LSR EFRR [EUR]	Wdrażanie LSR EFS+ [EUR]	Zarządzanie LSR EFS+ [EUR]
krakowski	Igołomia-Wawrzeńczyce	137 037	11 111	62 962	11 111
krakowski	Kocmyrzów-Luborzyca	195 767	15 873	89 947	15 873
krakowski	Michałowice	139 833	11 337	64 247	11 337
krakowski	Słomniki	195 767	15 873	89 947	15 873
krakowski	Wielka Wieś	195 767	15 873	89 947	15 873
krakowski	Zielonki	237 717	19 274	109 221	19 274
Razem		**1 101 888**	**89 341**	**506 271**	**89 341**

Tabela 16 Wyliczenia środków FEM dla LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

W ramach Funduszy Europejskich dla Małopolski zarówno wdrażanie jak i zarządzanie będzie finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kwoty przewidziane w LSR na komponent wdrażanie LSR i zarządzanie LSR w ramach PS WPR ustalone zostały zgodnie z poniższą tabelą.

Ludność wiejska zamieszkała na obszarze objętym LSR	Kwota w LSR na komponent wdrażanie LSR w ramach PS WPR [EUR]	Kwota w LSR na zarządzanie LSR w ramach PS WPR [EUR]
od 90 000 do 99 999	2 750 000	612 500

Tabela 17 Wyliczenia środków PSWPR dla LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa

Wszystkie wyżej wymienione źródła finansowania realizują poszczególne wskaźniki pokazane w Planie działania stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej LSR, a także stanowią komponenty składające się na budżet LSR wskazany w załączniku nr 3 (Budżet LSR) oraz w załączniku nr 4 (Plan wykorzystania budżetu LSR).

Dodatkowym źródłem finansowania będą środki z Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności (PAFW), które LGD pozyskuje corocznie (na podstawie odrębnych umów) z Programu Działaj Lokalnie. Środki te są dystrybułowane wśród lokalnych organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych jako wsparcie realizacji oddolnych inicjatyw lokalnych. Coroczny budżet naboru wynosi 60 000,00 zł i składa się z dotacji z PAWF w kwocie 25 000,00 zł oraz wkładu własnego Stowarzyszenia w wysokości 35 000,00 zł.

Poniższa tabela pokazuje powiązanie poszczególnych źródeł finansowania z celami i przedsięwzięciami LSR

Fundusz	FEM (EFRR)	FEM (EFS+)	PS WPR	PAFW
Przedsięwzięcia w ramach Celu 1				
P.1.1.1.2 Projekty z zakresu zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa- Dziedzictwo lokalne			✓	
P.1.2.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej.			✓	
P.1.2.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej.			✓	
P.1.3.1 Promocja Marki Lokalnej „Spichlerz Koronny”			✓	
Przedsięwzięcia w ramach Celu 2				
P.2.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury wraz z zapewnieniem dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami	✓			
P.2.3.1 Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno- kulturalnej			✓	
P.2.4.1 Tworzenie lub rozwój miejsc dla aktywności sportowej i/lub rekreacyjno-turystycznej			✓	
P.2.5.1 Wsparcie rozwoju lokalnego poprzez zakup mobilnego wyposażenia wystawienniczego do bezpłatnego udostępniania podmiotom z obszaru			✓	
P.2.6.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru			✓	

oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa				
P.2.6.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa			✓	
P.2.7.1 Tworzenie zagród edukacyjnych			✓	
Przedsięwzięcia w ramach Celu 3				
P.3.1.1 Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym		✓		
P.3.2.1 Rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży		✓		
P.3.3.1 Kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez edukację lokalnych liderów życia publicznego i społecznego			✓	
P.3.4.1 Wsparcie projektów partnerskich			✓	
P.3.5.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze.			✓	
P.3.5.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze.			✓	
P.3.6.1 Rozwój społeczeństwa lokalnego przy wsparciu z Ośrodka Działaj Lokalnie				✓

Tabela 18 Powiązanie poszczególnych źródeł finansowania LSR z celami i przedsięwzięciami LSR

Rozdział X – Monitoring i ewaluacja

X.1 Zasady i sposób prowadzenia monitoringu

Planowanie strategiczne z natury rzeczy obejmuje długi horyzont czasowy. Określone w Lokalnej Strategii Rozwoju cele, przedsięwzięcia i odpowiadające im wskaźniki dotyczą okresu pięciu lat (2023-2027). W tak długim okresie bardzo prawdopodobne jest wystąpienie zdarzeń (negatywnie i/lub pozytywnie) wpływających na funkcjonowanie biura LGD oraz samą realizację strategii. Aby zapewnić wysoką skuteczność i efektywność podejmowanych działań opracowano szczegółowe zasady monitoringu i ewaluacji. Zasady monitoringu zakładają stałe i systematyczne zbieranie oraz analizowanie informacji zarówno na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji LSR. Monitoring prowadzony będzie przez pracowników Biura LGD, których w procesie analizy danych wspomagał będzie również Zarząd LGD.

Monitoring funkcjonowania LGD będzie prowadzony wewnętrznie (ocena własna). Monitorowaniu podlegać będą: (a) działanie biura LGD; (b) rzeczowa realizacja LSR; (c) wydatkowanie środków finansowych na poszczególne operacje i działalność własną LGD.

Przedmiotem monitorowania będzie: (a) realizacja budżetu; (b) realizacja wskaźników i celów LSR; (c) harmonogram naborów wniosków o wsparcie; (d) efektywność pracy biura LGD, w tym świadczonych szkoleń i doradztwa w zakresie realizacji LSR; (e) korzystanie ze strony internetowej LGD,

Szczegółowa analiza danych monitoringowych pozwoli na bieżąco korygować jakiekolwiek uchybienia dotyczące przedmiotu monitorowania.

Tabela 19 Schemat procesu monitoringu

Co?	Kto?	Jak?	Kiedy?	Ocena
Realizacja budżetu (a)	Dyrektor/ wyznaczony przez niego pracownik biura LGD	Rejestr zakontraktowanych /wypłaconych środków	Na bieżąco	Wysokość zakontraktowanych /wypłaconych środków
Realizacja wskaźników i celów LSR (b)*	Dyrektor/ wyznaczony przez niego pracownik biura LGD	Ankieta monitorująca beneficjenta* /ankieta monitorująca LGD**	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźników i celów
Harmonogram naborów wniosków o wsparcie (c)	Zarząd	Dane z ogłoszonych konkursów	Na bieżąco	Zgodność z harmonogramem
Efektywność pracy biura LGD, w tym świadczonych szkoleń i doradztwa w zakresie realizacji LSR (d)	Dyrektor/ wyznaczony przez niego pracownik biura LGD	Rejestr doradztwa/ weryfikacja ankiet uczestników szkoleń, osób korzystających z doradztwa stacjonarnego w	Na bieżąco	Stopień jakości świadczonego przez LGD doradztwa

		biurze LGD		
Korzystanie ze strony internetowej LGD (e)	Dyrektor/ wyznaczony przez niego pracownik biura LGD	Licznik odwiedzin	Na bieżąco	Skuteczność przekazywania /uzyskiwania informacji na temat działalności LGD

* Ankieta monitorująca beneficjenta – dotyczyć będzie wszystkich działań konkursowych realizowanych przez LGD. Wzór opracowany będzie przez Zarząd LGD. Ankieta składana będzie przez beneficjentów do biura LGD w ciągu 30 dni od płatności ostatecznej. W ankiecie należy wykazać osiągnięte wskaźniki produktu i rezultatu oraz zgodność z celami i z przedsięwzięciami.

** Ankieta monitorującą LGD - dotyczyć będzie wszystkich działań realizowanych przez biuro LGD w ramach działań animacyjnych i wdrażania projektów współpracy. Wzór opracowany będzie przez Zarząd LGD. Ankieta składana będzie przez pracownika wykonującego odpowiednie zadanie do specjalisty ds. sprawozdawczości, monitoringu i ewaluacji w ciągu 30 dni od płatności ostatecznej. W ankiecie należy wykazać osiągnięte wskaźniki produktu i rezultatu oraz zgodność z celami i z przedsięwzięciami.

X.2 Zasady i sposób prowadzenia ewaluacji

O ile monitoring jest procesem ciągłym, to ewaluacja LSR ma charakter przede wszystkim zaplanowany i okresowy. Nie mniej jednak, w przypadku sytuacji wyjątkowych lub kryzysowych opracowane przez LGD procedury zakładają również ewaluację doraźną. Celem ewaluacji jest ocena wartości interwencji publicznej w ramach LSR dokonana przy uwzględnieniu kryteriów skuteczności, efektywności, istotności, użyteczności i trwałości. Założono realizację trzech podstawowych rodzajów ewaluacji: bieżącej, okresowej (ang. mid-term) oraz ex-post.

Za ewaluację wdrażania LSR będzie odpowiedzialny Zarząd LGD, który jest uprawniony do zlecania jej wykonania ekspertom i podmiotom zewnętrznym, natomiast za gromadzenie danych i dokumentów niezbędnych do jej prowadzenia odpowiadać będzie biuro LGD.

Badanie ewaluacyjne LSR w odniesieniu do ram czasowych ujętych w budżecie LSR będzie przeprowadzane w następujący sposób:

Ewaluacja bieżąca realizowana będzie przez Biuro i Zarząd w pierwszym kwartale każdego roku od 2024 do 2027(29). Okres oceny obejmować będzie wydarzenia z roku poprzedniego. Jej celem będzie systematyczna ocena stanu realizacji LSR i inicjowanie ewentualnych działań korygujących. Ewaluacja wewnętrzna będzie realizowana w oparciu o spotkanie wykorzystujące narzędzia o charakterze refleksyjno-analitycznym opisane w Podręczniku monitoringu i ewaluacji LSR jako warsztat refleksyjny (zwany dalej „warsztatem"). Podstawowym materiałem do pracy będą zestawienia i materiały z procesu realizacji LSR przygotowane przez pracowników LGD. Warsztat będzie przeprowadzany na początku każdego roku kalendarzowego, tak, aby wypracowane wnioski mogły zasilić o dodatkowe informacje sprawozdanie roczne z realizacji LSR za rok poprzedni. Wyniki ewaluacji wewnętrznej będą podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnej zmianie kierunku działań – jeśli to będzie konieczne – oraz będą stanowić wkład w ewaluację zewnętrzną. Ewaluacja wewnętrzna będzie stanowić uzupełnienie monitoringu o konieczną interpretację (identyfikację przyczyn ewentualnych problemów), ocenę i rekomendacje działań.

Ewaluacja okresowa planowana jest na II połowę 2026 r. Po dwuletnim okresie wdrażania strategii dostępne będą zarówno wyniki dotychczas przeprowadzonych naborów jak i inne istotne dla oceny LGD dane z monitoringu. Okres oceny obejmować będzie wydarzenia od początku wdrażania LSR (2024) do czasu bezpośrednio poprzedzającego ewaluację okresową (2026). Co ważne, przeprowadzenie ewaluacji okresowej nastąpi jeszcze przed określoną w § 8 umowy ramowej oceną wykonania założonych wskaźników przez Urząd Marszałkowski. Tym samym, LGD będzie miała możliwość wprowadzenia ewentualnych działań korygujących przed oceną okresową Urzędu.

Ewaluacja ex-post zostanie przeprowadzona po zakończeniu wdrażania LSR w 2027(29) r. Ocena obejmować będzie wydarzenia z całego okresu wdrażania strategii tj. lata 2024-2027(29). Celem badania będzie przede wszystkim

ocena skuteczności i efektywności podjętych działań, oraz weryfikacja użyteczności i trwałości osiągniętych efektów w kontekście potrzeb obszaru LSR. Ewaluacja będzie miała zarówno charakter formatywny (funkcjonowanie Biura, Rady i Zarządu) jak i konkluzywny (wdrażanie LSR). Wśród elementów objętych ewaluacją znajdą się wszystkie określone w LSR wskaźniki rzeczowe i finansowe, a także objęte monitoringiem mierniki odnoszące się do funkcjonowania LGD. Ewaluację ex-post przeprowadzi niezależny wykonawca zewnętrzny.

Przedmiotem ewaluacji będzie: (a) Pracownicy biura; (b) uczestnictwo Członków Rady w posiedzeniach Rady (c) Szkolenia pracowników, Członków Rady i Członków Zarządu; (d) Jakość doradztwa świadczonego przez pracowników, (e) Procedury wyboru i kryteria oceny; (f) Realizacja planu komunikacji.

Tabela 20 Schemat procesu ewaluacji:

Co?	**Kto?**	**Jak?**	**Czas pomiaru /Okres pomiaru**	**Ocena**
Pracownicy biura (a)	Bezpośredni przełożony	Okresowa opinia pracownika	W ciągu 60 dni po zakończeniu roku kalendarzowego /poprzedni rok kalendarzowy	Wypełnianie zakresu obowiązków
Uczestnictwo Członków Rady w posiedzeniach Rady (b)	Przewodniczący Rady/w przypadku Przewodniczącego Rady oceny dokonuje Prezes/Wiceprezes	Notatka służbowa	W ciągu 60 dni po zakończeniu roku kalendarzowego /poprzedni rok kalendarzowy	Kompetencje, zaangażowanie w prace Organu
Szkolenia pracowników , Członków Rady i Członków Zarządu (c)	Zarząd	Plan szkoleń	W ciągu 60 dni po zakończeniu roku kalendarzowego /poprzedni rok kalendarzowy	Udział w szkoleniu
Jakość doradztwa świadczonego przez pracowników (d)	Wnioskodawcy/ Bezpośredni przełożony/SW	Karta udzielonego doradztwa /zestawienie wniosków objętych doradztwem /zestawienia podpisanych umów/ankieta jakościowa dla beneficjentów doradztwa	Bezpośrednio po zakończonym doradztwie i kwartalnie lub rocznie/ bezpośrednio po zakończonym doradztwie	Poziom zadowolenia z udzielonego doradztwo (kompetencje pracownika, sposób przekazania informacji)/ podpisane umowy
Procedury wyboru i kryteria oceny (e)	Zarząd	Ocena własna /ankieta monitorująca beneficjenta/ sondaż internetowy – CAWI	w ciągu 60 dni po zakończeniu roku kalendarzowego /poprzedni rok kalendarzowy	Adekwatność procedury i kryteriów
Realizacja planu	Zarząd/odbiorcy	Ankieta	w ciągu 60 dni	Realizacja założeń

komunikacji (f)	działań informacyjno-promocyjno-aktywizujących	monitorująca działania LGD/sondaż internetowy – CAWI/ licznik odwiedzin strony	po zakończeniu roku kalendarzowego/ poprzedni rok kalendarzowy	planu na dany rok*

* W procesie ewaluacji uwzględnione zostaną także wnioski i opinie pozyskane podczas realizacji planu komunikacji.

Wyniki ewaluacji mogą w uzasadnionych przypadkach posłużyć aktualizacji LSR, aktualizacji procedur i kryteriów oceny i wyboru operacji oraz doskonaleniu działań biura LGD. Wyniki analizy, po zatwierdzeniu ich przez organy LGD, zostaną upublicznione (w formie skróconego dokumentu) na stronie internetowej LGD.

X.3 Procedura aktualizacji LSR

LSR może podlegać aktualizacji w zakresie przewidzianym w obowiązujących przepisach prawa. Podstawą do aktualizacji będą zmieniające się przepisy prawa (w tym wytyczne MRiRW), zalecenia Urzędu Marszałkowskiego, a także wnioski i rekomendacje wynikające z przeprowadzanego monitoringu i ewaluacji realizacji LSR.

Procedura aktualizacji LSR jest następująca:

1) przy pierwszej aktualizacji LSR po podpisaniu umowy ramowej, która ma na celu dostosowanie treści do obowiązujących przepisów stosuje się proces konsultacji społecznych, które trwają 7 dni kalendarzowych, a następnie stosuje się procedurę opisaną w pkt 3-5.
2) przy kolejnych aktualizacjach LSR po weryfikacji przesłanek do aktualizacji LSR i uznania je za zasadne, Zarząd LGD przygotowuje propozycję zmian w treści LSR wraz z uzasadnieniem oraz przedstawia je do konsultacji społecznych przy pomocy określonych w planie komunikacji środków przekazu;
3) po przeprowadzonych konsultacjach społecznych trwających 7 dni kalendarzowych, Zarząd LGD zatwierdza zmiany uchwałą dotyczącą aktualizacji LSR;
4) Zarząd LGD przygotowuje wniosek do Instytucji Wdrażającej (IW) o zatwierdzenie zaktualizowanej LSR;
5) po uzyskaniu pozytywnej odpowiedzi IW, Zarząd LGD, za pomocą elektronicznych środków przekazu (strony internetowej, portali społecznościowych) informuje członków LGD i potencjalnych beneficjentów o aktualizacji LSR.

- Załącznik do LSR:

1. Cele i przedsięwzięcia

Cel 1. Aktywne społeczności lokalne działające na rzecz zachowania lokalnej tożsamości i promocji obszaru.			
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach Celu 1	grupy docelowe	sposób realizacji
240 000	P.1.1.1.2 Projekty z zakresu zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa- Dziedzictwo lokalne	Kobiety, dzieci i młodzież	konkurs (PS WPR)
36 144	P.1.2.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności	Osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby poszukujące zatrudnienia	konkurs (PS WPR)

	kulturalnej.		
36 144	P.1.2.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru edukacji i/lub wytwarzania rękodzieła i/lub wytwarzania produktów lokalnych wraz z ich sprzedażą, działalności kulturalnej.	Osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby poszukujące zatrudnienia	konkurs (PS WPR)
25 000	P.1.3.1 Promocja Marki Lokalnej „Spichlerz Koronny”	Rolnicy, kobiety, turyści	konkurs (PS WPR)- operacja własna LGD
Cel 2. Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego			
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach Celu 2	grupy docelowe	sposób realizacji
1 101 888	P.2.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury wraz z zapewnieniem dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami	Mieszkańcy, dzieci i młodzież, osoby z niepełnosprawnościami	konkurs (EFRR)
830 000	P.2.3.1 Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej	Dzieci i młodzież, osoby z niepełnosprawnościami	konkurs (PS WPR)
835 000	P.2.4.1 Tworzenie lub rozwój miejsc dla aktywności sportowej i/lub rekreacyjno-turystycznej	Dzieci i młodzież, osoby z niepełnosprawnościami, turyści	konkurs (PS WPR)
25 000	P.2.5.1 Wsparcie rozwoju lokalnego poprzez zakup mobilnego wyposażenia wystawienniczego do bezpłatnego udostępniania podmiotom z obszaru	Kobiety, turyści	konkurs (PS WPR)- operacja własna LGD
263 856	P.2.6.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa	Osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby poszukujące zatrudnienia	konkurs (PS WPR)
113 856	P.2.6.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru oferty czasu wolnego, turystyki, krajoznawstwa, sportu i rekreacji, promocji obszaru oraz cyfryzacji, gastronomii, hotelarstwa	Osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby poszukujące zatrudnienia	konkurs (PS WPR)
50 000	P.2.7.1 Tworzenie zagród edukacyjnych	Rolnicy, kobiety, turyści	konkurs (PS WPR)

Cel 3. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.			
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach Celu 3	grupy docelowe	sposób realizacji
123 851	P.3.1.1 Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym	Osoby bierne zawodowo, osoby lub rodziny wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby z niepełnosprawnościami	konkurs (EFS+)- operacja własna LGD
382 420	P.3.2.1 Rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież	konkurs (EFS+)
25 000	P.3.3.1 Kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez edukację lokalnych liderów życia publicznego i społecznego	Lokalni liderzy życia publicznego i społecznego, kobiety	konkurs (PS WPR)- operacja własna LGD
45 000	P.3.4.1 Wsparcie krajowych projektów partnerskich	Kobiety, rolnicy	konkurs (PS WPR)
150 000	P.3.5.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze.	Osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby poszukujące zatrudnienia	konkurs (PS WPR)
75 000	P.3.5.1.2 Rozwój przedsiębiorczości z obszaru usług rehabilitacyjnych, medycznych, psychologicznych, terapeutycznych, domy seniora, centra rozwoju dzieci, kluby malucha, opiekuńcze.	Osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby poszukujące zatrudnienia	konkurs (PS WPR)
100 000	P.3.6.1 Rozwój społeczeństwa lokalnego przy wsparciu z Ośrodka Działaj Lokalnie	Mieszkańcy	Konkurs (PAWF)

2. Plan działania – wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028	do 31.12.2029			Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	**Aktywne społeczności lokalne działające na rzecz zachowania lokalnej tożsamości i promocji obszaru.**													
Przedsięwzięcie P. 1.1.1.2	Liczba zadań mająca na celu doposażenie podmiotów przyczyniających się do zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa	–	–	–	–	–	–	**18 szt.**	**100%**	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.1.2.1.1	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	–	–	–	–	**1 szt.**	**100%**	–	–	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.1.2.1.2	Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	–	–	–	–	–	–	**1 szt.**	**100%**	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.1.3.1	Liczba operacji mających na celu promocję Marki Lokalnej	–	–	–	–	**1 szt.**	**100%**	–	–	–	–	–	–	

Wskaźnik rezultatu R.1PR Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami. **(P.1.1.1.1+ P.1.3.1)**	–	-	–	-	**3010 osób**	-	–	-	–	-	–	-	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR **(P.1.2.1.1)**	–	-	–	-	**1 szt.**	-	-	-	–	-	–	-	
Wskaźnik rezultatu W.R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) **(P.1.2.1.2)**	–		–		–		**1 szt.**		–		–		
Wskaźnik rezultatu R. 41PR Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR. **(P.1.1.1.2)**	–	-	–	-	–	-	**100 osób**	-	–	-	–	-	
C.2.	**Obszar o zrównoważonej przestrzeni publicznej z rozwiniętą ofertą turystyczną oraz ofertą zagospodarowania czasu wolnego.**												
Przedsięwzięcie P.2.1.1	PLRO141 - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	–	–	–	–	**3 szt.**	**43%**	**4 szt.**	**100%**	–	–	–	–	FEW (EFRR)

	RCO077 Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	–	–	–	–	**3 szt.**	**43%**	**4 szt.**	**100%**	–	–	–	-	
	RCO074 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	–	–	–	–	–	–	**2800 osób**	**100%**	–	–	–	-	
	RCO080 Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	–	–	–	–	–	–	**7 szt.**	**100%**	–	–	–	-	
Przedsięwzięcie P.2.3.1	Liczba obiektów do aktywności społeczno-kulturalnej objętych wsparciem	–	–	–	–	**2 szt.**	**40%**	**3 szt.**	**100%**	–	–	–	–	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.4.1	Liczba obiektów sportowych i/lub rekreacyjno-turystycznych objętych wsparciem	–	–	–	–	**6 szt.**	**50%**	**4 szt.**	**83%**	**2 szt.**	**100%**	–	–	
Przedsięwzięcie P.2.5.1	Liczba operacji mających na celu stworzenie na obszarze LGD bazy wyposażenia wystawienniczego	–	–	–	–	–	–	**1 szt.**	**100%**	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.2.6.1.1	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	–	–	–	–	–	–	**7 szt.**	**100%**	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.2.6.1.2	Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	–	–	–	–	–	–	–	–	**3 szt.**	**100%**	–	–	

Przedsięwzięcie P.2.7.1	Liczba operacji polegających na utworzeniu zagrody edukacyjnej	–	–	–	–	–	–	**1 szt.**	**50%**	**1 szt.**	**100%**	–	–	
Wskaźnik rezultatu RCR 77 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem **(P.2.1.1)**		–		–		–		**2800 osób**		–		–		FEW (EFRR)
Wskaźnik rezultatu W.R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR **(P.2.6.1.1)**		–		–		–		**7 szt.**		-		–		
Wskaźnik rezultatu W.R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) **(P.2.6.1.2)**		–		–		–		–		**3 szt.**		–		
Wskaźnik rezultatu W R.39 Liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu z WPR **(P.2.7.1)**		–		–		–		**1 przedsiębiorstwo**		**1 przedsiębiorstwo**		–		PS WPR
Wskaźnik rezultatu R41PR Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR. **(P.2.3.1 + P.2.4.1 + P.2.5.1)**		–		–		**4000 osób**		**3540 osób**		**1000 osób**		–		
C.3.	**Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji lub wykluczonych oraz aktywizacja społeczności lokalnych i promocja idei partnerstwa.**													

Przedsięwzięcie P.3.1.1	EECO02+04 Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie	–	–	–	–	–	–	**16 osób**	**100%**	–	–	–	–	
	PL0CO03 Ludność objęta projektami w ramach strategii Zintegrowanego rozwoju terytorialnego	–	–	–	–	–	–	**16 osób**	**100%**	–	–	–	–	FEW (EFS+)
	PL03CO04 Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	–	–	–	–	–	–	**1 szt.**	**100%**	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.3.2.1	PLKLCO01 Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	–	–	–	–	–	–	**50 osób**	**100%**	–	–	–	–	
	PL0CO03 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	–	–	–	–	–	–	**100 osób**	**100%**	–	–	–	–	
	PL03CO04 Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	–	–	–	–	–	–	**2 szt.**	**100%**	–	–	–	–	
Przedsięwzięcie P.3.3.1	Liczba operacji dotyczących działań edukacyjnych dedykowanych lokalnym liderom	–	–	–	–	–	–	–	–	**1 szt.**	**100%**	–	–	
Przedsięwzięcie P.3.4.1	Liczba projektów partnerskich	–	–	–	–	**1 operacja**	**33%**	**1 operacja**	**66%**	**1 operacja**	**100%**	–	–	PS WPR
Przedsięwzięcie P.3.5.1.1	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	–	–	–	–	–	–	–	–	**5 szt.**	**100%**	–	–	

Przedsięwzięcie P.3.5.1.2	Liczba rozwiniętych przedsiębiorstw dzięki wsparciu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	**2 szt.**	**100%**	
Przedsięwzięcie P.3.6.1	Liczba dofinansowań udzielonych przez Ośrodek Działaj Lokalnie	**10 sztuk**	**16,70%**	**20**	**33,30%**	**30**	**50%**	**40**	**66,70%**	**50**	**83,30%**	**60**	**100%**	PAFW
Wskaźnik rezultatu EECR03 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu **(P.3.1.1)**	–	-	–	-	–	-	**16 osób**	-	–	-	–	-	FEW (EFS+)	
Wskaźnik rezultatu EECR04 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu **(P.3.1.1)**	–		–		–		**5 osób**		–		–			
Wskaźnik rezultatu PLKCR03 Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia **(P.3.2.1)**	–		–		–		**1szt.**		–		–			
Wskaźnik rezultatu PLKLCR06 Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu **(P.3.2.1)**	–		–		–		**10 miejsc**		–		–			

Wskaźnik rezultatu R.1PR Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami. **(P.3.3.1)**	–	-	–	-	–	-	–	-	**30 osób**	-	–	-	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR **(P.3.5.1.1)**	–	-	–	-	–	-	–	-	**5 szt.**	-	--	-	
Wskaźnik rezultatu W.R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) **(P.3.5.1.2)**	-		-		-		-		-		**2 szt.**		
Wskaźnik rezultatu R.42 Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego. **(P.3.4.1)**	–		–		**33 osoby**		**33 osoby**		**34 osoby**		–		
Wskaźnik rezultatu DL Liczba osób objętych działaniami w ramach dotacji z Ośrodka Działaj Lokalnie	**20 osób**	-	**20 osób**	-	**20 osób**	-	**20 osób**	-	**20 osób**	-	**20 osób**	-	PAFW

3. Budżet LSR – w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	**Program/Fundusz**			**Środki ogółem**
	PS WPR	**EFRR***	**EFS+***	**(EUR)**
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 750 000,00	1 101 888,00	506 271,00	4 358 159,00
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	612 500,00	89 341,00	89 341,00	791 182,00
Razem	**3 362 500,00**	**1 191 229,00**	**595 612,00**	**5 149 341,00**
** Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.*				
*** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0".*				

4. Plan wykorzystania budżetu LRS

fundusz	środki zakontraktowane (w EUR) do:													
	31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR
EFRROW	0,00	0	225000,00	8,20%	1825000,00	74,55%	370000,00	88,00%	305000,00	99,10%	25000,00	**100,00%**	0	0
EFS+	0,00	0	0	0%			106271,00	**100,00%**	0	0	0	0	0	0
EFRR	0,00	0	1101888,00	**100,00%**			0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	**0,00**	**0**	**1326888,00**	**30,45%**	**3551888,00**	**81,50%**	**4028159,00**	**92,43%**	**4333159,00**	**99,43%**	**4358159,00**	**100,00%**	**4358159,00**	**100,00%**

Zestawienie tabel i rysunków

Tabela 1: Dane dotyczące powierzchni i ludności w gminach z obszaru LGD oraz wskazanie zakresu oddziaływania poszczególnych EFSI
Tabela 2. Podmioty gospodarcze w gminach z obszaru LSR: lata 2016 i 2020
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach
Tabela 4. Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym ogółem i wg płci na obszarze LGD
Tabela 5. Poziom zatrudnienia – pracujący na obszarze LGD
Tabela 6. Zmiany liczby NGOs na terenie LGD
Tabela 7. Zmiany demograficzne na obszarze LGD w latach
Tabela 8. Zgodność celów LSR z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
Tabela 9. Zgodność celów LSR z Funduszami Europejskimi dla województwa Małopolskiego na lata 2021-2027
Tabela 10. Spójność LSR ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”
Tabela 11. Spójność LSR ze Strategią Rozwoju Powiatu Krakowskiego
Tabela 12. Spójność LSR ze Strategią Metropolii Krakowskiej 2030
Tabela 13a. Wykazanie zgodności celów LSR z dokumentami planistycznymi gmin partnerskich (Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów- Luborzyca, Michałowice)
Tabela 13b. Wykazanie zgodności celów LSR z dokumentami planistycznymi gmin partnerskich (Słomniki, Wielka Wieś, Zielonki)
Tabela 14. Powiązanie celów i przedsięwzięć ze wskaźnikami produktu i rezultatu.
Tabela 15 Etapy Procedury oceny i wyboru operacji i grantobiorców
Tabela 16. Powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.
Tabela 17. Wyliczenia środków FEM dla LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.
Tabela 18. Wyliczenia środków PSWPR dla LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa
Tabela 19. Powiązanie poszczególnych źródeł finansowania LSR z celami i przedsięwzięciami LSR
Tabela 20. Schemat procesu monitoringu
Tabela 21. Schemat procesu ewaluacji

RYSUNKI

Rysunek 1: Mapa obszaru objętego LSR
Rysunek 2 Miejsca w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci w województwie małopolskimi
Rysunek 3 Placówki zapewniające całodobową opiekę dla osób niepełnosprawnych i starszych
Rysunek 4: Przykład opracowania sieci szlaków rowerowych z terenu LGD
Rysunek 5: Logotyp Marki Lokalnej Spichlerz Koronny

Wykorzystana literatura

A. Dane statystyczne na dzień 31.12.2020

1) GUS : -Bank Danych Lokalnych- dane statystyczne za rok 2020

2) Portal GUS Polska w Liczbach- informacje statystyczne o gminach partnerskich na lata 2020-2022

3) CEiDG na dzień 31.12.2020

4) BIP Gmin partnerskich (bip.gov.pl)

5) Powszechny Spis Rolny 2020 Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2020 r.

B. Dokumenty strategiczne gmin objętych LSR

1) Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030

2) Strategia Rozwoju Gminy Zielonki na lata 2021-2030

3) Strategia Rozwoju Gminy Wielka Wieś na lata 2020-2030

4) Strategia Rozwoju Gminy Kocmyrzów- Luborzyca na lata 2021-2030

5) Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Słomniki na lata 2022-2026

C. Inne dokumenty strategiczne

1) Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030"

2) Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego

3) Strategia Metropolii Krakowskiej 2030

D. Dokumenty programowe i akty ustawodawcze:

1) Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

2) Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

3) ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności

4) ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013

5) Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 poz. 378)

6) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013;

7) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013;

8) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.)

9) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego,

Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159)

E. Inne

1) Raport z kontroli Najwyższej Izby Kontroli dotyczący funkcjonowania placówek dziennego wsparcia dla dzieci (2017r.)

2) Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych (www.obserwator.rops.krakow.p)

BIURO LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
UL. WŁODZIMIERZA SZOMAŚKIEGO 1
32-091 ZAGÓRZYCE DWORSKIE

www.koronakrakowa.pl